

บทที่ 1 ภูมิศาสตร์กายภาพทวีปเอเชีย

มาตรฐานการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ในทวีปเอเชีย และนำมา
ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อความมั่นคงของชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศต่าง ๆ
ในทวีปเอเชีย
2. มีความรู้ ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิศาสตร์กายภาพที่ส่งผล
กระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรไทย และประเทศต่าง ๆ
ในทวีปเอเชีย
3. มีทักษะในการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ ลูกโลก Website
ดาวเทียม GIS GPRS
4. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสภาพภูมิศาสตร์กายภาพ
ที่มีต่อการเกิดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปเอเชีย
5. สามารถนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยและ
ทวีปเอเชียมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต และความมั่นคงของชาติ

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย
2. หลักการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิศาสตร์กายภาพ
3. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
4. ทรัพยากรธรรมชาติของทวีปเอเชีย

เวลาในการศึกษา 20 ชั่วโมง

การประเมินผล จากกิจกรรม

บทที่ 1 ภูมิศาสตร์กายภาพทวีปเอเชีย

เรื่องที่ 1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย

ทวีปเอเชีย

ทวีปเอเชีย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาทวีปแอฟริกา - ยูเรเชีย มีเขตแดนที่คลุมเครือโดยเฉพาะเขตต่อระหว่างเอเชียกับยุโรป ทวีปเอเชียกับแอฟริกาบรรจบกันที่ใดที่หนึ่งใกล้กับคลองสุเอซ ในอียิปต์ แนวเขตแดนระหว่างเอเชียกับยุโรปผ่านช่องแคบคาร์ทะเนลส์ ทะเลมาร์มารา ช่องแคบบอสโพรัส ทะเลดำ แนวสันเขาบริเวณเทือกเขาคอเคซัส (บางคนก็ว่าผ่านทะเลแอ่งคума-มานิช) ทะเลแคสเปียน แม่น้ำอูราล (บางคนก็ว่าผ่านแม่น้ำเอมบา) และเทือกเขอูรัล จนถึงหมู่เกาะโนวยาเซมเลีย ทวีปเอเชียมีประชากรราว 60 % ของประชากรโลก

พื้นที่ที่เป็นทวีปเอเชียยังรวมถึงเกาะต่างๆ ในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ที่อยู่ไม่ไกลจากแผ่นดินใหญ่

ทวีปเอเชียนอกจากจะเป็นอนุภูมิภาคของทวีปยูเรเชีย ยังอาจแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ดังนี้

เอเชียเหนือ นักภูมิศาสตร์ใช้คำนี้น้อยมาก แต่โดยปกติ หมายถึง รัสเซีย หรือเรียกอีกอย่างว่า ไซบีเรีย บางครั้งรวมถึงประเทศทางตอนเหนือของเอเชียด้วย เช่น คาซัคสถาน

เอเชียกลาง โดยทั่วไปแล้วประเทศในเอเชียกลาง ได้แก่ สาธารณรัฐในเอเชียกลาง 5 ประเทศ คือ คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน ทาจิกิสถาน เติร์กเมนิสถาน และคีร์กีซสถาน

ประเทศแถบตะวันตกของทะเลสาบแคสเปียน 3 ประเทศ คือ จอร์เจีย อาร์เมเนีย และอาเซอร์ไบจาน

เอเชียตะวันออก ประเทศในเอเชียตะวันออก ได้แก่ เกาหลีเหนือและญี่ปุ่นในมหาสมุทรแปซิฟิก เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้บนคาบสมุทรเกาหลี จีนและมองโกเลีย นอกจากนี้อาจรวมถึงประเทศ เวียดนามด้วย

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบไปด้วยประเทศบนคาบสมุทรมาลายู คาบสมุทรอินโดจีน เกาะต่างๆ ในมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วยประเทศต่างๆ ในแผ่นดินใหญ่คือ พม่า ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ประเทศต่างๆ ในทะเล ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน และติมอร์ตะวันออก (ติมอร์-เลสเต)

ประเทศมาเลเซียแยกได้เป็น 2 ส่วน โดยมีทะเลจีนใต้คั่นกลาง ทั้งสองส่วนมีทั้งพื้นที่ที่เป็นแผ่นดินใหญ่และเกาะ

เอเชียใต้ เอเชียใต้หรืออาจเรียกอีกอย่างว่าอนุทวีปอินเดีย ประกอบด้วยประเทศบนเทือกเขาหิมาลัย ได้แก่ อินเดีย ปากีสถาน เนปาล ภูฏาน และบังกลาเทศ ประเทศในมหาสมุทรอินเดีย ได้แก่ ศรีลังกา และ มัลดีฟส์

เอเชียตะวันตกเฉียงใต้ (หรือ เอเชียตะวันตก) ประเทศตะวันตกโดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา มักเรียกอนุภูมิภาคนี้ว่า ตะวันออกกลาง บางครั้ง ตะวันออกกลางอาจหมายถึงประเทศในแอฟริกาเหนือ เอเชียตะวันตกเฉียงใต้แบ่งย่อยได้ ดังนี้

1. อนุทวีปเอเชีย คือเอเชียไมเนอร์ เป็นพื้นที่ส่วนที่เป็นเอเชียของประเทศตุรกี 97% ของตุรกี
2. ประเทศที่เป็นเกาะ คือ ไซปรัส ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
3. ดินแดนในกลุ่มเลแวนต์ หรือตะวันออกใกล้ ได้แก่ ซีเรีย อิสราเอล จอร์แดน เลบานอน และอิรัก
4. ดินแดนในคาบสมุทรอาหรับ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ บาห์เรน กาตาร์ โอมาน เยเมน และอาจรวมถึง คูเวต
5. ดินแดนที่ราบสูงอิหร่าน ได้แก่ อิหร่านและพื้นที่บางส่วนของประเทศอื่นๆ
6. อัฟกานิสถาน

4 สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ทวีปเอเชียเป็นทวีปที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาลมาก ซึ่งสามารถแบ่งทวีปเอเชียออกเป็น 5 ภูมิภาค โดยกำหนดชื่อเรียกตามทิศทางเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ภูมิภาคเอเชียตะวันออก
3. ภูมิภาคเอเชียใต้
4. ภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้
5. ภูมิภาคเอเชียกลาง

ทวีปเอเชีย

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทวีปเอเชียตั้งอยู่ในซีกโลกเหนือ พื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปเอเชียอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร ยกเว้นพื้นที่บางส่วนของเกาะต่างๆ ในประเทศอินโดนีเซียและติมอร์ – เลสเต ที่อยู่ใต้เส้นศูนย์สูตร

ทิศเหนือ ติดกับมหาสมุทรอาร์กติก

ทิศตะวันออก ติดกับมหาสมุทรแปซิฟิก

ทิศใต้ ติดกับมหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันตก ติดกับทวีปยุโรปกับทวีปแอฟริกา

ทวีปเอเชียเป็นทวีปที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่แผ่นดินของโลกทั้งหมดมีเนื้อที่ประมาณ 44.6 ล้านตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

ทวีปเอเชียมีลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 5 เขตใหญ่ๆ ดังนี้

1. เขตเทือกเขาและที่ราบสูง (ตอนกลางของทวีป) มีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาและที่ราบสูงอันกว้างใหญ่ ครอบคลุมตอนกลางของทวีป ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของอินเดีย ปากีสถาน จีนและรัสเซีย และมีจุดรวมของเทือกเขาสูง เรียกว่า “หุบเขาปาร์มี” หรือปาร์มินอต ซึ่งได้รับฉายาว่า “หลังคาโลก” มีเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาหิมาลัย ฮินดูกูช คอเคซัส อัลไต และเทียนชาน และมีที่ราบสูงที่สำคัญคือ ที่ราบสูงทิเบต ซึ่งเป็นที่ราบสูงที่มีขนาดใหญ่และสูงที่สุดในโลก ที่ราบสูงยูนนาน และที่ราบสูงมองโกเลีย เป็นต้น

2. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ทวีปเอเชียมีที่ราบลุ่มแม่น้ำที่สำคัญอยู่ 3 บริเวณ คือ

1) ที่ราบลุ่มแม่น้ำในเอเชียตะวันออก ได้แก่ แม่น้ำฮวงโห แยงซีเกียง และ
ซีเกียง

2) ที่ราบลุ่มแม่น้ำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำ
เจ้าพระยา สาละวิน และอิรวดี

3) ที่ราบลุ่มแม่น้ำในเอเชียใต้ ได้แก่ แม่น้ำสินธุ กงคา และพรหมบุตร

3. เขตที่ราบต่ำภาคเหนือ คือ เขตไซบีเรียของรัสเซีย เป็นที่ราบอันกว้างใหญ่
และมีอากาศหนาวเย็น จึงมีประชากรตั้งถิ่นฐานเบาบาง

4. เขตที่ราบสูงเก่า (หรือที่ราบสูงภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้) เป็นหิน
เปลือกโลกที่มีอายุเก่าแก่มากมีพื้นที่กว้างใหญ่แต่มีความสูงไม่มากนัก โดยที่ราบสูงแต่ละแห่ง
ไม่มีพื้นที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งได้แก่ ที่ราบสูงเดคคาน ในคาบสมุทรอินเดีย และที่ราบสูง
อาหรับ ในคาบสมุทรอาหรับ

5. เขตหมู่เกาะ (หรือหมู่เกาะภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงใต้)
ภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะของทวีปเอเชียมีอยู่ 2 แห่ง คือ หมู่เกาะญี่ปุ่น ในภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออก และหมู่เกาะอินโดนีเซีย หมู่เกาะฟิลิปปินส์ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

และบริเวณที่เป็นหมู่เกาะยังเป็นหินเปลือกโลกรุ่นใหม่ ซึ่งยังเป็นแนวของแผ่นดินไหว และภูเขาไฟระเบิด

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชียสามารถจำแนกออกได้เป็น 11 เขต ดังนี้

1. เขตภูมิอากาศร้อนชื้น มีอุณหภูมิสูง และมีฝนตกชุกตลอดปี ไม่มีฤดูแล้ง อยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าดิบชื้น จึงมักเรียกว่าภูมิอากาศแบบป่าดิบชื้น ซึ่งไม่มีฤดูผลัดใบ และมีต้นไม้ขนาดใหญ่ ซึ่งมีลำต้นสูงใหญ่และมีพรรณไม้เลื้อยและพืชพรรณพืชรากขึ้นแน่นทึบ ส่วนบริเวณปากแม่น้ำและชายฝั่งทะเลเป็นป่าชายเลนที่ไม่มีฤดูผลัดใบ

2. เขตภูมิอากาศมรสุมเขตร้อน มีอุณหภูมิสูงตลอดปี มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี มีฤดูแล้งและฤดูฝนสลับกันประมาณปีละ 6 เดือน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมปริมาณน้ำฝนจะมากในบริเวณต้นลม และมีฝนตกน้อยในด้านปลายลม หรือที่เรียกว่าเขตเงาฝน อยู่บริเวณชายฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของคาบสมุทรอินเดียและเกาะศรีลังกา ชายฝั่งตะวันตกของพม่าและไทย และชายฝั่งตะวันออกของคาบสมุทรอินโดจีน พืชพรรณธรรมชาติจะเป็นป่าไม้ผลัดใบในเขตร้อน ไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้จันทร์ เป็นต้น

3. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับเขตร้อนแต่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า อยู่บริเวณตอนกลางของอินเดีย พม่า และคาบสมุทรอินโดจีน พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าไม้เป็นป่าโปร่งแบบป่าเบญจพรรณ มีทุ่งหญ้าสูงตั้งแต่ 2-12 ฟุต จะงอกงามดีในฤดูฝน แต่แห้งแล้งเฉาตายในฤดูหนาว เรียกว่าทุ่งหญ้าสะวันนา

4. ภูมิอากาศแบบมรสุมเขตอบอุ่น เป็นบริเวณที่อยู่ในเขตอบอุ่น แต่ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม มีฝนตกในฤดูร้อน ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาว ได้แก่ บริเวณภาคตะวันออกของจีน และตอนใต้ของญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฮังกง ตอนเหนือของอินเดีย ลาว และตอนเหนือของเวียดนาม พืชพรรณธรรมชาติเป็นไม้ผลัดใบ หรือป่าผสมไม้เนื้อแข็ง เช่น เมเปิ้ล โอ๊ก เป็นต้น

5. ภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้นภาคพื้นทวีป อากาศร้อนและฝนตกชุก ฤดูหนาวอากาศอบอุ่น อยู่บริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ภาคเหนือของญี่ปุ่น และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไซบีเรีย พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าผสมระหว่างป่าไม้ผลัดใบและป่าสน

6. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทรายแถบอบอุ่น ฤดูร้อนมีอุณหภูมิสูงมาก และฤดูหนาวอุณหภูมิต่ำมาก มีฝนตกบ้างในฤดูร้อนและฤดูใบไม้ผลิ พืชพรรณธรรมชาติเป็นทุ่งหญ้าสั้นๆ เรียกว่า ทุ่งหญ้าสเตปป์ ใช้เป็นที่เพาะปลูกข้าวสาลี

7. ภูมิอากาศแบบทะเลทราย มีความแตกต่างกันระหว่างอุณหภูมิของกลางวันและกลางคืนมาก มีฝนตกน้อย ส่วนใหญ่อยู่ภายในทวีปหรือมีภูเขาปิดล้อม ได้แก่ คาบสมุทรอาหรับ ทะเลทรายโกบี ทะเลทรายซาร์ ที่ราบสูงทิเบต ที่ราบสูงอิหร่าน แหล่งที่อุดมสมบูรณ์ในทะเลทรายนั้น เรียกว่า “โอเอซิส” มีพืชพรรณธรรมชาติเป็นทุ่งหญ้าสลับป่าโปร่ง มีอินทผลัม กระบองเพชร และไม้ประเภทหนาม

8. ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน มีฤดูร้อนอากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่ฤดูหนาวมีฝนตกเนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมตะวันตกซึ่งพัดมาจากทะเล บริเวณที่มีลักษณะภูมิอากาศแบบนี้ ได้แก่ เกาะไซปรัส ชายฝั่งของตุรกี เลบานอน ซีเรีย อิสราเอล ตอนเหนือของอิรัก และภาคเหนือของอิหร่าน พืชพรรณธรรมชาติเป็นไม้พุ่มมีหนาม พืชผลที่เพาะปลูก ได้แก่ ส้ม องุ่น มะกอก มะนาว มะเดื่อ เป็นต้น

9. ภูมิอากาศแบบไทกา (กึ่งขั้วโลก) ฤดูหนาวอากาศหนาวจัด ฤดูร้อนมีช่วงเวลาสั้นๆ ได้แก่ ไซบีเรีย พืชพรรณธรรมชาติจะเป็นป่าสน ที่เรียกว่า ไทกา

10. ภูมิอากาศแบบทุนดรา (ขั้วโลก) อากาศหนาวจัดมีหิมะปกคลุมตลอดปี ไม่มีฤดูร้อน ได้แก่ ชายฝั่งมหาสมุทรอาร์กติกทางตอนเหนือสุดของทวีปเอเชีย พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ตะไคร่น้ำและมอส เป็นต้น

11. ภูมิอากาศแบบภูเขาสูง เป็นเขตที่อุณหภูมิขึ้นอยู่กับความสูงในอัตราเฉลี่ย 1 องศาเซลเซียสต่อความสูง 180 เมตร จึงปรากฏว่ายอดเขาสูงๆ บางแห่งมีหิมะปกคลุมตลอดปี ได้แก่ ที่ราบสูงทิเบต เทือกเขาหิมาลัย เทือกเขาอินดูกุช เป็นต้น

ลักษณะประชากร ภาษา ศาสนา

ทวีปเอเชียมีประชากรมากที่สุดในโลก และยังประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ ได้แก่ พวกมองโกลอยด์ คอเคซอยด์ นีกรอยด์ และพวกโพลีเนเซียน ในจำนวนนี้มีพวกมองโกลอยด์มากที่สุดในเอเชียและมากที่สุดในโลกเป็นพวกผิวเหลือง ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนเชื้อสายคอเคซอยด์ เป็นพวกผิวขาวที่มีรูปร่างสูงใหญ่อย่างชาวยุโรป แต่สีผมและสีตาเป็นสีดำอาศัยอยู่ในเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ และทางเหนือของอินเดีย ได้แก่ ชาวอาหรับ ชาวยิว ชาวเปอร์เซีย ปากีสถาน อินเดีย เนปาล และภูฏาน ส่วนเชื้อสายนีกรอยด์ เป็นพวกผิวดำเชื้อสายนิโกร รูปร่างเล็ก ผมหด จะอาศัยอยู่ทางภาคใต้ของอินเดีย ศรีลังกา คาบสมุทรมลายู และหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทวีปเอเชียถือว่าเป็นต้นกำเนิดของศาสนาสำคัญๆ ของโลก คือ พระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ลัทธิขงจื๊อ ลัทธิชินโต ประชากรของเอเชียต่างก็นับถือศาสนาแตกต่างกันออกไป และยังมีบางส่วนที่ยังนับถือภูตผีปิศาจ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอยู่

ทวีปเอเชียมีภาษาพูดและภาษาเขียนมากมาย แต่ภาษาที่มีผู้นิยมใช้กันมาก คือ ภาษาจีน ญี่ปุ่น อาหรับ อังกฤษ ฮินดู เป็นต้น นอกจากภาษาข้างต้นแล้วยังมีภาษาอื่นๆ อีกที่ส่วนใหญ่จะใช้พูดกันเฉพาะในประเทศ เช่น ภาษาไทยในไทย ภาษาเขมรในกัมพูชา ภาษาตากาล็อกในฟิลิปปินส์ เป็นต้น

เศรษฐกิจ

ทวีปเอเชียนั้นประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่วิธีการผลิตยังล้าหลังจึงทำให้ได้ผลผลิตที่ยังต่ำ พืชที่ปลูกเป็นส่วนมากจะใช้เป็นอาหาร คือ ข้าวเจ้า ข้าวโพด มันฝรั่ง ข้าวไรย์ พืชผักผลไม้ รองลงมาคือพืชที่ให้น้ำมัน เช่น มะพร้าว ปาล์ม ดอกทานตะวัน ถั่ว งา เป็นต้น

ด้านเกษตรกรรม ทวีปเอเชียมีการเพาะปลูกทั้งพืชเขตร้อนและเขตอบอุ่น พืชที่ปลูกที่สำคัญ คือ ข้าวเจ้า ผลิตได้มากถึงร้อยละ 90 ของข้าวที่ผลิตได้ทั่วโลก ประเทศที่ผลิตได้มากที่สุดในโลก คือ จีน รองลงมา คือ อินเดีย บังกลาเทศ ไทย ญี่ปุ่นและเวียดนาม ปลูกมากในอินเดีย จีน ศรีลังกา ญี่ปุ่น ข้าวโพด ปลูกมากในอินเดีย จีนและประเทศอาหรับ ส่วนยาพาราปลูกมากในไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ส่วนการทำป่าไม้ในทวีปเอเชีย ได้แก่ การทำป่าไม้เนื้อแข็ง ในการก่อสร้าง แหล่งสำคัญ คือ เมียนมาร์ ไทย ลาว กัมพูชา ไม้เนื้ออ่อนประเภทไม้สน ใช้ทำกระดาษ ในเขตไซบีเรียในสหพันธรัฐรัสเซีย ซึ่งเป็นแหล่งป่าสนที่ใหญ่ที่สุดในโลก

ด้านอุตสาหกรรม ในทวีปเอเชียส่วนใหญ่มัังไม่มีการพัฒนามากนัก ทางด้านอุตสาหกรรมมีการแปรรูปวัตถุดิบต่างๆ เป็นสำเร็จรูป อุตสาหกรรมในเอเชียสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทำร่ม แกะสลักไม้ ทำเครื่องปั้นดินเผา 2) อุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ทำเฟอร์นิเจอร์ สิ่งพิมพ์ และ 3) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น การผลิตปูนซีเมนต์ เหล็กกล้า อุปกรณ์ไฟฟ้า ส่วนด้านการประมงทวีปเอเชียมีแหล่งประมงที่สำคัญ คือ บริเวณทางตอนเหนือของเกาะฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นแหล่งที่มีกระแสน้ำเย็น โอยาชิโวกับกระแสน้ำอุ่นกุโรชิโวกัที่ไหลมาพบกัน เรียกว่า คูริงแบงค์ ประเทศที่จับปลาได้มากที่สุดในโลก คือ ประเทศญี่ปุ่น

ลักษณะทางการเมือง

ประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชียส่วนใหญ่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของชาตินาอานาชา
ยุโรปมาเป็นเวลาหลายสิบปี ในช่วงก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวเอเชียก็ได้หัน
มาร่วมมือกันต่อต้านจักรวรรดินิยมตะวันตก ได้ทำการต่อสู้เรียกร้องเอกราชและความเป็น
อิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขึ้นใน
ทวีปเอเชีย ดังนี้

1. มีการขับไล่อิทธิพลของชาตินิยมอาณานิคมตะวันตก ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ชาติต่างๆ ในทวีปเอเชียที่ตกเป็นเมืองขึ้นได้ทำการต่อสู้เรียกร้องเอกราชทั้งแบบสันติ

วิธี และทำสงครามแบบกองโจร ทำให้ชาติตะวันตกให้อิสระกับประเทศที่ตกเป็นอาณานิคมของตนเอง

2. การนำเอารูปแบบการเมืองการปกครองของชาติตะวันตกมาใช้ โดยเฉพาะรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3. การแพร่หลายของลัทธิเผด็จการ ถึงแม้ว่าชาวเอเชียจะนำรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้แต่ในทางปฏิบัติบางประเทศก็มีการผูกขาดอำนาจไว้ที่บุคคลกลุ่มเดียวหรือคนเดียว เช่น พม่า เวียดนาม เกาหลีเหนือ ลาว กัมพูชา อิรัก เป็นต้น

4. บทบาทของสหรัฐอเมริกา ได้ทำตัวเป็นตำรวจโลกและได้เข้าเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศในเอเชียให้เป็นประชาธิปไตย เช่น โค่นรัฐบาลชัคคัม สุสเซน ในอิรัก

รูปแบบการปกครอง

ประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชียมีการบริหารประเทศของตนแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ระบอบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆ ดังนี้

ระบอบประชาธิปไตย มีรัฐสภาซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชน เช่น ญี่ปุ่น อินเดีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย ล่าสออัฟกานิสถานและอิรัก

ระบอบคอมมิวนิสต์ คือ จะมีพรรคคอมมิวนิสต์เพียงพรรคเดียวใช้อำนาจเผด็จการในการปกครองประเทศ เช่น จีน เกาหลีเหนือ เวียดนาม ลาว

ระบอบเผด็จการทหาร คือ มีรัฐบาลทหารเป็นผู้นำในการปกครองประเทศ อำนาจทั้งหมดอยู่ในกำมือของทหาร เช่น พม่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หมายถึง พื้นที่ปัจจุบันที่ครอบคลุมต่างๆ ซึ่งแบ่งออกตามลักษณะภูมิประเทศ คือ กลุ่มประเทศภาคพื้นทวีป ได้แก่ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และกลุ่มประเทศภาคพื้นสมุทร ได้แก่ เนกาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และติมอร์ – เลสเต

ดินแดนเหล่านี้มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานในดินแดนแห่งนี้ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ
2. สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การรวมกลุ่มทางสังคม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นต้น

ซึ่งลักษณะการตั้งถิ่นฐานโดยอาศัยปัจจัยดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ดินแดนไทยมีลักษณะภูมิประเทศหลากหลายลักษณะทั้งที่เป็นเทือกเขาสูง ภูเขา ที่ราบสูง ที่ดอน ที่ราบลุ่ม ชายฝั่ง เกาะและทะเล ซึ่งลักษณะดังกล่าว โดยภาพรวมแล้วการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย มีการเลือกตั้งถิ่นฐานในที่ราบ เช่น ทางภาคเหนือ มีการตั้งถิ่นฐานตามแอ่งที่ราบระหว่างภูเขา ทางภาคอีสาน มีการตั้งถิ่นฐานที่ราบสูงใกล้แหล่งน้ำ เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในดินแดนไทยในอดีตที่สำคัญ ได้แก่ การปลูกบ้าน และเทคโนโลยีการเกษตร เช่น การชลประทาน การทำเหมืองฝาย การผลิตเครื่องมือต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้นักมนุษย์ตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันพึ่งพาอาศัยกัน

ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีภูมิประเทศหลายลักษณะประกอบด้วย คาบสมุทรที่ยื่นออกมาจากแผ่นดินใหญ่ของทวีปเอเชีย คือ คาบสมุทรอินโดจีน และบริเวณที่เป็นเกาะและหมู่เกาะ ซึ่งผู้ที่ตั้งถิ่นฐานในภูมิภาคนี้โดยมากมักตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ราบ ซึ่งประกอบด้วยแอ่งที่ราบตามหุบเขา ที่ราบลุ่มน้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นที่อุดมสมบูรณ์
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ในดินแดนนี้มีร่องรอยมนุษย์อาศัยอยู่ในที่ราบ ดังจะเห็นได้จากหลักฐานด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในอดีต แสดงว่าคนในสมัยก่อนมีการตั้งถิ่นฐานโดยมีการรวมกลุ่มกันรู้จักเทคโนโลยี มีการจัดการภายในชุมชน เพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรม และพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

จะสังเกตเห็นว่าปัจจัยหลักในการตั้งถิ่นฐานชัดเจน คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยด้านนี้มีผลต่อเนื่องถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และลักษณะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีผลต่อการตั้งถิ่นฐานในดินแดนไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถกระทำได้ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักและจิตสำนึกให้กับประชาชน โดยการให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม โดยให้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้
2. ให้ความรู้ความเข้าใจ โดยการให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม เช่น การรักษาสีลปวัฒนธรรม โบราณสถานต่างๆ ให้คงอยู่ตลอดไป
3. ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเผยแพร่วัฒนธรรมไทย

เรื่องที่ 2 หลักการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิศาสตร์กายภาพ

ภูมิศาสตร์ เป็นเรื่องราวการบรรยายหรือพรรณนาเกี่ยวกับโลก ในปี ค.ศ. 1950 คณะกรรมการอภิศาสตร์ภูมิศาสตร์ของอังกฤษ ได้ให้ความหมายภูมิศาสตร์ว่าเป็นศาสตร์ที่บรรยายเกี่ยวกับเปลือกโลก ในแง่ความแตกต่าง หรือความสัมพันธ์ ของพื้นที่ต่าง ๆ พจนานุกรมอเมริกันได้กล่าวว่า ภูมิศาสตร์เป็นศาสตร์เกี่ยวกับความแตกต่างของพื้นผิวโลกในแง่ของ ลักษณะเด่น การกำหนดและความสัมพันธ์ระหว่างสารประกอบของโลก พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยได้ให้ความหมาย ภูมิศาสตร์ ไว้ว่า เป็นศาสตร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

ภูมิศาสตร์จึงเป็นศาสตร์มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมิติตัมพันธ์ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. ภูมิศาสตร์กายภาพ
2. ภูมิศาสตร์ภูมิภาค

1. **ภูมิศาสตร์กายภาพ (Physical Geography)** เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของมนุษย์และความสัมพันธ์ของมัน เนื้อหาของวิชาจึงคาบเกี่ยวกับวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพหลายวิชาที่สำคัญ ได้แก่ วิชาอุตุนิยมวิทยา อากาศวิทยา สมุทรศาสตร์ ธรณีวิทยา ปฐพีวิทยา นิเวศน์วิทยาของพืช และธรณีสัณฐานวิทยา แต่วิชาภูมิศาสตร์กายภาพมิได้เป็นเพียงการนำเอาเนื้อหาของวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพสาขาต่าง ๆ มารวมกันเท่านั้น แต่ได้นำเอาเนื้อหาเหล่านั้นมาผสมผสานกันในแง่ที่เป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นสาขาหนึ่งในวิชาภูมิศาสตร์ ภูมิศาสตร์กายภาพเน้นความสัมพันธ์ทางพื้นที่ นั่นคือเน้นการกระจายบนพื้นผิวโลกหรือที่เรียกว่า รูปแบบทางภูมิศาสตร์ (geographic pattern) ของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากปฏิกิริยาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของธรรมชาติในบริเวณต่างๆ บนพื้นผิวโลก การศึกษารูปแบบทางภูมิศาสตร์ของสภาพแวดล้อมนี้ จะเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นแก่นของระบบสภาพแวดล้อมของโลก โครงสร้างและระบบกลไกการทำงานอันเป็นพื้นฐานของธรรมชาติมักถูกกลืน ในยุคที่มนุษย์ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมอย่างหนักเช่นในปัจจุบัน ความเข้าใจโครงสร้างของสภาพแวดล้อมอย่างกว้างๆ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกลไกการทำงานของขบวนการต่างๆในสภาพแวดล้อมจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก ได้แก่ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ

2. **ภูมิศาสตร์ภูมิภาค (Regional Geography)** ภูมิศาสตร์ภูมิภาค คือการเข้าถึงระบบเทศสัมพันธ์ (Spatial interaction) ด้วยการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ในการอธิบายผิวโลกที่มีมนุษย์อาศัยนั้น นักภูมิศาสตร์ใช้วิธีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นขนาดต่างๆ กันตามเกณฑ์และวัตถุประสงค์ เกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่นั้นมีหลายอย่าง โดยทั่วไปต้องรวมเอาปัจจัยทางด้านกายภาพและวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน นักภูมิศาสตร์นิยมแบ่งภูมิภาคออกตามระบบอากาศ เช่น ภูมิภาคเขตร้อนชื้น ภูมิภาคเขตอบอุ่น และภูมิภาคเขต

ทะเลทราย เป็นต้น หรือแบ่งภูมิภาคตามกลุ่มวัฒนธรรม คือ ยึดเอาเนื้อที่ของประเทศต่างๆ เป็นเกณฑ์ เพราะสะดวกในเรื่องข้อมูลภายในพื้นที่นั้น ในปัจจุบันได้มีการแบ่งภูมิภาคออกตามบทบาทหน้าที่เด่นของพื้นที่นั้น เช่น ภูมิภาคของเมืองหรือเขตที่เมืองมีอิทธิพลต่อบริเวณรอบนอกตลอดจนเขตบริการต่าง ๆ อันจัดเป็นภูมิภาคขนาดเล็กแต่ก็มีประสิทธิภาพในการจัดพื้นที่ (Hartshorne, 1959) ได้แก่ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม

องค์ประกอบของภูมิศาสตร์กายภาพ แบ่งเป็น 3 ประการคือ

1. ลักษณะภูมิประเทศ
2. ลักษณะภูมิอากาศ
3. ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ หมายถึง ลักษณะของแผ่นดิน ที่อาจมีลักษณะสูงๆ ต่ำๆ เป็นภูเขาที่ราบ ที่ราบสูง แม่น้ำ หนอง บึง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศแต่ละแบบ ต่างมีความสำคัญต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของประชากรที่อาศัยในภูมิประเทศนั้น ก่อให้เกิดอาชีพสำคัญต่างๆ กันเช่น บริเวณที่ราบลุ่มหรือ ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ มักมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีอาชีพทำการประมง และทำการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก ส่วนบริเวณที่สูงหรือแถบเทือกเขา มักมีประชากรเบาบางประกอบอาชีพต่างๆ กัน เช่น ทำป่าไม้ ทำเหมืองแร่ หรือเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ตามแต่ทรัพยากรในบริเวณนั้นๆ จะอำนวย จากแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย เราสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทยได้เป็น 6 เขต คือ เขตภูเขา และที่ราบระหว่างภูเขาภาคเหนือ เขตที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตที่ราบภาคกลาง เขตภูเขาและที่ราบชายฝั่งภาคตะวันออก เขตภูเขาและที่ราบชายฝั่ง คาบสมุทรมลายูใต้ และเขตภูเขาภาคตะวันตก ลงสู่แม่น้ำสาละวิน เขตภูเขาและที่ราบระหว่างภูเขาภาคเหนือ

2. ลักษณะภูมิอากาศ

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสภาพลมฟ้าอากาศของทวีปแอฟริกา คือ ความใกล้ไกลทะเล มี กระแสน้ำอุ่นและเย็นเลียบชายฝั่ง อิทธิพลของลมประจำฤดูที่พัดผ่าน

ตำแหน่งที่ตั้งของทวีปซึ่งตั้งอยู่ทั้งในซีกโลกเหนือและซีกโลกใต้ รวมทั้งมีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านเกือบตอนกลางของทวีป

3. ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่จำเป็นแก่มนุษย์ ซึ่งได้มีการนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ มากมาย การที่มีการนำทรัพยากรไปใช้มากเกินไปทำให้เกิดปัญหาตามมา การใช้ทรัพยากรอย่างผิดวิธี และการใช้อย่างสิ้นเปลือง อาจทำให้ทรัพยากรที่มีคุณค่าลดน้อยลงไปอย่างรวดเร็ว เราจึงควรรู้จักประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงวิธีอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการแบ่งทรัพยากรธรรมชาติ ออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. ดิน
2. น้ำ
3. ป่าไม้
4. แร่ธาตุ

และยังมีทรัพยากรประเภทที่ช่วยสร้างความสวยงามให้ธรรมชาติอีกก็คือ ทรัพยากรเพื่อการนันทนาการ

ความสำคัญของภูมิศาสตร์ในแง่ของการนำไปใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน

ในระยะเริ่มต้นของการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ นักภูมิศาสตร์ศึกษาลักษณะเฉพาะของสถานที่ต่างๆ ในโลกอย่างคร่าวๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจไม่มีความละเอียดชัดเจนมากนัก แต่ในปัจจุบันความก้าวหน้าของวิทยาการที่เอื้อต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลก็นำมาใช้ประกอบการศึกษา ส่งผลให้นักภูมิศาสตร์ปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการศึกษาจากการศึกษาลักษณะพื้นที่อย่างคร่าวๆ มาสู่การศึกษาเฉพาะเจาะลึกลงไป ในรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งเป็นวิธีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่ นอกจากนี้หากพิจารณาเป้าหมายในการศึกษาของวิชาภูมิศาสตร์ก็จะเปลี่ยนไปจากเดิม จากการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงวิธีการแก้ปัญหาตลอดจนการวางแผนในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการจากรูปแบบ วิธีการและเป้าหมายของวิชาภูมิศาสตร์ที่กล่าวมา เมื่อวิเคราะห์ความสำคัญในการนำหลักการทางภูมิศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในสภาพปัจจุบัน จะพบว่าวิชาภูมิศาสตร์นำมาใช้ทั้งใน

กระบวนการทางด้านสังคมศาสตร์และทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยครอบคลุมการดำเนินการที่สำคัญใน 2 ลักษณะ ประกอบด้วย การนำมาใช้แก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์

การนำมาใช้แก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องทางภูมิศาสตร์

ปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องทางภูมิศาสตร์ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก แบ่งปัญหาที่สำคัญออกได้ 2 ลักษณะ ประกอบด้วย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ด้านภูมิรัฐศาสตร์

1. วิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบัน จากการศึกษาค้นคว้าและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ในหลายภูมิภาคของโลกต่างมีแนวโน้มและผลสรุปของประเด็นปัญหาดังกล่าวตรงกันว่า วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวมีผลสืบเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรอย่างขาดความระมัดระวัง ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลง และเชื่อมโยงไปสู่การเกิดภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมขึ้น โดยเป็นผลมาจากของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตและการใช้ของมนุษย์ที่ได้สร้างและปลดปล่อยของเสียออกไปสู่สภาพแวดล้อมจนก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ดังกล่าวขึ้น

ปัญหาที่สืบเนื่องวิกฤตการณ์ดังกล่าวที่ทั่วโลกให้ความสนใจและเรียกร้องให้ประชาคมโลกช่วยกันแก้ไข ได้แก่ ปัญหาอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่สูงขึ้น ปัญหาชั้นโอโซนของโลกที่ถูกทำลาย ปัญหาเกี่ยวกับการขยายตัวของพื้นที่แห้งแล้งของโลก และปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำส่วนต่างๆ ของโลก ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นวิกฤตการณ์ที่ความรู้วิชาภูมิศาสตร์นำมาใช้ประยุกต์ในการแก้ปัญหา หรือนำความรู้ในบางสาขาของภูมิศาสตร์เข้าไปบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้และแนวทางในการแก้ไข

ตัวอย่างเช่น การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่สูงขึ้นและผลกระทบต่างๆ เป็นการนำความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ในหลายสาขามาประยุกต์ใช้ เช่น อุตุนิยมวิทยา ภูมิศาสตร์อากาศวิทยา ตลอดจนการอ่านแผนที่และรูปถ่าย (map and photo reading) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลในสิ่งที่เกิดขึ้น และหากพิจารณาเฉพาะในส่วนเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ เนื้อหาหลักได้บรรจุความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปรัชญาการทางภูมิศาสตร์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งต่างๆ

เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ แนวคิดตลอดจนสร้างความตระหนักในเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้ที่ศึกษา จึงถือได้ว่า วิชาภูมิศาสตร์เป็นศาสตร์อีกแขนงหนึ่งที่มีส่วนสำคัญสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องทางด้านภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นในโลกได้

2. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ด้านภูมิศาสตร์ ในที่นี้หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของรัฐ ทั้งที่เป็นปัญหาภายในประเทศและปัญหาระหว่างประเทศ

ปัญหาภายในประเทศที่เป็นปัญหาภูมิศาสตร์ เช่น ปัญหาการออกเอกสารสิทธิ์ของหน่วยราชการให้แก่ประชาชน ปัญหาการรุกล้ำที่ดินทำกินของประชาชนในพื้นที่เขตอนุรักษ์ เป็นต้น

ปัญหาระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นมักพบว่า เป็นปัญหามาจากปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศ เช่น ปัญหาในการกำหนดแนวเขตแดนระหว่างประเทศ หรือปัญหาการอ้างถึงเอกสิทธิ์ในการครอบครองดินแดนที่อยู่นอกทวีป ได้แก่ เกาะ หรือพื้นที่ที่อยู่ในเขตทะเลหรือมหาสมุทร เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นอกจากพิจารณาจากเอกสารที่ภาครัฐได้ทำไว้ที่ผ่านมา การใช้แผนที่ที่แสดงพิกัดทางภูมิศาสตร์เป็นวิธีการสำคัญที่นำมาใช้ในการตัดสินปัญหา โดยเฉพาะในกรณีที่สภาพภูมิประเทศในบริเวณดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำคัญอีกประการหนึ่งของวิชาภูมิศาสตร์ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านภูมิศาสตร์อย่างชัดเจน

สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติ

จากเอกสาร “การลดความเสี่ยงจากธรณีพิบัติภัย คลื่นยักษ์สึนามิ” ของกรมทรัพยากรธรณีได้นำเสนอเกี่ยวกับสึนามิ ไว้ดังนี้

1. ความหมายของคำว่าสึนามิ (Tsunami) คือ คลื่นยักษ์ คำว่า สึนามิเป็นภาษาญี่ปุ่น แปลว่า คลื่นท่าเรือ แต่ส่วนใหญ่ คำว่า สึนามิจะถูกนำไปใช้ในความหมายในทางอ้อม คือ คลื่นขนาดใหญ่ หรือคลื่นยักษ์ สึนามิ เป็นคลื่นยักษ์ใต้น้ำ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากแผ่นดินไหวใต้มหาสมุทร ที่มีระดับความรุนแรงสูง มักเกิดขึ้นบริเวณที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหว เช่น พื้นที่รอบ ๆ มหาสมุทรแปซิฟิก ที่เรียกกันว่า “วงแหวน

ไฟ” คลื่นยักษ์สึนามินั้นมีความยาวคลื่นหรือระยะระหว่างสันคลื่นยาวมาก ในระหว่างที่คลื่นยักษ์สึนามิ เคลื่อนที่อยู่ในมหาสมุทรช่วงที่เป็นทะเลลึก คลื่นจะมีลักษณะเป็นคลื่นใต้น้ำที่เป็นเพียงระลอกคลื่นสูงราว 30 เซนติเมตร ถึง 1 เมตรเท่านั้น บางครั้งผู้ที่อยู่บนเรือเดินสมุทรอาจไม่รู้สึกรู้สียงหรือสังเกตถึงการเคลื่อนตัวของคลื่นยักษ์ได้ แต่เมื่อคลื่นยักษ์สึนามิ เคลื่อนที่เข้าหาฝั่งสู่เขตน้ำตื้น คลื่นจะเคลื่อนที่ช้าลง ในขณะที่ความสูงของยอดคลื่นกลับยิ่งทวีสูงขึ้น และมีพลังทำลายล้างสูงมาก

2. สาเหตุการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่

- แผ่นดินไหว คลื่นยักษ์สึนามิส่วนใหญ่ มักเกิดจากแผ่นดินไหว ที่มีความรุนแรงมากกว่า 7.5 ริกเตอร์ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นท้องทะเล และสร้างคลื่นน้ำที่มีพลัง สามารถเคลื่อนที่ไปไกลหลายพันกิโลเมตร โดยปกติแผ่นดินไหวที่ก่อให้เกิดคลื่นยักษ์สึนามินั้น มักเป็นรอยเลื่อนย้อนมุมต่ำ (Thrust Fault) ในบริเวณรอยต่อแผ่นเปลือกโลก

- ภูเขาไฟระเบิด ภูเขาไฟที่ระเบิดในทะเล ก็อาจเป็นสาเหตุที่ส่งผล ให้พื้นสมุทร สั่นสะเทือน และเกิดคลื่นยักษ์สึนามิขึ้นได้ นอกจากนั้น การระเบิดของภูเขาไฟ อาจทำให้เกิดการถล่มของปากปล่องภูเขาไฟ ส่งผลให้เกิดคลื่นสูงถึง 40 เมตร

- ดินถล่ม ดินและหินที่มีมวลขนาดใหญ่ถล่ม จากภูเขาใกล้ชายฝั่งทะเล ลงในอ่าว สามารถทำให้น้ำถูกกั้นที่และเกิดเป็นคลื่นยักษ์ได้ นอกจากนั้นเมื่อเกิดแผ่นดินไหวอาจทำให้เกิดดินถล่มใต้ทะเล มวลดินที่ยังไม่แข็งตัวถล่มลงมาแทนที่น้ำ ก่อให้เกิดคลื่นยักษ์สึนามิที่มีพลังรุนแรงได้

3. ลักษณะของคลื่นยักษ์สึนามิ คลื่นยักษ์สึนามิ มีลักษณะต่างจาก คลื่นที่เกิดจากกระแสนลมบริเวณชายฝั่งทะเล คือ ลักษณะของคลื่นที่เกิดจากลม จะมีลักษณะเป็นคลื่นแบบม้วนตัวตามกระแสนลม ส่วนคลื่นยักษ์สึนามิจะเป็นคลื่นแบบแนวตรงยาวและไม่มีความสัมพันธ์กับทิศทางของกระแสนลม คลื่นยักษ์สึนามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวในทะเล จะเคลื่อนที่ด้วยความเร็วระหว่าง 500 – 800 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความลึกของพื้นมหาสมุทร แต่ความสูงของคลื่นจะน้อย เมื่อคลื่นยักษ์สึนามิเคลื่อนที่เข้าสู่บริเวณชายฝั่ง ระยะห่างระหว่างยอดคลื่นจะลดลง ความเร็วของยอดคลื่นประมาณ 80 กิโลเมตรต่อ

ชั่วโมง และมีความลึกของน้ำ 10 เมตร ความเร็วของคลื่นประมาณ 35 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ที่ชายฝั่งคลื่นอาจสูงถึง 30 เมตร และมีพลังการทำลายล้างสูง

เขตรอยเลื่อนที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกิดแผ่นดินไหว และมีผลกระทบต่อประเทศไทย ได้แก่ รอยเลื่อนในเขตตะวันตก ของประเทศไทย - ตะวันออก ของประเทศพม่า ได้แก่ เขตรอยเลื่อนสะแกง เขตรอยเลื่อนพานหลวง รอยเลื่อนทั้งสองนี้มีแนวแยกต่อเนื่องมาทางตะวันตก ของประเทศไทย ไล่จากทางตอนบน ลงมาตอนล่าง ได้แก่ เขตรอยเลื่อนเมย-วังเจ้า เขตรอยเลื่อนศรีสวัสดิ์ และเขตรอยเลื่อนเจดีย์สามองค์ ตามลำดับ ดังนั้นสำหรับประเทศไทย แหล่งกำเนิดแผ่นดินไหว น่าจะอยู่ในเขตภาคตะวันตก ของประเทศไทย ซึ่งเป็นเขตต่อเนื่องมาจาก เขตแหล่งกำเนิดแผ่นดินไหวแนวตะนาวศรี และเขตภาคเหนือของประเทศไทย

นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลและสถิติต่างๆ จากการเผยแพร่ของกรมอุตุนิยมวิทยา พบว่า แผ่นดินไหวที่มีขนาด 7 ริกเตอร์หรือมากกว่า มักจะเกิดอยู่นอกประเทศไทย ส่วนใหญ่เกิดอยู่ในเขต พรมแดนจีน-พม่า ประเทศพม่า ประเทศจีนตอนใต้ ในทะเลอันดามัน และหมู่เกาะสุมาตราตอนเหนือ ซึ่งก็คือส่วนหนึ่งของแนวเกิดแผ่นดินไหวภูเขาแอลป์-หิมาลัย (Alpine-Himalayan Belt) และอยู่ในเขตแหล่งกำเนิดแผ่นดินไหว (seismic source zone) อื่นๆ นอกเหนือจากเขตตะวันตก และเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่รู้สึกลึกลับไหวในประเทศไทยได้ แต่ไม่มีผลกระทบเสียหายรุนแรง และในบางครั้งสามารถรู้สึกลึกลับไหวที่กรุงเทพฯ สำหรับที่เกิดในบริเวณเขตพรมแดนไทย-พม่า ไทย-ลาว ภาคเหนือ และตะวันตกของประเทศไทย มักจะมีขนาดเล็กถึงขนาดปานกลาง และสามารถรู้สึกลึกลับไหวได้ในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันตก และบางครั้งที่กรุงเทพฯ ด้วย ส่วนประเทศไทย ด้านตะวันออกเฉียงเหนือ จัดอยู่ในเขตที่มีเสถียรภาพทางเทคโทนิกค่อนข้างปลอดภัยจากแผ่นดินไหว

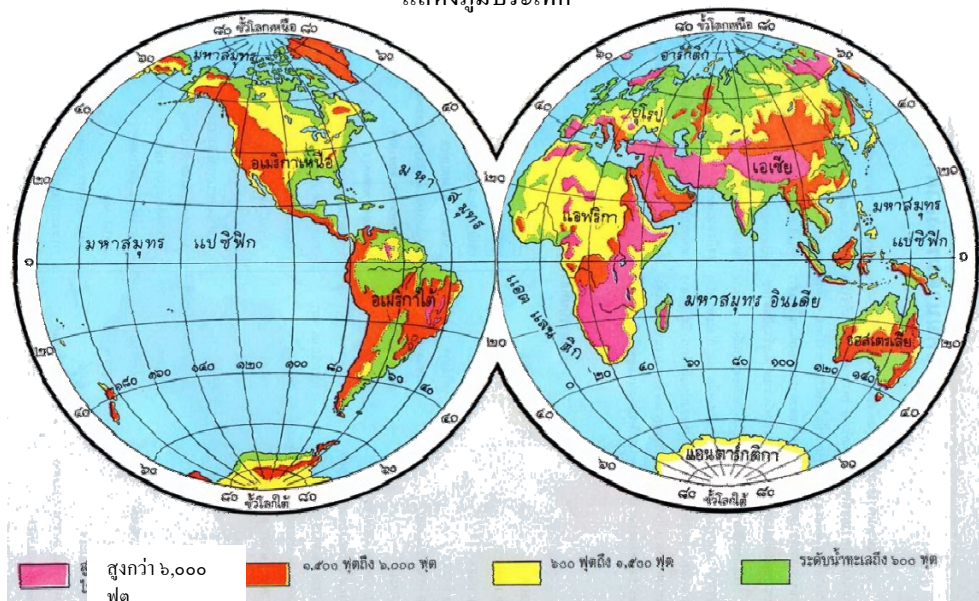
กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่อาจเรียกได้ว่าค่อนข้างสงบ ไม่มีแผ่นดินไหวรุนแรงน่าจะอยู่อันดับเขตเสี่ยงต่อแผ่นดินไหวต่ำ (Low Seismic Risk Zone) ถึงเขตเสี่ยงต่อแผ่นดินไหวปานกลาง (Intermediate Seismic Risk Zone) เช่นเดียวกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยการเกิดแผ่นดินไหว

เรื่องที่ 3 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

แผนที่

แผนที่ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้แสดงลักษณะของพื้นผิวโลก ทั้งสิ่งที่เกิดเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีการย่อส่วนให้มีขนาดเล็กลง และใช้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกลงบนวัสดุแบนราบ

โลก
แสดงภูมิประเทศ

แผนที่เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่สำคัญของมนุษย์ใช้ช่วยในการดำเนินงานต่างๆ ตลอดจนในการศึกษาหาความรู้ในด้านวิชาการ และในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน มาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน ถือว่าแผนที่เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ แผนที่เปรียบเสมือนเป็นตัวเลขที่ดียิ่งของนักภูมิศาสตร์จะเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ ให้ละเอียดลึกซึ้ง

ประวัติและความเป็นมาของแผนที่

มนุษย์นั้นมีความสามารถในการที่จะทำแผนที่ และถือเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษยชาติ พฤติกรรมที่แสดงออกทางแผนที่นั้นมีมานานแล้วตั้งแต่ในอดีต

อย่างเช่น พวกเอสกิโมรู้จักรถไฟที่ด้วยการใช้ไม้สัดักติดลงบนหนังเมวน้ำแสดงพื้นที่ ลำสัตว์ ตกปลา ส่วนชาวเกาะมาร์แชลล์ใช้เปลือกหอยแทนเกาะ ก้านมะพร้าวแทนเส้นทางการเดินเรือ และบริเวณที่มีคลื่นจัด ส่วนพวกที่เร่ร่อนบริเวณทะเลทรายตามที่ต่างๆ จะใช้โดยวิธีขีดเขียนบนพื้นทรายแทน เป็นต้น

แผนที่ที่เก่าแก่ที่สุดในโลก คือ แผนที่ของชาวเมโสโปเตเมียเมื่อ 2,300 ปีก่อนปีพุทธศักราช และในสมัยกรีกโบราณ ชาวกรีกเป็นผู้วางรากฐานในการทำแผนที่ เริ่มด้วยการพิสูจน์ปี พ.ศ.323 ว่าโลกกลม และมีการวัดขนาดของโลกโดย อีเรโตสเทนีส โดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ โดยสร้างเส้นสมมุติที่เรียกว่า เส้นขนานและเส้นเมริเดียน ต่อมาปี พ.ศ. 370 ปโตเลมีนำเอาผลงานของ “อีเรโตสเทนีส” มาปรับปรุงกำหนดค่ามุมของเส้นขนานและเส้นเมริเดียน

ประวัติความเป็นมาของแผนที่ประเทศไทย

แผนที่ในประเทศไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือ แผนที่ยุทธศาสตร์รัชกาลพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ต้นสมัยกรุงศรีอยุธยาระหว่างปี พ.ศ. 1893 - 1912 การทำแผนที่ประเทศไทยเริ่มเมื่อปลายสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2411 ได้มีการทำแผนที่ด้านทิศตะวันตกของประเทศไทยเป็นกำหนดพรมแดนไทยกับพม่า และแผนที่ของ ปโตเลมี ฉบับที่เขียนเมื่อปี พ.ศ. 693 เรียกบริเวณที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบันว่า “Aurea Khersonesus” ซึ่งแปลว่า แหลมทอง (Golden Peninsular)

ความสำคัญและประโยชน์ของแผนที่

แผนที่ถือว่ามีความสำคัญ คือ เป็นเครื่องช่วยในการดำเนินงาน หรือประกอบกิจการต่างๆ มนุษย์รู้จักการใช้แผนที่มาตั้งแต่โบราณ ประโยชน์ของแผนที่ในสมัยนั้น คือ ใช้เป็นเครื่องแสดงเส้นทางเดิน ถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และในทางภูมิศาสตร์ถือว่าแผนที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์ และมีความสำคัญต่อการศึกษาข้อมูลเพื่อประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และทางการเมือง ปัจจุบันแผนที่ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางตามความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี จากการที่จำนวนประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ความจำเป็นในการวางแผนผังเมืองให้เหมาะสมกับการขยายตัวของชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นแผนที่จึงมีความสำคัญต่อการนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการ

พัฒนาที่ยั่งยืน ประโยชน์ของแผนที่มีมากมายแต่ได้จัดไว้ตามการดำเนินกิจกรรมใหญ่ๆ ดังนี้

1. **ด้านการเมือง** คือ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติให้คงอยู่จำเป็นจะต้องมีความรู้ในเรื่องภูมิศาสตร์การเมืองหรือที่เรียกกันว่า "ภูมิรัฐศาสตร์" และเครื่องมือที่สำคัญของนักภูมิรัฐศาสตร์ก็คือ แผนที่ เพื่อใช้ศึกษาสภาพทางภูมิศาสตร์ และนำมาวางแผนดำเนินการ เตรียมรับหรือแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเช่น การปักปันเขตแดนและน่านน้ำ เป็นต้น

2. **ด้านการทหาร** คือ ในการพิจารณาวางแผนทางยุทธศาสตร์ของทหาร จำเป็นต้องหาข้อมูลหรือข่าวสารที่เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ และตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องแน่นอนเกี่ยวกับระยะทาง ความสูง เส้นทาง ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ เช่น การวางแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพ

3. **ด้านเศรษฐกิจ** คือ เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นอยู่ของประชาชนภายในชาติ เพราะฉะนั้นทุกประเทศก็มุ่งที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของตนเพื่อความมั่งคั่งและมั่นคง การดำเนินงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละภูมิภาคที่ผ่านมา แผนที่เป็นสิ่งแรกที่ต้องผลิตขึ้นมาเพื่อการใช้งานในด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพ และวางแผนการทำงาน ตัวอย่างเช่น การพัฒนาด้านการเกษตร งานในด้านการคมนาคม การเดินทาง การท่องเที่ยว เป็นต้น

4. **ด้านสังคม** คือ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิศาสตร์ทำให้สิ่งแวดล้อมทางสังคมเดิมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมต้องอาศัยการอ่านรายละเอียดในแผนที่ทั้งในอดีตและปัจจุบันเพื่อเปรียบเทียบกัน เช่น การสำรวจการตั้งบ้านเรือนของประชากรในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น

ประเภทของแผนที่ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

1. **แผนที่ภูมิประเทศ** คือ แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ เช่น ภูเขา ที่ราบ ที่ราบสูง แม่น้ำ ฯลฯ โดยใช้สีแทนค่าของลักษณะภูมิประเทศต่างๆ

2. **แผนที่เฉพาะเรื่องหรือแผนที่เฉพาะกิจ** เป็นแผนที่ที่แสดงข้อมูลรายละเอียดในเรื่องที่ต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เช่น แผนที่แสดงปริมาณน้ำฝนในประเทศไทย

3. แผนที่เล่ม เป็นการรวบรวมแผนที่เข้าเป็นเล่ม ภายในเล่มจะมีแผนที่แสดงข้อมูลรายละเอียดในเรื่องต่างๆ เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ การกระจายของประชากร ฯลฯ

องค์ประกอบของแผนที่ แผนที่ม้องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. มาตรฐานแผนที่ (Map Scale)

คือ อัตราส่วนของระยะทางบนแผนที่ (map distance หรือ M.D.) กับระยะทางภูมิประเทศ(ground distance หรือ G.D.) จะทำให้ผู้ใช้ทราบว่าขนาดจริงๆ ของพื้นที่มีเท่าใด นอกจากนี้ยังทำให้ทราบระยะทางบนแผนที่ที่มีขนาดในพื้นที่จริงเท่าใด ส่วนมาตรฐานที่นิยมใช้มากที่สุด คือ มาตรฐาน เช่น 1 : 50,000

ประเภทของมาตรฐานมี 3 ประเภท ดังนี้

1. มาตรฐานคำพูด เช่น 1 เซนติเมตร ต่อ 5 กิโลเมตร
2. มาตรฐานเศษส่วน เช่น 1 : 50,000
3. มาตรฐานเส้นบรรทัดหรือกราฟ เช่น 0 5 10 15 20 25

2. เส้นโครงแผนที่ (Map Projections)

คือ การเขียนเส้นเมริเดียนและเส้นขนานตามวิธีต่างๆ ลงบนแผ่นกระดาษแบนราบบนแผนที่ เพื่อแสดงให้ทราบถึงสิ่งต่างๆ ทั้งหลายว่ามีรูปร่างหน้าตาอย่างไรโดยใช้ค่าละติจูด (Latitude) หรือที่เรียกว่า เส้นขนาน และค่าลองจิจูด (Longitude) หรือที่เรียกว่า เส้นเมริเดียน เป็นเส้นสมมุติในการเขียนเส้นโครงแผนที่

3. สัญลักษณ์

ในแผนที่จะปรากฏสัญลักษณ์ต่างๆ ที่อาจจะเป็นรูปทรง ลายเส้น หรือสีต่างๆ โดยมีคำอธิบายความหมายเพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์และอ่านความหมายในแผนที่ได้

นอกจากนี้ยังนิยมใช้สื่อบายในแผนที่เพื่อแสดงสิ่งต่างๆ ดังนี้

สีแดง ใช้แทน ถนนและเส้นทางคมนาคม

สีเขียว ใช้แทน แสดงบริเวณพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ราบ

สีน้ำเงิน ใช้แทน แหล่งน้ำ ทางน้ำ และภาษาที่ใช้เขียนกำกับแหล่งน้ำ

สีน้ำตาล ใช้แทน ที่สูงและเทือกเขา

สีดำ ใช้แทน สถานที่ที่มนุษย์สร้าง

สีอื่นๆ แสดงรายละเอียดพิเศษโดยกำหนดไว้ในขอบระวางแผนที่

4. ทิศ

แผนที่ที่ดีต้องมีการบอกทิศทางไว้อย่างชัดเจน โดยการแสดงด้วยเครื่องหมาย หรือลูกศรบอกทิศเหนือไว้ แบ่งเป็น ทิศเหนือจริง (สัญลักษณ์ใช้รูปดาว) ทิศเหนือแม่เหล็ก (สัญลักษณ์ใช้ $\triangle$) ทิศเหนือกริด (สัญลักษณ์ใช้ GN)

5. รายละเอียดเกี่ยวกับค่าบลที่ตั้งของแผนที่

คือ ข้อมูลที่ปรากฏบนขอบระวาง เพื่อใช้แสดงสัญลักษณ์และแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าบล

6. ชื่อระวางแผนที่

ในการผลิตแผนที่บางอย่างต้องผลิตให้ครอบคลุมพื้นที่บริเวณกว้างใหญ่ จำนวนแผนที่ที่ผลิตจึงมีหลายระวาง เช่น แผนที่ทหาร เพื่อสะดวกในการใช้จึงจำเป็นต้องมีการแบ่งระวาง ซึ่งประกอบด้วยชื่อชุด หมายเลขชุด ชื่อระวาง ฯลฯ

การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และเทคโนโลยีอื่นๆ

นอกจากการใช้แผนที่ทั่วไปเพื่อศึกษาพื้นที่ในแต่ละบริเวณแล้ว ยังได้มีเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ และเทคโนโลยีอื่นๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการหาข้อมูล เช่น การศึกษาจากภาพถ่ายทางอากาศ หรือภาพถ่ายจากดาวเทียม เราสามารถค้นหา

ข้อมูลและสถานะแวดล้อมต่างๆ ที่ต้องการได้จากเว็บไซต์ต่างๆ หรือหาข้อมูลจากระบบ GIS (Geographic Information System)

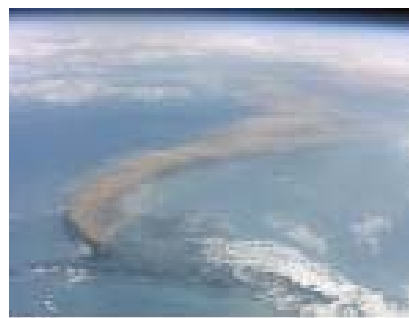
ภาพถ่ายทางอากาศ หมายถึง รูปถ่ายของภูมิประเทศที่ได้จากการถ่ายรูปโดยนำกล้องถ่ายรูปขึ้นไปกับอากาศยานแล้วเปิดหน้ากล้องปล่อยให้แสงสะท้อนจากสิ่งทั้งหลายที่ปรากฏอยู่เบื้องล่างเข้าสู่เลนส์กล้องถ่ายรูป และผ่านกรรมวิธีล้างและอัดภาพจะได้รูปถ่ายที่มีภาพของรายละเอียดอยู่บนพื้นผิวภูมิประเทศ ความเข้มของสิ่งต่างๆ ในรูปถ่ายทางอากาศจะบอกถึงความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์กายภาพ พืชพรรณธรรมชาติ และก็จะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล

ประโยชน์ของรูปถ่ายทางอากาศ คือ

1. การสำรวจพื้นที่เพื่อทำแผนที่ภูมิประเทศ
2. การสำรวจพื้นที่เพื่อวางแผนผังเมือง ชุมชน และระบบการจราจร
3. การสำรวจพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน หรือพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม
4. การสำรวจแหล่งโบราณคดี
5. การสำรวจและติดตามการเปลี่ยนแปลงในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพถ่ายจากดาวเทียม หมายถึง ภาพถ่ายที่ได้จากการบันทึกข้อมูลของดาวเทียมด้วยอุปกรณ์ บันทึกข้อมูล (Sensor) ด้วยการใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นสื่อบันทึกข้อมูลในลักษณะของช่วงคลื่น ข้อมูลที่ได้จากภาพถ่ายดาวเทียมจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

นำไปประยุกต์ใช้ได้ ในหลายๆ สาขา เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ธรณีวิทยา การเกษตร สิ่งแวดล้อม การวางแผนผังเมือง โบราณคดี อุตุนิยมวิทยา การแก้ไขแผนที่ และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ลักษณะสำคัญของภาพจากดาวเทียม มีดังนี้

1. เป็นข้อมูลตัวเลข
2. ไม่มีขีดจำกัดในพื้นที่
3. ให้ข้อมูลในพื้นที่ต่างๆ บนพื้นผิวโลกได้รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน
4. ประหยัดค่าใช้จ่าย เมื่อเปรียบเทียบกับใช้วิธีถ่ายภาพทางอากาศ

กระบวนการ “รีโมตเซนซิง”

รีโมตเซนซิง คือ การรับสัญญาณภาพ ข้อมูลหรือ ตัวเลข จากวัตถุหรือพื้นที่เป้าหมายบนพื้นผิวโลก โดยไม่ต้องสัมผัสกับวัตถุหรือพื้นที่นั้นๆ แต่จะใช้อุปกรณ์บันทึกข้อมูล (Sensor) ที่ติดตั้งอยู่บนดาวเทียมทำหน้าที่แทน

กระบวนการ “รีโมตเซนซิง” มี 2 ขั้นตอน คือ

1. การรับและบันทึกสัญญาณข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือที่เรียกย่อๆ ว่า “GIS” หมายถึง การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อรวบรวมจัดเก็บข้อมูล บันทึกข้อมูล คำนวณและวิเคราะห์ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ หรือข้อมูลที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกให้เป็นระเบียบ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ

1. ข้อมูลภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียม รูปภาพ และเอกสารข้อมูลสถิติต่างๆ
2. ระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ เช่น ชุดคำสั่ง อุปกรณ์การอ่านข้อมูล อุปกรณ์แสดงผลข้อมูล เครื่องพิมพ์สำเนา และแผ่นซีดี บันทึกข้อมูล เป็นต้น
3. บุคลากร คือ ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติงานด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทั้งคัดเลือก จัดเก็บ แก้ไข ปรับปรุง และจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้เป็นระบบ จึงถือว่าบุคลากรมีความสำคัญที่สุดของระบบ GIS

การนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ไปใช้ในงานด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง มีดังนี้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตรกรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม

ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS)

GPS คือ เป็นระบบการค้นหาดำแหน่งและนำทางด้วยดาวเทียม สามารถใช้บอกตำแหน่งโดยอัตโนมัติในระดับความสูง 10 – 20 เมตร

องค์ประกอบ GPS คือ

1. ดาวเทียม
2. สถานีควบคุม
3. ส่วนผู้ใช้เครื่อง GPS

ข้อดีของ GPS คือ ความสามารถใช้หาดำแหน่งได้ตลอด 24 ชั่วโมง ที่ทุกๆ จุดบนพื้นโลกใช้เวลาวัดน้อยและมีความถูกต้องสูง สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

ข้อเสียของ GPS คือ ถ้าสภาพพื้นที่มีต้นไม้ปกคลุมสัญญาณดาวเทียมก็ลงมาไม่ถึง ราคาแพง ถ้าสมัยเร็ว

เครื่องมือวัดลักษณะอากาศ

เทอร์โมมิเตอร์ ใช้วัดอุณหภูมิของอากาศ

บารอมิเตอร์ ใช้วัดความกดอากาศ มี 2 แบบ คือ แบบปรอทและแบบดัดแปลงโลหะขนาดเล็ก

แอนโรเวน ใช้วัดทิศทางและความเร็วลม มี 2 ชนิด คือ Anemometer วัดความเร็วลม และ Wind Vane วัดทิศทางลม

เครื่องวัดน้ำฝน ใช้วัดปริมาณน้ำฝน

ไฮโกรมิเตอร์ ใช้วัดความชื้นของอากาศ

ดาวเทียม

ดาวเทียมสำคัญที่ควรทราบ คือ

1. ดาวเทียมแลนด์แซต เป็นดาวเทียมสำรวจทรัพยากรดวงแรกของโลก สหรัฐอเมริกาสร้างขึ้น ประเทศไทยก็ได้เข้าร่วมใช้ดาวเทียมดวงนี้ด้วย
2. ดาวเทียมสปอต เป็นดาวเทียมของฝรั่งเศส ได้ชื่อว่าเป็นดาวเทียมสังเกตการณ์ของโลก ทำหน้าที่ติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นผิวโลก
3. ดาวเทียมโนอา ของสหรัฐอเมริกา ทำหน้าที่ศึกษาด้านอุตุนิยมวิทยา และการพยากรณ์สภาพลม ฟ้า อากาศ
4. ดาวเทียมมอส ของญี่ปุ่น ทำหน้าที่สำรวจพื้นโลกและสมุทรศาสตร์
5. ดาวเทียมไออาร์เอส ของอินเดีย ภารกิจหลัก คือ การสำรวจทรัพยากร

เว็บไซต์

การเผยแพร่ข้อมูลทางภูมิศาสตร์สารสนเทศผ่านบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถจำแนก ได้ดังนี้

1. Internet Map Server เป็นการให้บริการข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงพื้นที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้โดยเป็นอิสระจากซอฟต์แวร์ GIS และรูปแบบของไฟล์
2. Geographic Database เป็นฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลภูมิศาสตร์ไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ และจะจัดเก็บไว้ใน 2 รูปแบบคือแบบ Spatial Data หรือข้อมูลเชิงพื้นที่ คือ ข้อมูลที่ทราบตำแหน่งทางพื้นดิน และแบบ Non Spatial Data หรือ ข้อมูลที่ไม่อยู่ในรูปเชิงพื้นที่ ได้แก่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้นๆ (Associated Attributes) เช่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประชากร
3. ArcIMS เป็นโปรแกรมแผนที่ออนไลน์ในการให้บริการข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์บนอินเทอร์เน็ตซึ่งสร้างโดย Environmental System Research Institute (ESRI) ในการสื่อสารระหว่างเครื่องแม่ข่าย (Server) กับเครื่องลูกข่าย (Clients)

สามารถเปิดได้จากเว็บเบราว์เซอร์ โปรแกรม ArcIMS เป็น GIS ตัวหนึ่งที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้บริการแผนที่บนอินเทอร์เน็ต แผนที่ทั่วไปที่สร้างด้วยโปรแกรมเขียนเว็บไซต์อื่น ๆ นั้นสามารถดูหรือขยายได้บ้าง แต่เว็บไซต์ที่สร้างด้วยโปรแกรม ArcIMS นอกจากขยายได้แล้วยังสามารถบอกตำแหน่งเชิงพิกัดและยังดึงเอาข้อมูลต่าง ๆ มาแสดงบนหน้าเว็บเพจได้ อาทิเช่น สัญลักษณ์ (Symbol) ป้ายชื่อ (Label)

ArcIMS ประกอบด้วยแผนที่เป็นชั้นๆ ที่สามารถเลือกปิดและเปิดบางชั้นได้ หรือลักษณะเฉพาะที่สามารถแสดงข้อมูลเป็นส่วนๆ ได้ ผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ที่สร้างโดย ArcIMS นั้นไม่จำเป็นต้องใช้โปรแกรมอะไรในการเปิดมากไปกว่าเว็บเบราว์เซอร์ และสามารถที่จะทำงานบนระบบจัดการที่เป็น Windows, UNIX เป็นโปรแกรมที่สามารถใช้งานบนเครื่อง PC computer สามารถแสดงผล จัดการสอบถาม วิเคราะห์ ผสมผสานข้อมูลแผนที่ได้อัตโนมัติ

ลูกโลก

องค์ประกอบของลูกโลก องค์ประกอบหลักของลูกโลกจะประกอบไปด้วย

1. เส้นเมริเดียนหรือเส้นแวง เป็นเส้นสมมติที่ลากจากขั้วโลกเหนือไปจดขั้วโลกใต้ ซึ่งกำหนดค่าเป็น 0 องศา ที่เมืองกรีนิช ประเทศอังกฤษ
2. เส้นขนาน หรือเส้นรุ้ง เป็นเส้นสมมติที่ลากจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก ทุกเส้นจะขนานกับเส้นศูนย์สูตร ซึ่งมีค่ามุมเท่ากับ 0 องศา

การใช้ลูกโลก ลูกโลกใช้ประกอบการอธิบายตำแหน่งหรือสถานที่ของจุดหรือพื้นที่ของส่วนต่างๆ ของโลก โดยประมาณ

เรื่องที่ 4 ทรัพยากรธรรมชาติของทวีปเอเชีย

ทรัพยากรที่เป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของทวีปเอเชีย ได้แก่

1. แร่ธาตุ เอเชียเป็นทวีปที่อุดมด้วยทรัพยากรแร่ธาตุหลายชนิด ซึ่งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ที่สำคัญ มีดังนี้

1.1 ถ่านหิน ทวีปเอเชียมีถ่านหินมากที่สุดในโลกคือ ประมาณ 3 ใน 5 ของปริมาณถ่านหินสำรองของโลก แหล่งสำคัญอยู่ในประเทศจีน อินเดีย ไซบีเรีย และในคาบสมุทรเกาหลี

1.2 เหล็ก มีสินแร่เหล็กอยู่ถึง 2 ใน 3 ของปริมาณเหล็กสำรองของโลก แหล่งสำคัญมีในจีน อินเดีย

1.3 ดินบุก ทวีปเอเชียผลิตแร่ดินบุกได้มากที่สุดในโลก ได้แก่บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย

1.4 ปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติ ทวีปเอเชียเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญที่สุดในโลก แหล่งน้ำมันดิบและแก๊สธรรมชาติได้แก่ บริเวณอ่าวเปอร์เซีย ทะเลเหล็องทะเลจีนใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากนี้ทวีปเอเชียยังมีแร่ธาตุอยู่อีกหลายชนิดที่มีปริมาณมากได้แก่ ทังสแตน โครไมต์ แมงกานีส พรอท สังกะสี ไมกา และรัตนชาติ

2. ดิน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดินย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิอากาศและลักษณะภูมิประเทศ ในเขตอากาศแบบทุนดราและไทกาที่มีหิมะปกคลุมเป็นดินชื้นแฉะไม่สามารถนำทรัพยากรดินมาใช้ในการเกษตรได้ ในเขตอบอุ่นที่มีปริมาณฝนปานกลางดินมีความอุดมสมบูรณ์ ในเขตแห้งแล้งและที่สูงดินขาดความชื้นจึงเป็นดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์ ส่วนเขตร้อนชื้นส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง เนื่องจากมีฝนตกชุก น้ำฝนชะล้างสารอาหารของพืชออกไป จึงไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก ดินอุดมสมบูรณ์ในเขตร้อน ได้แก่ดินตะกอนในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำต่างๆและดินภูเขาไฟในหมู่เกาะญี่ปุ่น หมู่เกาะอินโดนีเซียและหมู่เกาะฟิลิปปินส์ เหมาะแก่การปลูกข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของชาวเอเชีย

3. น้ำ เขตภูมิอากาศแบบมรสุมและเขตร้อนชื้นโดยเฉพาะบริเวณที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลและเป็นภูมิประเทศด้านต้นลม จะมีฝนตกชุกจึงเป็นบริเวณที่มีทรัพยากรน้ำอุดมสมบูรณ์ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปหรือด้านปลายลมที่มีปริมาณฝนน้อยเป็นเขตแห้งแล้งและบางแห่งมีการสร้างเขื่อนที่มีแม่น้ำสายยาวไหลผ่าน สามารถนำทรัพยากรน้ำมาใช้ประโยชน์ได้

4. ป่าไม้ เอเชียมีพื้นที่ป่าไม้มากกว่าทุกทวีป ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้สนเนื้ออ่อน ลักษณะป่าไม้ในทวีปเอเชีย ได้แก่ ป่าไทกา ซึ่งเป็นแหล่งไม้เนื้ออ่อนที่สำคัญที่สุดของ

ทวีป ป่าผลัดใบในเขตอบอุ่นเป็นป่าไม้เนื้อแข็งผสมป่าสน ได้แก่ ไม้เมเปิล ไม้โอ๊ค ไม้วอลนัต ป่าไม้เขตร้อนส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบ ที่มีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น ได้แก่ ไม้มะฮอกกานี ไม้มะเกลือ ไม้ยาง ส่วนในเขตร้อนที่มีฤดูแล้งยาวนาน ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีไม้สัก ไม้มะค่า ไม้แดง ไม้ประดู่

5. สัตว์ป่า เขตป่าไม้ของเอเชียมีสัตว์ป่าอยู่ชุกชุม โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าไม้เขตร้อนและพื้นที่ป่าไม้เขตอบอุ่น ส่วนสัตว์น้ำมีทั้งน้ำจืดและน้ำเค็มอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ เพราะมีแหล่งน้ำภายในทวีปมากมายและการที่ทวีปเอเชียมีอาณาเขตติดต่อกับทะเลและมหาสมุทรถึงสามด้านจึงเป็นทวีปที่มีทรัพยากร สัตว์น้ำเค็มมากด้วย

กิจกรรมที่ 1.1

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. ถ้าไม่นับดินแดนที่เป็นหมู่เกาะแล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปเอเชียตั้งอยู่ทาง
ซีกโลกใด
.....
.....
2. จุติรวมของเทือกเขาสูงทางตอนกลางของทวีปเอเชีย มีชื่อว่าอะไร
.....
.....
3. เขตเงาฝนปรากฏทางด้านใดของภูเขา
.....
.....
4. พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบใด
.....
.....
5. เขตทะเลทรายที่มีระดับน้ำใต้ดินตื้นและมีต้นไม้เจริญเติบโตได้ เรียกบริเวณนั้น
ว่าอะไร
.....
.....
6. ป่าไทกา หมายถึง เขตป่าสนในบริเวณใด
.....
.....
7. เขตทุนดรา มีพืชพรรณธรรมชาติชนิดใด
.....
.....

8. ประเทศอะไรที่มีประชากรเป็นอันดับ 2 ของทวีปเอเชีย
.....
.....
9. ประชากรส่วนใหญ่ของทวีปเอเชียเป็นชนเชื้อชาติใด
.....
.....
10. พืชที่ชาวเอเชียเพาะปลูกไว้เป็นอาหารหลักคืออะไร
.....
.....
11. แหล่งประมงที่สำคัญของทวีปเอเชียที่กระแสน้ำอุ่นกุโรชิโวและกระแสน้ำเย็น โอยาชิโวไหลมาบรรจบกัน เรียกว่าอะไร
.....
.....
12. สัตว์ชนิดใดสามารถเลี้ยงได้ดีในเขตทะเลทราย
.....
.....
13. อุตสาหกรรมใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากที่สุด
.....
.....
14. อุตสาหกรรมโดยทั่วไปของประเทศในทวีปเอเชียได้แก่อุตสาหกรรมประเภทใด
.....
.....
15. สินค้าส่งออกที่สำคัญที่สุดของประเทศแถบอ่าวเปอร์เซียคืออะไร
.....
.....

กิจกรรมที่ 1.2

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. เส้นสมมติที่ลากที่ผิวโลกในแนวทิศเหนือ – ทิศใต้คือเส้นอะไร
.....
.....
2. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ประกอบด้วยส่วนสำคัญอะไรบ้าง
.....
.....
3. ภาพจากดาวเทียมนำมาใช้ประโยชน์ได้มากกว่าการถ่ายภาพทางอากาศเพราะเหตุใด
.....
.....
4. แผนที่ที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทยคือแผนที่อะไร
.....
.....
5. ดาวเทียมแลนด์แซตแตกต่างจากดาวเทียมสปอต่ออย่างไร
.....
.....
6. ภาพถ่ายจากดาวเทียมมีลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง
.....
.....
7. แผนที่ที่เก่าแก่ที่สุดเป็นของใคร
.....
.....

8. นักศึกษาคิดว่าแผนที่มีความสำคัญอย่างไรกับการดำเนินชีวิตของคนเราในปัจจุบัน
.....
.....
9. GIS และ GPS ต่างกันอย่างไร
.....
.....
10. ใครเป็นผู้สร้างเส้นสมมุติที่เรียกว่า เส้นขนานและเส้นเมริเดียน
.....
.....

บทที่ 2 ประวัติศาสตร์ทวีปเอเชีย

มาตรฐานการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์
ในทวีปเอเชีย และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อความมั่นคงของชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายความเป็นมาของประวัติศาสตร์ประเทศในทวีปเอเชียได้
2. สามารถนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย
และทวีปเอเชียมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตและความมั่นคงของชาติได้

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ประวัติศาสตร์สังเขปของประเทศในทวีปเอเชีย
2. เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทยและประเทศใน
ทวีปเอเชีย

เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

การประเมินผล จากการทำกิจกรรมและใบงาน

บทที่ 2 ประวัติศาสตร์ทวีปเอเชีย

เรื่องที่ 1 ประวัติศาสตร์สังเขปของประเทศในทวีปเอเชีย

เอเชียเป็นทวีปที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ และมีจำนวนของประชากรมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทวีปอื่นๆ เป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานมาก มีแหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลกอยู่หลายแห่ง และแหล่งอารยธรรมแต่ละแห่งมีร่องรอยพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณจนกระทั่งมาถึงในปัจจุบัน

ดังนั้นการที่ทวีปเอเชียมีความกว้างใหญ่ มีความแตกต่างกันทั้งทางสภาพภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมจึงแบ่งออกได้เป็น 5 ภูมิภาค คือ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ เอเชียตะวันตก และเอเชียกลาง

1. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีปและดินแดนที่เป็นหมู่เกาะ ประกอบด้วยประเทศต่างๆ ดังนี้ คือ พม่า ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม และติมอร์ – เลสเต

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนที่มีมนุษย์อาศัยอยู่มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เช่น การขุดพบซากโครงกระดูกมนุษย์ที่มีอายุประมาณ 500,000 ปีที่เกาะชวาเมื่อ พ.ศ. 2434 และยังมีเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผาในย่านนี้อีกหลายแห่ง และยังมีชุมชนหรือแคว้นเก่าแก่มากมายของมนุษย์มักตั้งอยู่อาศัยในบริเวณใกล้ที่ราบลุ่มแม่น้ำหรือชายฝั่งทะเล ส่วนดินแดนในประเทศไทยเริ่มที่จะปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่ได้กล่าวถึงการก่อตั้งรัฐของชาวไทยไว้ คือ ในสมัยอาณาจักรสุโขทัยในพุทธศตวรรษที่ 18 อาณาจักรล้านนาและอยุธยาในพุทธศตวรรษที่ 19

ทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 ลัทธิจักรวรรดินิยมได้เจริญรุ่งเรือง ทำให้ดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตกอยู่อิทธิพลของชาติตะวันตก คือ ฟิลิปปินส์ตกเป็นอาณานิคมของสหรัฐอเมริกา อินโดนีเซียตกเป็นอาณานิคมของเนเธอร์แลนด์ พม่า มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไนซึ่งในขณะนั้นเป็นส่วนหนึ่งของมาเลเซียได้ตกเป็นอาณานิคมของ

อังกฤษ เวียดนาม ลาว และกัมพูชาได้ตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส แต่ยกเว้นประเทศไทยประเทศเดียวเท่านั้นที่ไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศใด

และในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เกือบทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของประเทศญี่ปุ่น แต่เมื่อสงครามได้ยุติลงประเทศต่างๆ เริ่มได้รับเอกราช ปัจจุบันนี้ทุกประเทศได้รับเอกราชหมดแล้ว

ประเทศกัมพูชา

กัมพูชา หรือชื่อทางการคือ **ราชอาณาจักรกัมพูชา** เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนทางทิศใต้จรดกับอ่าวไทย ทางทิศตะวันตกติดกับประเทศไทย ทางทิศเหนือติดกับประเทศไทยและลาว ทางทิศตะวันออกติดกับเวียดนาม กัมพูชาเป็นอดีตประเทศอาณานิคมของฝรั่งเศสในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพียงแค่ประเทศเดียวเท่านั้นที่มีการปกครองด้วยระบอบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ

ประวัติศาสตร์

จากการพิสูจน์อายุโดยคาร์บอน 14 ที่ถ้ำบาลสเปียนทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา บอกได้ว่า ผู้คนที่รู้จักทำหม้อดินอาศัยอยู่ในถ้ำนี้ตั้งแต่ 4,200 ปีก่อนคริสตกาล อีกถ้ำหนึ่งใกล้ทะเล มีผู้คนอาศัยอยู่ราวพันปีหลังจากนั้น ซึ่งพอจะสรุปได้ว่ามีผู้คนเข้ามาอาศัยในดินแดนนี้นานก่อนหน้านั้นแล้ว มีผู้พบหลักฐานเก่าแก่ไปกว่านั้นคือ วัฒนธรรมการใช้เครื่องมือหินกรวดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กะโหลกศีรษะ กระดูกพบที่สำโรงเซน อายุราว 1,502 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งให้เห็นว่าผู้คนในยุคก่อนประวัติศาสตร์มีความละม้ายคล้ายคลึง กับชาวกัมพูชาในปัจจุบันซึ่งมีการผสมสายเลือดกับชาวจีนและเวียดนาม

ยุคมีดของกัมพูชา

ยุคมีดของกัมพูชา เริ่มตั้งแต่อาณาจักรอูธยาได้โจมตีอาณาจักรเขมร และได้เผา พระนคร เมืองหลวงของอาณาจักรเขมร ราบเป็นหน้ากลอง ทำให้อาณาจักรเขมรเป็นส่วนหนึ่งของสยามประเทศตั้งแต่บัดนั้นมา เขมรเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักร

อยุธยาในฐานะดินแดน ประเทศราช อาณาจักรอยุธยาปกครองเขมรเป็นเวลาเกือบ 400 ปี ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์เขมรถูกอยู่ภายใต้การควบคุมของ จักรวรรดิสยามอย่างเข้มงวด ในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้เกิด สงครามอานามสยามยุทธทำให้ กัมพูชาเป็นรัฐอารักขาระหว่างสยามกับญวน ก่อนที่จะตกเป็นของฝรั่งเศสในเวลา ต่อมา

สมัยอาณานิคมฝรั่งเศส

กัมพูชาเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสมาตั้งแต่ พ.ศ. 2406 ต่อมาในช่วง สงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้เข้ายึดครองกัมพูชาไว้ แล้วปลดผู้ปกครองกัมพูชาที่เป็น ชาวฝรั่งเศสและผู้นิยมฝรั่งเศสออกไป เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ฝรั่งเศสได้ขับไล่ ญี่ปุ่นออกจากกัมพูชาเป็นฝ่ายชนะสงคราม กัมพูชาจึงต้องตกเป็นของฝรั่งเศสอีกครั้ง หนึ่ง ต่อมาฝรั่งเศสมีการระงับการต่อสู้ดิ้นรนกับนักชาตินิยมในเวียดนาม จึงต้องหาทาง ประนีประนอมกับกัมพูชา โดยได้จัดทำสนธิสัญญาขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพจากการที่ กัมพูชาเป็นเมืองขึ้นมาเป็นรัฐในอารักขาแห่งเครือจักรภพของฝรั่งเศสในระบอบที่เกิด สงครามโลกครั้งที่ 2 ฝรั่งเศสได้เจ้าสีหนุเป็นกษัตริย์ปกครองกัมพูชา เมื่อญี่ปุ่นยึด กัมพูชาได้ จึงให้เจ้าสีหนุประกาศเอกราชเป็นอิสระจากฝรั่งเศส แต่เมื่อญี่ปุ่นแพ้ สงคราม ฝรั่งเศสจึงกลับเข้ามามีอำนาจในกัมพูชาเหมือนเดิม

ประกาศเอกราช

ใน พ.ศ. 2490 กัมพูชาจึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญและจัดให้มีการ เลือกตั้ง โดยเจ้าสีหนุประกาศยุบสภา ประกาศใช้กฎอัยการศึกและทำการปกครอง กัมพูชาโดยตรงและได้เรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศส ซึ่งขณะนั้นที่ฝรั่งเศสกำลังเป็นฝ่าย เสียเปรียบในสงครามกับเวียดนามที่เดียนเบียนฟู ฝรั่งเศสจึงยอมให้เอกราชแก่กัมพูชา ตามคำเรียกร้องของเจ้าสีหนุ และต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 กัมพูชา จึง ได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์ตามข้อตกลงในสนธิสัญญาเจนีวาพร้อม ๆ กับลาว และ เวียดนาม

การเมือง

สภาพการเมืองในกัมพูชาปัจจุบันถือว่ามีเสถียรภาพ พรรคการเมืองสอง พรรคหลักซึ่งประกอบขึ้นเป็นรัฐบาลกัมพูชา คือ พรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) ของ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระรณนเรศวรมหาราช (FUNCINPEC) ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช รัชกาลที่ ๑ สามารถร่วมมือกันได้อย่างราบรื่น ทั้งในด้านบริหารและด้านนิติบัญญัติ รวมทั้งมีท่าทีที่สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ในประเด็นทางการเมืองสำคัญๆ ของประเทศ อาทิ เรื่องการนำตัวอดีตผู้นำเขมรแดงมาพิพากษาโทษ เป็นต้น

กลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลยังไม่มีความเข้มแข็งมากพอ และคงสามารถทำได้เพียงแค่สร้างผลกระทบทางลบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาล โดยในทางการเมือง พรรคสม รังสี พรรคการเมืองฝ่ายค้านหนึ่งเดียวในสภาแห่งชาติกัมพูชา ได้เคลื่อนไหวตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลกัมพูชาอย่างแข็งขัน พยายามชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล รวมทั้งการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและของพรรค อย่างไรก็ตาม ในด้านความมั่นคง มีปรากฏการณ์ใหม่ คือ ได้เกิดกลุ่มติดอาวุธที่มีวัตถุประสงค์จะโค่นล้มรัฐบาลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่สำคัญคือ Cambodian Freedom Fighters (CFF) ซึ่งมีชาวกัมพูชาสัญชาติอเมริกันเป็นหัวหน้า กลุ่มดังกล่าวได้ก่อการร้ายขึ้นในกรุงพนมเปญเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 แต่รัฐบาลกัมพูชาสามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ และอยู่ระหว่างกระบวนการพิพากษาตัวผู้กระทำความผิด

การสืบราชสันตติวงศ์

ไม่เหมือนกับระบบกษัตริย์ส่วนใหญ่ในประเทศอื่นๆ ระบบกษัตริย์ของกัมพูชา ไม่เสมอไปที่ราชบัลลังก์จะตกไปสู่ผู้มีลำดับการสืบราชสันตติวงศ์ลำดับถัดไป (ผู้ที่มีศักดิ์สูงสุดในราชวงศ์ หรือลูกคนโตของกษัตริย์องค์ก่อน เป็นต้น) และพระมหากษัตริย์ ไม่สามารถเลือกผู้ที่จะมาสืบราชสันตติวงศ์ได้ด้วยตัวเอง แต่ผู้ที่มีสิทธิ์ในการเลือกพระมหากษัตริย์องค์ใหม่นั้นคือ ราชสภาเพื่อคัดเลือกผู้ที่จะได้รับการสืบราชสันตติวงศ์ (Literally: ราชสภาเพื่อราชบัลลังก์) (Royal Council of the Throne) ซึ่งมีสมาชิกดังนี้ 1) ประธานสภารัฐสภา แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา (Radhsaphea ney Preah Reacheanachak Kampuchea: รัฐสภากษัตริย์ เนะ เพรียะ เรียะชาอาณาจักร กัมพูชา) 2) นายกรัฐมนตรี 3) พระสังฆราช ศาสนาพุทธมหานิกาย 4) พระสังฆราช ศาสนาพุทธ ธรรมยุตินิกาย 5) รองประธานรัฐสภาคนที่หนึ่ง และ 6) รองประธานสภาคนที่สอง ราชสภาจะจัดการประชุมในสัปดาห์ที่พระมหากษัตริย์

สวรรคตหรือ ไม่สามารถปฏิบัติพระราชกรณียกิจได้ต่อไป และเลือกพระมหากษัตริย์องค์ใหม่จากรายชื่อผู้มีสิทธิ์สืบราชสันตติวงศ์ และเป็นสมาชิกราชวงศ์

ภูมิประเทศ

ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ประกอบด้วยที่ราบรอบทะเลสาบเขมร และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง มีทิวเขาล้อมรอบทางเหนือ คือ เทือกเขาพนมดงรัก เทือกเขาบรรทัด เทือกเขาอินนัม

กัมพูชา มีลักษณะภูมิประเทศคล้ายสามหรืออ่าง คือ ตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบและลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านตะวันออกมีแนวเทือกเขาอินนัมที่เป็นพรมแดนกับประเทศเวียดนาม
2. ด้านเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือมีแนวเทือกเขาพนมดงรักที่เป็นพรมแดนกับประเทศไทย
3. ด้านใต้และตะวันตกใต้มีแนวเทือกเขาบรรทัดที่เป็นแนวพรมแดนกับประเทศไทยเฉพาะด้านตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง

แม่น้ำ/ทะเลสาบสำคัญ

1. แม่น้ำโขง ไหลจากลาวเข้าสู่ภาคเหนือของกัมพูชาแล้วไหลผ่านเข้าเขตเวียดนาม มีความยาวในเขตกัมพูชารวม 500 กิโลเมตร
2. แม่น้ำทะเลสาบ เชื่อมระหว่างแม่น้ำโขงกับทะเลสาบ ความยาว 130 กิโลเมตร
3. แม่น้ำบาสัก (Bassac) เชื่อมต่อกับแม่น้ำทะเลสาบที่หน้าพระมหาราชวัง กรุงพนมเปญ ความยาว 80 กิโลเมตร
4. ทะเลสาบโตนเลสาบ อยู่ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 100 กิโลเมตร ฤดูน้ำหลากน้ำท่วมถึง 7,500 ตารางกิโลเมตร ลึกถึง 10 เมตร โตนเลสาบครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กำปงธม กำปงชะนัง โปธิสตัด์ พระตะบอง และเสียมเรียบ ในโตนเลสาบมีปลาชุกชุมกว่า 300 ชนิด

ภูเขา

ยอดเขาสูงที่สุดของกัมพูชาคือ พนมออรัล สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,813 เมตรทิศเหนือของกัมพูชามีเขตแดนติดกับประเทศไทยระยะทางยาว 750 กิโลเมตร ติดกับจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก และเทือกเขาบรรทัดกั้น

ป่าไม้

กัมพูชาเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากที่สุดหากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบันป่าไม้ลดลงอย่างมากหลังจากที่รัฐบาลเปิดให้สัมปทานป่ากับบริษัทเอกชนจากประเทศ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และญี่ปุ่น

ภูมิอากาศ

มีอากาศมรสุมเขตร้อนเป็นแบบร้อนชื้นแถบมรสุม ฤดูฝนเริ่มจากเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ฤดูแล้งเริ่มจากเดือนพฤศจิกายน-เมษายน เดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงที่สุด เดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำที่สุด เดือนตุลาคมมีฝนตกชุกที่สุด

เศรษฐกิจ

1. เกษตรกรรม อยู่บริเวณที่ราบภาคกลาง รอบทะเลสาบเขมร พืชที่สำคัญคือ ข้าวเจ้า ยางพารา พริกไทย
2. การประมง บริเวณรอบทะเลสาบเขมร เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดในภูมิภาค
3. การทำป่าไม้ บริเวณเขตภูเขาทางภาคเหนือ โดยต้องมาตามแม่น้ำโขง
4. การทำเหมืองแร่ ยังไม่ค่อยสำคัญ
5. อุตสาหกรรม เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าว โรงเลื่อย โรงทำ

ภาวะเศรษฐกิจของกัมพูชาหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสังคมนิยมเป็นระบอบประชาธิปไตย และหลังจากสงครามภายใน ประเทศกัมพูชาเริ่มสงบลง และเริ่มพัฒนาฟื้นฟูบูรณะประเทศ ทำให้ความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น จึงเปิดโอกาสให้ ประเทศทำการค้าขายกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้น กัมพูชาจึงกำหนดนโยบายที่มุ่งหวังการพัฒนาศักยภาพทางการเกษตร การท่องเที่ยว

และส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างชาติ โดยกำหนดยุทธการต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้ของ
รัฐและได้ดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับปรุงกฎหมายด้าน
เศรษฐกิจ การเพิ่มสิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนต่างประเทศ การปฏิรูประบบจัดเก็บภาษี
เงินได้ และเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น สนามบิน ถนน ไฟฟ้า
ประปา และสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น ภายใต้อาณัติความช่วยเหลือจากกองทุนการเงิน
ระหว่างประเทศ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย และ UNDP รวมทั้งประเทศที่ให้
ความช่วยเหลืออื่นๆ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชาได้เติบโตอย่างช้าๆ
โดยเฉพาะในช่วงปี 2540-2541 กัมพูชาต้องเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย
และความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ส่งผลให้นักลงทุนต่างประเทศถอนตัว
ออกจากประเทศกัมพูชา ส่งผลให้การฟื้นฟูบูรณะและการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่าง
ล่าช้า แต่หลังจากปี 2542 สถานการณ์การเมืองกัมพูชาเริ่มมีความมั่นคงพอสมควร
และนับเป็นปีแรกที่กัมพูชามีสันติภาพอย่างแท้จริง เพราะปัญหาความขัดแย้งทาง
การเมืองภายในหมดไป ปัจจุบัน กัมพูชากำลังพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ตุลาคม 2543 - กันยายน 2548) ทั้งนี้เพื่อให้อัตราการ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในเกณฑ์ร้อยละ 6-7 ต่อปี ภาวะ
เศรษฐกิจของกัมพูชาในอดีตที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ ดังนี้

สินค้าเกษตรกรรมถือว่าเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศประมาณร้อยละ 43 ของ GDP มาจากข้าวและปศุสัตว์ ส่วนการประมงและป่าไม้มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 5 สินค้าเกษตรที่ส่งออกได้แก่ข้าว ไม้ และยางพารา รองลงมาได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง สัตว์มีชีวิต ผลไม้ และปลา เป็นต้น ทว่าไปกัมพูชามีสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ไม้ ยางพารา ข้าว และปลา สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง บุหรี่ ทอง วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรและเครื่องยนต์

เศรษฐกิจกัมพูชาในปี พ.ศ. 2546 คาดการณ์โดย The Economist Intelligence Unit (EIU) มีการขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเหลือ 5.0 % และ International Monetary Fund (IMF) คาดว่าเศรษฐกิจขยายตัว 4.7 % เทียบกับที่ขยายตัวราว 5.5 % ในปี พ.ศ. 2545 ปัจจัยสำคัญที่บั่นทอนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชา ได้แก่ รายได้จากภาคการท่องเที่ยวที่ลดลง เนื่องจากเกิดเหตุการณ์การก่อ

ความไม่สงบ โดยมีการเผาศถานทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ เกิดปัญหาการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ประกอบกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองในกัมพูชา (หลังการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ที่ผ่านมา) ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มั่นใจในความปลอดภัยและปัญหาการเมืองที่ยังคงไร้เสถียรภาพ ทำให้นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่นในการเข้าไปลงทุนในกัมพูชา ถึงแม้ว่าวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 สภาแห่งชาติของกัมพูชา (The National Assembly) ได้อนุมัติการออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการลงทุนฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2534 (Law on the Amendment to the Law on Investment of the Kingdom of Cambodia) เพื่อเอื้อสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนแก่นักลงทุนต่างชาติ ส่วนภาคธุรกิจก่อสร้างยังคงอยู่ในภาวะซบเซา

ปี พ.ศ. 2547 EIU และ IMF คาดว่าเศรษฐกิจกัมพูชาจะขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น 5.5 % - 5.8 % ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลกัมพูชาคาดว่าจะขยายตัวสูงถึง 5.5 % - 6.0 % เนื่องจากรายได้จากการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้น ประกอบกับเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาประกาศเพิ่มโควตานำเข้าสิ่งทอสำหรับปี พ.ศ. 2547 ให้กัมพูชาเพิ่มขึ้นอีก 14 % ซึ่งคาดว่าจะทำให้กัมพูชามีรายได้จากการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น และภาคธุรกิจก่อสร้างเริ่มฟื้นตัวดีขึ้น และจากการที่กัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิก ใหม่ของ WTO อย่างสมบูรณ์เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 ทำให้กัมพูชามีพันธกรณีที่ต้องเร่งปรับปรุงกฎหมายด้านการลงทุนให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นและเข้าไปลงทุนในกัมพูชาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการย้ายฐานการผลิตเข้าไปตั้งโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในกัมพูชาเพื่อส่งออก เนื่องจากกัมพูชายังมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ ทางด้านอัตราเงินเฟ้อ EIU และ IMF คาดว่าปี 2547 กัมพูชาจะมีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 3.1 % - 3.5 % จากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยราว 1.3 % - 2.6 % ในปี 2546 เนื่องจากราคาอาหารในประเทศปรับตัวสูงขึ้นตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2547)

เชื้อชาติ

ชาวเขมร 85% ชาวลาว 5% ชาวจีน 5 % อื่นๆ เช่น ชาวไทย ไทยเกาะกง ชาวลาว ชาวจาม ชาวจะราย ชาวระแคว ชาวเสตียง ชาวมุรณู และชาวเปือย 3%

ภาษา

ภาษาเขมรเป็นภาษาทางการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเวียดนาม ภาษาไทย และภาษาจีน

ศาสนา

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะมีผู้นับถือพระพุทธศาสนา 95% ศาสนาอิสลาม 3% ศาสนาคริสต์ 1.7% ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู 0.3%

ประเทศลาว

ประวัติศาสตร์ ประเทศลาว

ประวัติศาสตร์ยุคแรกๆ ของลาว เชื่อว่าอยู่ภายใต้การครอบครองของอาณาจักรน่านเจ้ามีตำนานโดยขุนบรม และขุนลอ มีลูกสืบหลานต่อๆ กันมา จนถึงรัชสมัยพระเจ้าฟ้างุ้มผู้รวบรวมอาณาจักรล้านช้างได้เป็นผลสำเร็จในช่วงสมัยพุทธศตวรรษที่ 19 และมีกษัตริย์ปกครองสืบต่อกันมาหลายพระองค์ ที่สำคัญ เช่น

- **พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช** พระองค์มีความสัมพันธ์ไมตรีที่แนบแน่นกับกษัตริย์ไทย โดยเฉพาะในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ
- **พระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช** รัชสมัยของพระองค์นับเป็นยุคทองของราชอาณาจักรล้านช้าง ภายหลังเมื่อพระองค์สวรรคตแล้ว เชื่อกันว่าพระวงศ์ลาวต่างก็แก่งแย่งราชสมบัติกัน จนอาณาจักรล้านช้างแตกแยกเป็น 3 ส่วนคือ

อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง

อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์

อาณาจักรล้านช้างจำปาศักดิ์

ทั้ง 3 ส่วนต่างเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่กัน และเพื่อชิงความเป็นใหญ่ต่างก็ขอ สวามิภักดิ์ต่อเมืองเพื่อนบ้านเช่นไทย พม่า เพื่อขอกำลังมาช่วยรบอาณาจักรลาวด้วยกัน ในลักษณะนี้ ในที่สุดอาณาจักรลาวทั้ง 3 แห่งนี้จะตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรสยาม ในปี พ.ศ. 2321

พ.ศ. 2369 อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์มีพระเจ้าอนุวงศ์เป็นกษัตริย์ ได้รับราชการกับรัชกาลที่ 2 มีความชอบมาก จึงประทานเมืองจำปาสักให้ราชบุตรเจ้าอนุวงศ์ปกครอง ต่อมารัชกาลที่สองสวรรคต เจ้าอนุวงศ์เห็นว่าเป็นช่วงเปลี่ยนแผ่นดิน จึงคิดตั้งตัวเป็นใหญ่ถึงกับคิดจะยึดไทยเป็นเมืองขึ้น และถึงทำไม่ได้ก็จะทำลาย กรุงเทพฯ และกวาดต้อนไพร่ไทยกลับลาว จึงขอความช่วยเหลือจากหลวงพระบาง แต่ไม่ได้รับคำตอบรับ จึงยกทัพมารวมพลกับลูกชายเจ้าเมืองจำปาสักและบังคับเจ้าเมืองบางคนในภาคอีสานให้มาช่วยโจมตีไทย แต่อุปราชของเจ้าอนุวงศ์ยังคงภักดีต่อไทย จึงลอบส่งข่าวไปบอกให้รัฐบาลไทยทราบ ระหว่างนั้นทัพลาวเดินทางมาตีเมืองโคราช สำเร็จ

เจ้าอนุวงศ์จึงให้กวาดต้อนชาวไทยในเมืองไปไว้ที่เวียงจันทน์ แต่ระหว่างที่กองทัพลาวพักไพร่พลและเชลยชาวเมืองนครราชสีมาอยู่ที่ทุ่งสัมฤทธิ์นั้น ท้าวสุรนารีหรือย่าโม ได้นำครัวเรือนชาวนครราชสีมาได้ลุกฮือต่อต้านกองทัพเจ้าอนุวงศ์ พร้อมทั้งพระยาภักดีชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิและเจ้าเมืองอีสานที่ภักดีต่อไทย ได้รวมกำลังกันต่อต้านกองทัพลาวจนแตกพ่ายไป ฝ่ายไทยรู้ข่าวจึงส่งกองทัพนำโดย กรมพระราชวังบวรมหาดิศัยพลเสวย และ เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) มาปราบเจ้าอนุวงศ์

พระเจ้าอนุวงศ์ทรงสู้ไม่ได้จึงจำต้องหลบหนีขอสวามิภักดิ์ต่อเวียดนาม ภายหลังจึงกลับมาลาวเพื่อวางแผนชิงความเป็นใหญ่อีกครั้ง แต่รบแพ้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ทั้งชาวลาวยังรวมกันรวมทั้งลาวหลวงพระบางก็เข้าด้วยไทย ในที่สุดพระเจ้าอนุวงศ์จึงทรงพ่ายแพ้ย่อยยับและต้องหลบหนีอีก แต่ถูกเจ้าน้อยเมืองเชียงขวางเจ้าลาวคนหนึ่งจับตัวได้และส่งไปยังกรุงเทพฯ และถูกคุมขังจนสิ้นพระชนม์ที่กรุงเทพฯ นั้นเอง

กษัตริย์อันนัมของเวียดนามทรงพิโรธที่เจ้าน้อยทรยศต่อเจ้าอนุวงศ์ซึ่ง
 สวามิภักดิ์ต่อตนแล้ว จึงส่งกองทัพไปจับเจ้าน้อยเมืองเชียงขวางมาประหาร และรวม
 เมืองเชียงขวางเป็นส่วนหนึ่งของเวียดนามเรียกว่ามณฑลตรังฉินห์ นำมาสู่สงคราม
 ไทย-ญวนซึ่งสืบต่อมาอีกหลายปี

ในศึกครั้งนี้รัชกาลที่ 3 ทรงพิโรธที่เจ้าอนุวงศ์กำเริบมาตีไทย จึงสั่งให้
 ทำลายเมืองเวียงจันทน์เสียเหลือเพียงหอพระแก้ววัดสี่สะเทก สร้างความสูญเสียให้ชาว
 ลาว และให้กวาดต้อนคนเวียงจันทน์มาอยู่ไทย นับแต่นั้นเมืองเวียงจันทน์ก็เป็นเมือง
 ร้างอยู่อีกเนิ่นนาน พระเจ้าอนุวงศ์ ทรงได้ชื่อว่าเป็น มหาวีรบุรุษของชาวลาว ที่ทรง
 พยายามที่จะทำให้ลาวได้รับ อิสรภาพ ปัจจุบัน ชาวโลก ต่างให้การยอมรับ และยกย่อง
 พระเจ้าอนุวงศ์ เป็นอย่างมาก

ครั้นถึงพุทธศตวรรษที่ 25 ดินแดนลาวทั้งหมดก็เปลี่ยนไปตกอยู่ภายใต้
 อิทธิพลของ ประเทศฝรั่งเศส จากการไล่เลี้ยมของโอกูสต์ ปาวี กงสุลฝรั่งเศส
 โดยการใช้เรือรบมาปิดอ่าวไทยเพื่อบังคับให้ยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง รวมทั้ง
 ดินแดนอื่น ๆ ลาวถูกรวมเข้าเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2436

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นได้รุกเข้ามาในลาวและดินแดน
 อินโดจีนฝรั่งเศสอื่นๆ เมื่อญี่ปุ่นใกล้แพ้สงคราม ขบวนการลาวอิสระซึ่งเคลื่อนไหว
 ทางการเมืองเพื่อกู้เอกราชลาวในเวลานั้นประกาศเอกราชให้ประเทศลาวเป็นประเทศ
 ราชอาณาจักรลาว หลังญี่ปุ่นแพ้สงคราม ฝรั่งเศสก็กลับเข้ามามีอำนาจในอินโดจีนอีก
 ครั้งหนึ่ง แต่เนื่องจากการที่เวียดมินห์ปลดปล่อยเวียดนามได้ จึงเป็นการสั่นคลอน
 อำนาจฝรั่งเศสจนยอมให้ลาวประกาศเอกราชบางส่วนในปี พ.ศ. 2492 และได้เอกราช
 สมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2496

ภายหลังฝรั่งเศสรบแพ้เวียดนามที่เดียนเบียนฟู ผู้ที่มีบทบาทในการ
 ประกาศเอกราชคือ เจ้าสุววรรณภูมา เจ้าเพชรราช และ เจ้าสุภานุวงศ์ โดยมีเจ้ามหาชีวิต
 ศรีสว่างวงศ์ ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้ามหาชีวิต (พระมหากษัตริย์) จากอาณาจักรล้านช้าง
 หลวงพระบางเดิม และได้รวมทั้ง 3 อาณาจักรคือ ล้านช้างหลวงพระบาง ล้านช้าง
 เวียงจันทน์ และ ล้านช้างจำปาศักดิ์ เข้าด้วยกันเป็นราชอาณาจักรลาว

พ.ศ. 2502 เจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์เสด็จสวรรคต เจ้าสว่างวัฒนาจึงขึ้นครองราชย์เป็นเจ้ามหาชีวิตแทน เหตุการณ์ในลาวยุ่งยากมาก เจ้าสุภานุวงศ์ 1 ในคณะลาวอิสระประกาศตนว่าเป็นพวกฝ่ายซ้ายนิยมคอมมิวนิสต์ และเป็นหัวหน้าขบวนการปะเทดลาว ได้ออกไปเคลื่อนไหวทางการเมืองในป่า เนื่องจากถูกฝ่ายขวาในลาวคุกคามอย่างหนัก ถึงปี 2504 ร้อยเอกกองแล วีระสาน ทำการรัฐประหาร รัฐบาลเจ้าสุวรรณภูมา แต่ถูกกองทัพฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายรวมกันพ่ายแพ้ กองแลต้องลี้ภัยไปสหรัฐอเมริกาจนถึงปัจจุบัน

เหตุการณ์ทางการเมืองในระยะเวลาไม่นานหลังจากนั้นบังคับให้ลาวต้องตกอยู่ท่ามกลางสงครามอินโดจีนครั้งที่สอง ซึ่งรุนแรงยิ่งกว่าครั้งแรก และเป็นปัจจัยก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองและรัฐประหารหลายครั้งด้วยกัน จนถึงปี พ.ศ. 2518 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต และคอมมิวนิสต์เวียดนามโดยการนำของ เจ้าสุภานุวงศ์ ก็ล้มล้างรัฐบาลประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของเจ้ามหาชีวิตสว่างวัฒนา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกาสำเร็จ จึงนำเจ้ามหาชีวิตและมเหสีไปคุมขังในค่ายกักกันจนสิ้นพระชนม์ และสถาปนาประเทศลาวเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518

สภาพการปกครอง และการบริหารด้านเศรษฐกิจของลาวเริ่มผ่อนคลายมากขึ้นในระยะหลังของทศวรรษ 1980 ต่อมาเมื่อเจ้าสุภานุวงศ์สละตำแหน่งจากประธาน ผู้ดำรงตำแหน่งประธานประเทศต่อจากเจ้าสุภานุวงศ์คือ ท่านไกสอน พมวิหาน และเมื่อท่านไกสอนถึงแก่กรรมกะทันหัน ท่าน หนูฮัก พุมสะหวัน ก็ได้ดำรงตำแหน่งประธานประเทศต่อมา ยุคนี้ลาวกับไทยเปิดสะพานมิตรภาพ ไทย - ลาว ในปี พ.ศ. 2538 ต่อมาท่านหนูฮักสละตำแหน่ง ท่านคำไต สีพันดอนรับดำรงตำแหน่งประธานประเทศต่อ จนถึงปี พ.ศ. 2549 ท่านคำไตลงจากตำแหน่ง ท่านจุมมะลี ไซยะสอน จึงเป็นผู้รับตำแหน่งประธานประเทศลาวคนปัจจุบัน

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซีย (Malaysia) เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยมีทะเลจีนใต้กั้น ส่วนแรกคือ คาบสมุทรมลายู มีพรมแดนทิศเหนือติดประเทศไทย และทิศใต้ติดกับสิงคโปร์ ส่วนที่สองคือ ทางเหนือของเกาะบอร์เนียว มีพรมแดนทิศใต้ติดอินโดนีเซีย และมีพรมแดนล้อมรอบประเทศบรูไน มาเลเซียเป็นสมาชิกก่อตั้งของกลุ่มประเทศอาเซียน

ชื่อของประเทศมาเลเซีย

คำว่ามาเลเซียเคยถูกใช้เรียกหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาก่อน ชื่อของประเทศมาเลเซียถูกตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2506 โดยมีความหมายรวมเอาสหพันธรัฐมาลายา สิงคโปร์ ซาบาห์ ซาราวัก และบรูไนเข้าด้วยกัน คำว่า มาเลเซียนี้เดิมเคยถูกใช้เป็นชื่อเรียกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในส่วนที่เป็นหมู่เกาะมาก่อน ซึ่งปรากฏหลักฐานจากแผนที่ที่ตีพิมพ์ในซิดาโกเมื่อปีพ.ศ. 2457 ในการตั้งชื่อประเทศมาเลเซีย นั้นมีการนำเสนอชื่ออื่นๆ มากมายก่อนที่จะได้ผลสรุปให้ใช้ชื่อมาเลเซีย หนึ่งในนั้นคือลังกาสุกะ ซึ่งเคยเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองบนแผ่นดินมาเลเซียมาก่อน

การเมือง

ในปัจจุบันประกอบด้วยรัฐ 13 รัฐและปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีรูปแบบในการปกครองคล้ายอังกฤษกับสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ประมุขแห่งรัฐมีตำแหน่งเป็นพระราชาธิบดี

การแบ่งเขตการปกครอง

มาเลเซียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 รัฐ (states - negeri-negeri) และ 3 ดินแดนสหพันธ์ (federal territories - wilayah-wilayah persekutuan) เป็นดินแดนที่รัฐบาลกลางปกครอง เขตการปกครองต่าง ๆ และชื่อเมืองหลวง (ในวงเล็บ) ได้แก่

รัฐ 13 รัฐ ประกอบด้วย

มาเลเซียตะวันตก (คาบสมุทรมลายู) กลันตัน (โกตาบารู) เกดะห์ (ไทรบุรี) (อลอร์สตาร์) ตรังกานุ (กัวลาตรังกานุ) เนกรีเซมบีลัน (สเรมบัน) ปะหัง

(กวนตัน) ปะลิส (กังการ์) ปีนัง (จอร์จทาวน์) เประ (อีโปห์) มะละกา (มะละกา)
ยะโฮร์ (ยะโฮร์บาห์รู) สลังงอร์ (ซำห์อาลัม)

มาเลเซียตะวันออก (เกาะบอร์เนียวตอนเหนือ)

ซาบাহ์ (โกตากินะบะลู) ซาราวัก (กูจิง)

ดินแดนสหพันธ์ 3 ดินแดนสหพันธ์ ประกอบด้วย

มาเลเซียตะวันตก ได้แก่ กัวลาลัมเปอร์ (กัวลาลัมเปอร์) และปุตราจายา
(ปุตราจายา)

มาเลเซียตะวันออก ได้แก่ ลาบวน (วิกตอเรีย)

ลักษณะภูมิประเทศ

1. มาเลเซียตะวันตก มีภูเขาทอดยาวทางตอนกลางเกือบตลอด เป็น
อุปสรรคต่อการคมนาคม ทำให้มีที่ราบ 2 ด้าน ที่ราบด้านตะวันตกกว้างกว่า เป็นเขต
เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ เขตปลูกยางพารา และขุดแร่ดีบุก

2. มาเลเซียตะวันออก ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ที่ราบสูงอยู่ทางตอนใน มีที่
ราบย้อม ๆ อยู่ตามชายฝั่งทะเล

ลักษณะภูมิอากาศ

ตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร มีอากาศร้อนชื้นแถบศูนย์สูตร อยู่ในอิทธิพลของ
ลมมรสุม

เศรษฐกิจ

1. เกษตรกรรม ผลิตยางพาราที่สำคัญของโลก และข้าวเจ้าปลูกมาก
บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำทั้ง 2 ด้าน

2. การทำเหมืองแร่ แร่ที่สำคัญ ได้แก่ แร่ดีบุกส่งออกเป็นอันดับหนึ่งของโลก
แร่เหล็ก น้ำมัน และแก๊สธรรมชาติ

3. การทำป่าไม้ ส่วนใหญ่เป็นไม้เนื้อแข็ง ส่งไม้ส่งออกเป็นอันดับ 2 ของ
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากอินโดนีเซีย

4. อุตสาหกรรม ได้ชื่อว่าเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ของเอเชีย
(NICs)

ประชากร

ประเทศมาเลเซียมีปัญหาประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ในอดีตเคยเกิดสงครามกลางเมืองเนื่องจากการกีดกันทางเชื้อชาติ ประเทศมาเลเซียประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูร้อยละ 50.4 เป็นชาวภูมิปุตร (Bumiputra) คือบุตรแห่งแผ่นดิน รวมไปถึงชนดั้งเดิมของประเทศอีกส่วนหนึ่ง ได้แก่กลุ่มชนเผ่าในรัฐซาราวัก และรัฐซาบาห์มีอยู่ร้อยละ 11 ซึ่งตามรัฐธรรมนูญของมาเลเซีย นั้น ชาวมลายูนั้นคือมุสลิม และอยู่ในกรอบวัฒนธรรมมลายู แต่ชาวภูมิปุตรที่ไม่ใช่ชาวมลายูนั้น มีจำนวนกว่าครึ่งของประชากรในรัฐซาราวัก (ได้แก่ชาวอิบัน ร้อยละ 30) และร้อยละ 60 ของประชากรรัฐซาบาห์ (ได้แก่ ชาวคาคาซัน-คูซุน ร้อยละ 18 และชาวบาจา ร้อยละ 17) นอกจากนี้ยังมีชนพื้นเมืองดั้งเดิมของคาบสมุทรมลายูอีกกลุ่มหนึ่ง คือ โอริง อัสลี

ประชากรกลุ่มใหญ่ที่ไม่ใช่ชาวภูมิปุตรหรือชนดั้งเดิมเป็นพวกที่เข้ามาใหม่ โดยเป็นชาวมลายูเชื้อสายจีน มีอยู่ร้อยละ 23.7 ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ มีชาวมลายูเชื้อสายอินเดีย อีกร้อยละ 7.1 ของประชากร ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวทมิฬ แต่ยังมีชาวอินเดียกลุ่มอื่น อย่างเกรละ, ปัญจาบ, กุชรัต และปาร์ซี นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาวมลายูเชื้อสายไทย โดยอาศัยอยู่ในรัฐทางตอนเหนือของประเทศ มีคนเชื้อสายชาว และมินังกะเบาในรัฐทางตอนใต้ของคาบสมุทรอย่าง รัฐยะโฮร์

ชุมชนลูกครึ่งคริสตัง (โปรตุเกส-มลายู) ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และชุมชนลูกครึ่งอื่นๆอย่าง ฮอลันดา และอังกฤษส่วนมากอาศัยในรัฐมะละกา ส่วนลูกครึ่งเปอรานากัน หรือชาวจีนช่องแคบ (จีน-มลายู) ส่วนมากอาศัยอยู่ในรัฐมะละกา และมีชุมชนอยู่ในรัฐปีนัง

วัฒนธรรม

มีสภาพคล้ายคลึงกับประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นหมู่เกาะอิทธิพลของศาสนาอิสลามได้แพร่เข้ามาในแหลมมลายู ประชากรนับถือศาสนาอิสลาม 55% นับถือศาสนาพุทธ 25% นับถือศาสนาคริสต์ 13% นับถือศาสนาฮินดู 7% และลัทธิศาสนาพื้นเมือง 4% แต่การหันไปนับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่อิสลามเป็นปัญหาอย่างมาก เนื่องจากทางภาครัฐจะไม่เปลี่ยนข้อมูลทางราชการให้ มาเลเซียบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีสิทธิพิเศษ

คือ ได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษา สาธารณะสุข การคลอดบุตร งานแต่งงานและงานศพตามนโยบาย “ภูมิบุตร”

ประเทศพม่า

ประเทศพม่า (อังกฤษ: Burma หรือ Myanmar) มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า **สหภาพพม่า** (อังกฤษ: Union of Myanmar) เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และคาบสมุทรอินโดจีนซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุด และมีพรมแดนทางแผ่นดินติดต่อกับสองประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ของโลก ได้แก่ จีน และอินเดีย แต่เดิมชาวตะวันตกเรียกประเทศนี้ว่า **Burma** จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2532 พม่าได้เปลี่ยนชื่อประเทศเป็น **Myanmar** ชื่อใหม่นี้เป็นที่ยอมรับจากองค์การสหประชาชาติ แต่บางชาติ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ไม่ยอมรับการเปลี่ยนชื่อนี้ เนื่องจากไม่ยอมรับรัฐบาลทหารที่เป็นผู้เปลี่ยนชื่อ ปัจจุบันหลายคนใช้คำว่า Myanmar ซึ่งมาจากชื่อประเทศในภาษาพม่าว่า Myanma Naingngandaw ไม่ว่าจะมีความเห็นเกี่ยวกับรัฐบาลทหารอย่างไรก็ตาม คำว่าเมียนมาร์ เป็นการทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Myanmar แต่ความจริงแล้ว ชาวพม่าเรียกชื่อประเทศตนเองว่า **มยะหม่า/เมียนมา** ส่วนสื่อไทยมักสะกดว่า **เมียนมาร์**

ประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์ของพม่านั้นมีความยาวนานและซับซ้อน มีประชาชนหลายเผ่าพันธุ์เคยอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้ เผ่าพันธุ์เก่าแก่ที่สุดที่ปรากฏได้แก่มอญ ต่อมาราวพุทธศตวรรษที่ 13 ชาวพม่าได้อพยพลงมาจากบริเวณพรมแดนระหว่างจีนและทิเบต เข้าสู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี และได้กลายเป็นชนเผ่าส่วนใหญ่ที่ปกครองประเทศในเวลาต่อมา ความซับซ้อนของประวัติศาสตร์พม่ามิได้เกิดขึ้นจากกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในดินแดนพม่าเท่านั้น แต่เกิดจากความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอันได้แก่ จีน อินเดีย บังกลาเทศ ลาว และไทย

สงครามกับอังกฤษและการล่มสลายของราชอาณาจักรพม่า

สืบเนื่องจากการพยายามขยายอำนาจของอังกฤษ กองทัพอังกฤษได้เข้าทำสงครามกับพม่าในปี พ.ศ. 2367 สงครามระหว่างพม่าและอังกฤษครั้งที่หนึ่ง (พ.ศ. 2367–2369) ยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ฝ่ายพม่าจำต้องทำสนธิสัญญายันดาโบ (Yandaboo) กับอังกฤษ ทำให้พม่าต้องสูญเสียดินแดนอัสสัม มณีปุระ ยะขาย และตะนาวศรีไป ซึ่งอังกฤษเริ่มก็ตั้งตักตวงทรัพยากรต่าง ๆ ของพม่านั้นแต่นั้น เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับวัตถุดิบที่จะป้อนสู่สิงคโปร์ สร้างความแค้นเคืองให้กับทางพม่าเป็นอย่างมาก กษัตริย์องค์ต่อมาจึงทรงยกเลิกสนธิสัญญายันดาโบ และทำการโจมตีผลประโยชน์ของฝ่ายอังกฤษ ทั้งต่อบุคคลและเรือ เป็นต้นเหตุให้เกิดสงครามระหว่างพม่าและอังกฤษครั้งที่สอง ซึ่งก็จบลงโดยชัยชนะเป็นของอังกฤษอีกครั้ง หลังสิ้นสุดสงครามครั้งนี้ อังกฤษได้ผนวกหงสาวดีและพื้นที่ใกล้เคียงเข้าไว้กับตน โดยได้เรียกดินแดนดังกล่าวเสียใหม่่ว่าพม่าตอนใต้ สงครามครั้งนี้ก่อให้เกิดการปฏิวัติครั้งใหญ่ในพม่า เริ่มต้นด้วยการเข้ายึดอำนาจโดยพระเจ้ามินดง (Mindon Min, ครองราชย์ พ.ศ. 2396–2421) จากพระเจ้าปะกั้น (Pagin Min, ครองราชย์ พ.ศ. 2389–2396) ซึ่งเป็นพระเชษฐาต่างพระชนนี พระเจ้ามินดงพยายามพัฒนาประเทศพม่าเพื่อต่อต้านการรุกรานของอังกฤษ พระองค์ได้สถาปนากรุงมนตะเลย์ ซึ่งยากต่อการรุกรานจากภายนอก ขึ้นเป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะหยุดยั้งการรุกรานจากอังกฤษได้

รัชสมัยต่อมา พระเจ้าธิบอ (Thibow, ครองราชย์ พ.ศ. 2421–2428) ซึ่งเป็นพระโอรสของพระเจ้ามินดง ทรงมีปณิธานไม่พอที่จะควบคุมพระราชอาณาจักรได้ จึงทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นไปทั่วในบริเวณชายแดน ในที่สุดพระองค์ก็ได้ตัดสินใจระดมยกเลิกสนธิสัญญากับอังกฤษที่พระเจ้ามินดงได้ทรงกระทำไว้ และได้ประกาศสงครามกับอังกฤษเป็นครั้งที่สามในปีพุทธศักราช 2428 ผลของสงครามครั้งนี้ทำให้อังกฤษสามารถเข้าครอบครองดินแดนประเทศพม่าส่วนที่เหลือเอาไว้ได้

การเมือง

พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษในปี พ.ศ. 2429 และระยะก่อนการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เล็กน้อย ญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย

ได้ติดต่อกับพวกตะจิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาหนุ่มที่มีหัวรุนแรง มีอง ซาน นักชาตินิยม และผู้นำของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยย่างกุ้งเป็นหัวหน้า พวกตะจิ่นเข้าใจว่าญี่ปุ่นจะสนับสนุนการประกาศอิสรภาพของพม่าจากอังกฤษ แต่เมื่อญี่ปุ่นยึดครองพม่าได้แล้ว กลับพยายามหว่านเหี้ยมมิให้พม่าประกาศเอกราช และได้ส่งอง ซานและพวกตะจิ่นประมาณ 30 คน เดินทางไปญี่ปุ่นเพื่อรับคำแนะนำในการดำเนินการเพื่อเรียกร้องอิสรภาพจากอังกฤษ

เมื่อคณะขององ ซานได้เดินทางกลับพม่าใน พ.ศ. 2485 อง ซานได้ก่อตั้งองค์การสันนิบาตเสรีภาพแห่งประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti-Fascist Peoples Freedom League : AFPFL) เพื่อต่อต้านญี่ปุ่นอย่างลับ ๆ องค์การนี้ภายหลังได้กลายเป็นพรรคการเมือง ชื่อ พรรค AFPFL เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว อง ซานและพรรค AFPFL ได้เจรจากับอังกฤษ โดยอังกฤษยืนยันที่จะให้พม่ามีอิสรภาพปกครองตนเองภายใต้เครือจักรภพ และมีข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำพม่าช่วยให้คำปรึกษา แต่อง ซานมีอุดมการณ์ที่ต้องการเอกราชอย่างสมบูรณ์ อังกฤษได้พยายามสนับสนุนพรรคการเมืองอื่น ๆ ขึ้นแข่งอำนาจกับพรรค AFPFL ขององ ซานแต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จึงยินยอมให้พรรค AFPFL ขึ้นบริหารประเทศโดยมีอง ซานเป็นหัวหน้า อง ซานมีนโยบายสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และต้องการเจรจากับรัฐบาลอังกฤษโดยสันติวิธี จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกับฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์ในพรรค AFPFL อง ซานและคณะรัฐมนตรีอีก 6 คน จึงถูกลอบสังหาร เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2490 ขณะที่เดินออกจากที่ประชุมสภา ต่อมาตะจิ่นนุหรืออู๋นุได้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทนและมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2490 โดยอังกฤษได้มอบเอกราชให้แก่พม่าแต่ยังรักษาสีทธิทางการเมืองทหารไว้ 4 มกราคม พ.ศ. 2491 อังกฤษจึงได้มอบเอกราชให้แก่พม่าอย่างสมบูรณ์

ภายหลังจากพม่าได้รับเอกราชแล้วการเมืองภายในประเทศก็มีการสับสนอยู่ตลอดเวลา นายกรัฐมนตรี คือ นายอู๋นุถูกบีบให้ลาออก เมื่อพ.ศ. 2501 ผู้นำพม่าคนต่อมาคือนายพลเน วิน ซึ่งได้ทำการปราบจลาจลและพวกนิยมซ้ายจัดอย่างเด็ดขาด เขาได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศใน พ.ศ. 2503 ทำให้นายอู๋นุได้กลับมาเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลใหม่ เพราะได้รับเสียงข้างมากในสภา

ภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง : ประเทศพม่าตั้งอยู่ที่ละติจูดที่ 28 องศา 30 ลิปดา ถึง 10 องศา 20 ลิปดาเหนือ ภูมิประเทศตั้งอยู่ตามแนวอ่าวเบงกอลและทะเลอันดามันทำให้มีชายฝั่งทะเลยาวถึง 2,000 ไมล์ และมีหาดที่สวยงามเก่าแก่บริสุทธิอยู่หลายแห่ง พม่ามีชายแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือติดกับบังคลาเทศและอินเดีย และทางตะวันออกเฉียงเหนือติดกับธิเบตและจีน ส่วนทางตะวันออกติดกับลาว และทางตอนใต้ติดกับไทย รูปพรรณสัณฐานเหมือนกับว่าวที่มีหางยาวล้อมรอบเกือบทั้งขนาดใหญ่น้อยคือแนวเทือกเขาหิมา และภูเขาที่อุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้ มียอดเขาสูงอยู่มากมายตามแนวเทือกเขาของพม่า และมีหลายยอดที่สูงเกินกว่า 10,000 ฟุต ตามแนวชายแดนหิมาลัยทางเหนือของพม่าที่ติดกับธิเบตเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ “ฮากาบาโระ ราชี” 19,314 ฟุต ดำลงมาจากแนวเขาเหล่านี้เป็นที่ราบกว้างใหญ่ภายในประเทศพม่า รวมทั้งเขตแห้งแล้งกินอาณาเขตกว้างตอนกลางของพม่า และยังมีที่ราบลุ่มบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิรวดีที่อุดมสมบูรณ์ทอดยาวลงไปทางตอนใต้เป็นนาข้าวกว้างใหญ่ราวกับไม่มีที่สิ้นสุด

ลักษณะภูมิประเทศ

ภาคเหนือ – เทือกเขาปดโก เป็นพรมแดนระหว่างพม่าและอินเดีย

ภาคตะวันตก – เทือกเขาอาระกันโยมกั้นเป็นแนวยาว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – เป็นที่ราบสูงชัน

ภาคใต้ – มีทิวเขาตะนาวศรี กั้นระหว่างไทยกับพม่า

ภาคกลาง – เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี

ลักษณะภูมิอากาศ

เป็นลักษณะมรสุมเมืองร้อน ด้านหน้าภูเขาอาระกันโยมา ฝนตกชุกมาก

ภาคกลางตอนบนแห้งแล้งมาก เพราะมีภูเขากั้นกำบังลม

ภาคกลางตอนล่าง เป็นดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำขนาดใหญ่ ปลูก

ข้าวเจ้า ปอ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศค่อนข้างเย็น และค่อนข้างแห้งแล้งร้อนขึ้น

เศรษฐกิจ

1. เกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก เขตเกษตรกรรมคือบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิรวดี แม่น้ำสะโตง แม่น้ำทวาย-มะริด ปลุกข้าวเจ้า ปอกระเจา อ้อย และพืชเมืองร้อนอื่น ๆ ส่วนเขตฉาน อยู่ติดแม่น้ำโขงปลูกพืชผักจำนวนมาก
2. ทำเหมืองแร่ ภาคกลางตอนบนมีน้ำมันปิโตรเลียม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขุดแร่ หิน สังกะสี และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทำเหมืองดีบุกทางตอนใต้เมืองมะริดมีเพชรและหยกจำนวนมาก
3. การทำป่าไม้ มีการทำป่าไม้สักทางภาคเหนือ ส่งออกขายและล่อมมาตามแม่น้ำอิรวดีเข้าสู่ย่างกุ้ง
4. อุตสาหกรรม กำลังพัฒนา อยู่บริเวณตอนล่าง เช่น ย่างกุ้ง และ มะริด และทวาย เป็นอุตสาหกรรมต่อเรือเดินสมุทรที่ใหญ่ของพม่า
5. เป็นประเทศกำลังพัฒนา

ประชากร

จำนวนประชากรประมาณ 50.51 ล้านคน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 61 คน/ตารางกิโลเมตร พม่ามีประชากรหลายเชื้อชาติ จึงเกิดเป็นปัญหาชนกลุ่มน้อย มีชาติพันธุ์พม่า 63% ไทยใหญ่ 16% มอญ 5% ยะไข่ 5% กะเหรี่ยง 3.5% คะฉิ่น 3% ไทย 3% ชิน 1%

วัฒนธรรม

วัฒนธรรมของพม่าได้รับอิทธิพลทั้งจากจีน อินเดีย และไทยมาช้านาน ดังสะท้อนให้เห็นในด้านภาษา ดนตรี และอาหาร สำหรับศิลปะของพม่านั้นได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีและพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทมาตั้งแต่ครั้งโบราณ ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมพม่ายังได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดจากเขตชนบทของประเทศ ด้านการแต่งกาย ชาวพม่าทั้งหญิงและชายนิยมนุ่งโสร่ง เรียกว่า ลองยี ส่วนการแต่งกายแบบโบราณเรียกว่า ลุนตยาอชิก

ภาษา

นอกจากภาษาพม่า ซึ่งเป็นภาษาทางการแล้ว พม่ามีภาษาหลักที่ใช้กันในประเทศถึงอีก 18 ภาษา โดยแบ่งตามตระกูลภาษาได้ ดังนี้

ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก ได้แก่ ภาษามอญ ภาษาปะหล่อง ภาษาปะลั้ง (ปลั่ง) ภาษาปะรวก และภาษาว้า

ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ได้แก่ ภาษาม้ง (ภาษาทางการ) ภาษากะเหรี่ยง ภาษารากัน (ยะไข่) ภาษาจิงผ่อ (กะฉิ่น) และ ภาษาอาข่า

ตระกูลภาษาไท-กะได ได้แก่ ภาษาไทใหญ่ (ฉาน) ภาษาไทลื้อ ภาษาไทจีน ภาษาไทดำ มีผู้พูดหนาแน่นในรัฐฉาน และรัฐกะฉิ่น ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน มีผู้พูดในเขตตะวันออกเฉียงใต้

ตระกูลภาษาม้ง-เมี่ยน ได้แก่ ภาษาม้งและภาษาเย้า (เมี่ยน)

ตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน ได้แก่ ภาษามอแกนและภาษามาลาย ในเขตตะวันออกเฉียงใต้

ศาสนา

พม่าบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติใน พ.ศ. 2517 เพราะมีผู้นับถือศาสนาพุทธ 92.3% ศาสนาคริสต์ 4% ศาสนาอิสลาม 3% ศาสนาฮินดู 0.7%

การคมนาคมขนส่ง

การขนส่งทางบก ได้แก่ ทางถนนและทางรถไฟ ทางถนน ในพม่าส่วนใหญ่ขนานไปกับภูเขาและแม่น้ำ ทอดไปตามความยาวของประเทศ เช่นเดียวกับทางรถไฟ ถนนสายต่าง ๆ ที่สำคัญมีดังนี้ ถนนสายพม่า เป็นถนนสายสำคัญที่เชื่อมต่อระหว่างย่างกุ้งกับเมืองคุนหมิง ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของจีน มีความยาวในเขตพม่าถึงเมืองมูเซ ประมาณ 1,160 กิโลเมตร และมีความยาวในเขตจีนจากมูเซถึงคุนหมิง ประมาณ 90 กิโลเมตร ถนนสายนี้ผ่านเมืองต่าง ๆ คือ พะโค-ตองอู-ปินมานา-เมกติลามันทะเลย์-เมเปียงกอดเต็ก-ลีป้อ-ลาโซ-แสนหวี-มูเซ รวมความยาวทั้งสิ้นประมาณ 2,140 กิโลเมตร ใช้ได้ทุกฤดูกาล ทางรถไฟ ทางรถไฟของพม่าได้เปิดดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2481

การขนส่งทางน้ำ การคมนาคมขนส่งทางน้ำภายในประเทศ นับว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศพม่าเป็นอย่างมาก และยังเป็นเส้นทางคมนาคมหลักมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำอิระวดีมีทางน้ำอยู่มากมาย และเป็น

เขตที่มีประชาชนพลเมืองอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด ประกอบกับเส้นทางถนนและทางรถไฟยังมีจำกัด

ประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซีย หรือชื่อทางการคือ **สาธารณรัฐอินโดนีเซีย** (อินโดนีเซีย: Republic Indonesia) เป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ตั้งอยู่ระหว่างคาบสมุทรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทวีปออสเตรเลีย และระหว่างมหาสมุทรอินเดีย และแปซิฟิก มีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซียบนเกาะบอร์เนียว (อินโดนีเซีย: กาลิมันตัน), ประเทศปาปัวนิวกินีบนเกาะนิวกินี (อินโดนีเซีย: อีเรียน) และ ประเทศติมอร์ตะวันออกบนเกาะติมอร์

ประวัติศาสตร์

อินโดนีเซียประกอบด้วยหมู่เกาะที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาช้านาน แต่ต่อมาต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของเนเธอร์แลนด์อยู่นานประมาณ 300 ปี ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2485 ซึ่งเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นบุกอินโดนีเซีย และทำการขับไล่เนเธอร์แลนด์เจ้าอาณานิคมของอินโดนีเซียออกไปได้สำเร็จ จึงทำให้ผู้นำอินโดนีเซียคนสำคัญ ๆ ในสมัยนั้นให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่น แต่ไม่ได้ให้ความไว้วางใจกับญี่ปุ่นมากนัก เพราะมีเหตุเคลือบแคลง คือ เมื่อมีผู้รักชาติชาวอินโดนีเซียจัดตั้งขบวนการต่าง ๆ ขึ้นมา ญี่ปุ่นจะขอเข้าร่วมควบคุมและดำเนินงานด้วย

เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามและประกาศยอมจำนนต่อฝ่ายพันธมิตร อินโดนีเซียได้ถือโอกาสประกาศเอกราชในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2488 แต่เนเธอร์แลนด์เจ้าอาณานิคมเดิมไม่ยอมรับการประกาศเอกราชของอินโดนีเซีย จึงยกกองทัพเข้าปราบปราม ผลจากการสู้รบปรากฏว่าเนเธอร์แลนด์ไม่สามารถปราบปรามกองทัพอินโดนีเซีย อังกฤษซึ่งเป็นพันธมิตรกับเนเธอร์แลนด์จึงเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยเพื่อให้ยุติความขัดแย้งกัน โดยให้ทั้งสองฝ่ายลงนามในข้อตกลงลิงกัทยาติ (Linggadjati Agreement) เมื่อ พ.ศ. 2489 โดยเนเธอร์แลนด์ยอมรับอำนาจของรัฐบาลอินโดนีเซียในเกาะชวาและสุมาตรา ต่อมาภายหลัง เนเธอร์แลนด์ได้ละเมิดข้อตกลง โดยได้นำทหาร

เข้าโจมตีอินโดนีเซีย ทำให้ประเทศอื่น ๆ เช่นออสเตรเลีย และอินเดียได้ยื่นเรื่องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเข้าจัดการ สหประชาชาติได้เข้าระงับข้อพิพาท โดยตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ออสเตรเลีย เบลเยียม และสหรัฐอเมริกา เพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยประนีประนอม และได้เรียกร้องให้มีการหยุดยิง แต่เนเธอร์แลนด์ได้เข้าจับกุมผู้นำคนสำคัญของอินโดนีเซีย คือ ซูการ์โนและฮัตตาไปกักขัง ต่อมาทหารอินโดนีเซียนำตัวผู้นำทั้งสองออกมาได้ ในระยะนี้ทุกประเทศทั่วโลกต่างตำหนิการกระทำของเนเธอร์แลนด์อย่างยิ่ง และคณะมนตรีความมั่นคงได้กดดันให้เนเธอร์แลนด์มอบเอกราชแก่อินโดนีเซีย

ในวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2492 อินโดนีเซียได้รับเอกราช แต่ความยุ่งยากยังคงมีอยู่ เนื่องจากเนเธอร์แลนด์ไม่ยินยอมให้รวมดินแดนอีเรียนตะวันตกเข้ากับอินโดนีเซีย ทั้งสองฝ่ายจึงต่างเตรียมการจะสู้รบกันอีก ผลที่สุด เนเธอร์แลนด์ก็ยอมโอนอำนาจให้สหประชาชาติควบคุมดูแลดินแดนอีเรียนตะวันตก และให้ชาวอีเรียนตะวันตกแสดงประชามติว่าจะรวมกับอินโดนีเซียหรือไม่ ผลการออกเสียงประชามติปรากฏว่าชาวอีเรียนตะวันตกส่วนใหญ่ต้องการรวมกับอินโดนีเซีย สหประชาชาติจึงโอนอีเรียนตะวันตกให้อยู่ในความปกครองของอินโดนีเซียเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2506

การเมืองการปกครอง

ประเทศอินโดนีเซียมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและทำหน้าที่ปกครองประเทศ

ภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศ ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่ประกอบด้วยหมู่เกาะต่าง ๆ มีเกาะใหญ่น้อยเกือบ 18,000 เกาะ มีภูเขาสูงอยู่ตามเกาะต่าง ๆ โดยทั่วไปเทือกเขาที่มีความสูงมาก ตามบริเวณเขามักมีภูเขาไฟและมีที่ราบรอบเทือกเขาชายเกาะมีความสูงใกล้เคียงกับระดับน้ำทะเลทำให้มีที่ราบบางแห่งเต็มไปด้วยหนอง บึง ใช้ประโยชน์ไม่ได้

ภูมิอากาศ ลักษณะอากาศแบบศูนย์สูตรมีฝนตกชุกตลอดปี แต่อุณหภูมิไม่สูงมากนัก (ประมาณ 24-30 องศาเซลเซียส) เพราะพื้นที่เป็นเกาะจึงได้รับอิทธิพลจากทะเลอย่างเต็มที่

ทรัพยากรและเศรษฐกิจ

ป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบ เป็นประเทศที่มีป่าไม้มากที่สุด ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผลิตผลจากป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้เนื้อแข็ง

แร่ธาตุ แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียมทำรายได้ให้กับ ประเทศมากที่สุด อินโดนีเซียเป็นสมาชิกขององค์การประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเป็น สินค้าออก

เกษตรกรรม มีการปลูกพืชแบบขั้นบันได พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ยาสูบ ข้าวโพด เครื่องเทศ

ประมง ลักษณะภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะทำให้อินโดนีเซียสามารถจับสัตว์น้ำได้มาก

อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การกลั่นน้ำมัน การต่อเรือ

ความสัมพันธ์กับประเทศไทย

ประเทศไทยและอินโดนีเซียมีความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีต่อกันมาโดยตลอด และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อินโดนีเซียเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียนเหมือนประเทศไทย และมีสำนักงานใหญ่ขององค์การอาเซียนตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตามีประชากรมาก

ประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์ (อังกฤษ: Philippines) หรือชื่อทางการคือ **สาธารณรัฐฟิลิปปินส์** (อังกฤษ: Republic of Philippines; ภาษาตากาล็อก: Repúbliká ng Pilipinas) เป็นประเทศที่ประกอบด้วยเกาะจำนวน 7,107 เกาะ ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ห่างจากเอเชียแผ่นดินใหญ่ทางตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 100 กม.และมีลักษณะพิเศษคือเป็นประเทศเพียงหนึ่งเดียวที่มีพรมแดนทางทะเลที่ติดต่อกันยาวมากที่สุดในโลก นิวสเปน (พ.ศ. 2064-2441) และสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2441-2489) ได้ครอง

ฟิลิปปินส์เป็นอาณานิคมเป็นเวลา 4 ศตวรรษ และเป็นสองอิทธิพลใหญ่ที่สุดต่อวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์เป็นชาติเดียวในเอเชีย ที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ และเป็นหนึ่งในชาติที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากที่สุด เป็นการผสมผสานกันระหว่างตะวันตกและตะวันออก ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ อาร์โนลด์ โจเซฟ ทอยน์บี (Arnold Joseph Toynbee) นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้กล่าวไว้ในงานของเขาว่า ประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศลาตินอเมริกาที่ถูกพัฒนาไปยังตะวันออก โดยคลื่นทะเลยักษ์

ประวัติศาสตร์

หลักฐานทางโบราณคดีและโบราณชีววิทยาบ่งบอกว่ามีมนุษย์โฮโมเซเปียนส์ เคยอาศัยอยู่ในเกาะปาลาวันตั้งแต่ประมาณ 50,000 ปีก่อน ชนเผ่าที่พูดภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียได้เข้ามาตั้งรกรากในฟิลิปปินส์ และจัดตั้งเส้นทางเครือข่ายการค้ากับเอเชียอาคเนย์ส่วนที่เหลือทั้งหมดตั้งแต่ 5,000 ปีก่อนคริสตกาล

เฟอร์ดินันด์ มาเจลลันมาถึงหมู่เกาะฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. 1521 (พ.ศ. 2064) มีเกล โลเปซ เด เลกัสปี มาถึงฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. 1565 (พ.ศ. 2108) และตั้งชุมชนชาวสเปนขึ้น ซึ่งนำไปสู่การตั้งอาณานิคมในเวลาต่อมา หลังจากนั้น นักบวชศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้แปรศาสนาของชาวเกาะทั้งหมดให้หันมานับถือศาสนาคริสต์ ในช่วง 300 ปีนับจากนั้น กองทัพสเปนได้ต่อสู้กับเหตุการณ์กบฏต่าง ๆ มากมาย ทั้งจากชนพื้นเมืองและจากชาติอื่นที่พยายามเข้ามาครอบครองอาณานิคม ซึ่งได้แก่ อังกฤษ จีน ฮอลันดา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และโปรตุเกส สเปนสูญเสียไปมากที่สุดในช่วงที่อังกฤษเข้าครอบครองเมืองหลวงเป็นการชั่วคราวในช่วงสงครามเจ็ดปี (Seven Years' War) หมู่เกาะฟิลิปปินส์อยู่ใต้การปกครองของสเปนในฐานะอาณานิคมของสเปนใหม่ (New Spain) นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1565 (พ.ศ. 2108) ถึงปี ค.ศ. 1821 (พ.ศ. 2364) และนับจากนั้นฟิลิปปินส์ก็อยู่ใต้การปกครองของสเปนโดยตรง การเดินเรือมะนิลาเกลเลี่ยน (Manila Galleon) จากฟิลิปปินส์ไปเม็กซิโก เริ่มต้นขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 16 และหมู่เกาะฟิลิปปินส์เปิดตัวเองเข้าสู่การค้าโลกในปี ค.ศ. 1834

การเมืองการปกครอง

ฟิลิปปินส์เคยตกเป็นอาณานิคมของสเปนและสหรัฐอเมริกา หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้รับเอกราชในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2489 จึงจัดการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตามแบบสหรัฐอเมริกา โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และเป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารประเทศ

ภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นหมู่เกาะของเทือกเขาหินใหม่ พื้นที่ทุกเกาะมีภูเขาเป็นแกนกลาง มีที่ราบอยู่น้อย เป็นที่ราบแคบ ๆ ที่ราบสำคัญ คือ ที่ราบตอนกลางของเกาะลูซอน เรียกว่าที่ราบมะนิลา เป็นที่ราบที่ใหญ่ที่สุด

ลักษณะภูมิอากาศ

มรสุมเขตร้อน ได้รับความชุ่มชื้นจากลมมรสุมทั้ง 2 ฤดูได้รับฝนจากลมพายุไต้ฝุ่น และดีเปรสชัน บริเวณที่ฝนตกมากที่สุด คือ เมืองบาเกียว เป็นเมืองที่ฝนตกมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เศรษฐกิจ

เกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจสำคัญได้แก่ มะพร้าว อ้อย ป่านอบากา และข้าวเจ้า

ป่าไม้ มีป่าไม้หนาแน่น เป็นรายได้สำคัญ คือ ไม้มะฮอกกานี

เหมืองแร่ แร่ส่งออกสำคัญ คือ เหล็ก โครไมต์ ทองแดง เงิน

อุตสาหกรรม ใช้วัตถุดิบในประเทศ เช่น โรงงานเชือกกระดาษ แปรรูปไม้ปูนซีเมนต์

ประชากร

มีปัญหาชนกลุ่มน้อยมุสลิมในเกาะมินดาเนา ซึ่งต้องการแยกตัวเป็นอิสระ เรียกว่า “แนวปลดปล่อยแห่งชาติโมโร”

วัฒนธรรม

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตะวันตกก่อนจะได้มีโอกาสพัฒนาวัฒนธรรมของตัวเอง วัฒนธรรมฟิลิปปินส์จะมีส่วนคล้ายกับประเทศในละตินอเมริกา ประชาชนแบ่งออกเป็นชุมชนทางเชื้อชาติและภาษาที่แตกต่างกัน

ภาษา

มีการใช้ภาษามากกว่า 170 ภาษา โดยส่วนมากเกือบทั้งหมดนั้นเป็นตระกูลภาษาย่อยมาลาโย-โพลินีเซียนตะวันตก แต่ในปี พ.ศ. 2530 รัฐธรรมนูญได้ระบุให้ภาษาฟิลิปปินและภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ใช้กันมากในประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งหมด 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาสเปน ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาจีนคัง ภาษาปัญจาบ ภาษาเกาหลี และภาษาอาหรับ โดยฟิลิปปินส์นั้น มีภาษาประจำชาติคือ ภาษาตากาล็อก

ศาสนา

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอันดับ 4 ของโลก นิกายโปรเตสแตนต์อันดับ 13 ของโลก ศาสนาอิสลามอันดับที่ 40 ของโลก ศาสนาฮินดูอันดับที่ 7 ของโลก และพระพุทธศาสนาอันดับที่ 17 ของโลก ร้อยละ 92 ของชาวฟิลิปปินส์ทั้งหมดนับถือศาสนาคริสต์ โดยร้อยละ 83 นับถือนิกายโรมันคาทอลิก และร้อยละ 9 เป็นนิกายโปรเตสแตนต์

2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดินแดนในภูมิภาคนี้มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งภูมิภาคนี้ตั้งอยู่ในเขตอบอุ่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์สามารถแบ่งได้เป็น 2 เขต คือ เขตพื้นแผ่นดินใหญ่และเขตหมู่เกาะ

เขตพื้นแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ จีน มองโกเลีย เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้

เขตหมู่เกาะ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเกาะไต้หวัน

ประเทศจีน

ประเทศจีน เป็นดินแดนที่มนุษย์อาศัยอยู่มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพราะมีการขุดพบซากโครงกระดูกของมนุษย์ที่มีอายุกว่า 350,000 ปีที่กรุงปักกิ่ง และยังขุดพบเครื่องปั้นดินเผาที่มณฑลเหอหนาน ซานตง และซานซี ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าดินแดนเอเชียตะวันออกเป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาตินะวันตกและรวมถึงชาติเอเชียตะวันออกด้วยกัน เช่น ญี่ปุ่น ได้เข้ามาในประเทศจีนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า จึงทำให้จีนต้องสูญเสียดินแดนซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญ และอุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ชาตินะวันตก และญี่ปุ่นแบ่งผลประโยชน์กัน จึงได้นำไปสู่การปฏิวัติล้มล้างระบบจักรพรรดิที่ปกครองประเทศมาตั้งแต่สมัยโบราณ และเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศจีนได้มีการปฏิวัติอีกครั้งเพื่อนำประเทศให้พ้นจากอิทธิพลตะวันตก และได้มีการฟื้นฟูประเทศเป็นมหาอำนาจในปัจจุบัน

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่น เป็นดินแดนที่มีวัฒนธรรมสืบเนื่องกันมายาวนาน และเคยรับอารยธรรมจากประเทศจีน เมื่อประมาณ 600 ปีก่อนคริสต์ศักราช จิเมะ เทน โน ซึ่งตามตำนานกล่าวว่าเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากพระอาทิตย์ และได้ขึ้นเป็นจักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่น ครั้นต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 5 หัวหน้าเผ่ายามะโตะได้ตั้งตนเป็นจักรพรรดิ

ใน ค.ศ. 1603 โชกุนโทกูงวะ อิเอะยะซุ ได้ปกครองญี่ปุ่นอยู่ที่เมืองเอะโดะหรือโตเกียวในปัจจุบัน ในช่วงนี้ญี่ปุ่นได้ปราบปรามพวกเข้ารีตและประกาศปิดประเทศใน ค.ศ. 1639 จนกระทั่ง ค.ศ. 1853 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาบังคับให้ประเทศญี่ปุ่นเปิดประเทศ และได้นำไปสู่การสิ้นสุดอำนาจของโชกุน และจักรพรรดิได้กลับมาใช้อำนาจอีกครั้ง เป็นการเริ่ม สมัยเมจิ และในสมัยนี้เองประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยนำไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม และต่อมาญี่ปุ่นได้

ขยายอำนาจเข้าไปในเกาหลีและจีนตามลำดับ และในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้ยกทัพเข้ายึดครองภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในที่สุดญี่ปุ่นก็ได้พ่ายแพ้สงคราม แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้พัฒนาประเทศอย่างหนักจนได้กลายเป็นประเทศที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

3. เอเชียใต้ เป็นดินแดนที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันมากมาย แต่เป็นบริเวณ ที่มีมนุษย์ตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่เมื่อ 4,500 ปีมาแล้ว สภาพที่ตั้งมีลักษณะเป็นคาบสมุทรขนาดใหญ่ในมหาสมุทรอินเดีย ขนาบด้วยเทือกเขาสูงทางด้านตะวันออก เหนือ ด้านเหนือ และด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งทำให้เอเชียใต้แยกออกจากส่วนอื่นๆ ของเอเชียเห็นได้อย่างชัดเจน

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในภูมิภาคนี้เริ่มต้นแต่เขตลุ่มน้ำสินธุ โดยชาวดราวิเดียนได้ทำการสร้างอารยธรรมของชุมชนเมืองที่ได้มีการวางระบบเมืองเป็นอย่างดี คือ ได้มีการวางผังเมืองและมีการวางระบบสาธารณูปโภค และแหล่งอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุได้มีการทำการเกษตรกรรม เพราะมีการขุดค้นพบยุงฉางที่ไว้เก็บผลผลิต และการค้า และมีหลักฐานโบราณวัตถุในอารยธรรมอื่นๆ คือ เมโสโปเตเมีย เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าอารยธรรมสินธุได้มีการติดต่อกับโลกภายนอกด้วย และต่อมาชาวอารยันได้เข้ามายึดครองบริเวณลุ่มน้ำสินธุ คงคา พรหมบุตร ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไว้และได้มีกษัตริย์ปกครองแคว้นแคว้น อารยธรรมที่สำคัญของชาวอารยันที่เหลือไว้ คือ ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู และระบบวรรณะ ซึ่งเป็นการแบ่งคนในสังคมออกเป็นชนชั้นต่างๆ ให้ปฏิบัติตามตำแหน่งของวรรณะนั้น

ประเทศอินเดีย

อินเดีย เริ่มปกครองเป็นจักรวรรดิครั้งแรกในสมัยราชวงศ์เมารยะ และอีกครั้งในสมัยคุปตะ ซึ่งเป็นราชวงศ์ของชาวอารยัน หลังจากราชวงศ์เมารยะเสื่อมลงได้ถูกพวกเร่ร่อนจากเอเชียกลาง คือ ชนเผ่ากุษาณะเข้ามารุกรานและตั้งอาณาจักรปกครอง และเมื่อราชวงศ์กุษาณะล่มสลายลงราชวงศ์คุปตะได้เข้ามามีอำนาจและปกครองอินเดีย โดยมีการตั้งสุลต่านปกครองที่เดลี หลังจากนั้นก็ได้มีชนเผ่าผสมเดิร์ก

– มองโกลได้มีการรวบรวมแผ่นดินอินเดียเป็นจักรวรรดิภายใต้ราชวงศ์มุคัล และในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทวีปยุโรปมีการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้ชาติตะวันตกต้องแสวงหาอาณานิคมเพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบและตลาดในการระบายสินค้า อินเดียเป็นชาติที่อังกฤษให้ความสนใจ จึงได้ดำเนินนโยบายทางการเมือง ในที่สุดก็ได้ครอบครองอินเดียทั้งประเทศได้สำเร็จ และใช้นโยบายแบ่งแยกการปกครองทำให้สังคมอินเดียเกิดความแตกแยกออกเป็น 2 พวก คือ สังคมฮินดูและสังคมมุสลิม ทำให้เกิดความขัดแย้งในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ และในเรื่องความเชื่อทางศาสนา

และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง อังกฤษได้ให้เอกราชแก่อินเดีย แต่ไม่สามารถสร้างเอกภาพในสังคมอินเดียให้เป็นหนึ่งเดียวได้ ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศที่เป็นสังคมของฮินดูจัดตั้งเป็นประเทศอินเดีย พื้นที่ส่วนน้อยที่เป็นสังคมมุสลิมแยกตัวออกมาเป็นประเทศปากีสถาน ประเทศในเอเชียใต้ ได้แก่ อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ เนปาล ศรีลังกา ภูฏาน และมัลดีฟส์

4. เอเชียตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณจุดกึ่งกลางระหว่างทวีปเอเชียกับยุโรป จึงเป็นดินแดนที่ผสมผสานกันระหว่างชนกลุ่มต่างๆ ซึ่งได้เดินทางมาตั้งถิ่นฐานในดินแดนแห่งนี้ตั้งแต่โบราณ

เอเชียตะวันตกเป็นแหล่งอารยธรรมลุ่มน้ำที่เก่าแก่ที่สุด โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำไทกริส – ยูเฟรทีส ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้มนุษย์เผ่าต่างๆ ในสมัยโบราณพยายามที่จะเข้ามาครอบครองจนมีการแย่งชิงอำนาจและผลัดเปลี่ยนกันเข้ามามีอิทธิพลเหนือดินแดนแห่งนี้ ได้แก่ ชาวซูเมเรียนเป็นพวกแรกที่ได้สร้างสรรค์ความเจริญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการปกครอง ระบบชลประทาน อักษรศาสตร์ สถาปัตยกรรมและวิทยาศาสตร์ ทำให้ชนเผ่าอื่นที่เข้ามาภายหลังได้รับอารยธรรมที่ทิ้งไว้แล้วถ่ายทอดให้ชนเผ่าอื่นในสมัยหลังต่อมา

ใน ค.ศ. 1907 เมื่อมีการขุดพบน้ำมันที่บริเวณที่ราบสูงอิหร่าน อ่าวเปอร์เซีย และคาบสมุทรอาหรับ ทำให้ดินแดนแห่งนี้กลายเป็นดินแดนที่ชาติตะวันตกพยายามที่จะเข้ามาครอบครองและประสพผลสำเร็จในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 อาณาจักรออตโตมันอยู่ในฐานะผู้แพ้สงครามต้องเสียดินแดนเอเชียตะวันตกให้แก่ชาติพันธมิตรเข้ามาปกครองในฐานะรัฐอาณานิคม และกอบโกยผลประโยชน์จากการได้

ผู้คนน้ำมันไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรม แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บรรดาชาติต่างๆ ในเอเชียตะวันตก ซึ่งได้รับอารยธรรมและแนวความคิดชาตินิยมตะวันตก ได้มีการเรียกร้องเอกราชจากชาติตะวันตกที่เข้ามายึดครอง คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา จนกระทั่ง ค.ศ. 1957 ดินแดนแห่งนี้จึงได้รับการปลดแอกเป็นอิสราเอลปกครองตนเอง แต่เนื่องจากดินแดนแห่งนี้มีหลายชนเผ่าและนับถือศาสนาต่างกัน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งภายในภูมิภาคขึ้น โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์เรื่องการยึดครองดินแดน ซึ่งเป็นปัญหามาจนถึงปัจจุบันนี้ ประเทศในเอเชียตะวันตก ได้แก่ อัฟกานิสถาน อิหร่าน อิรัก จอร์แดน อิสราเอล เลบานอน คูเวต โอมาน กาตาร์ ซีเรีย ตุรกี บาห์เรน ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เยเมน และไซปรัส

5. เอเชียกลาง ดินแดนภูมิภาคนี้เป็นดินแดนที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ตอนกลางของทวีปเอเชีย จึงเป็นแหล่งผสมผสานกันระหว่างอารยธรรมตะวันตกและอารยธรรมตะวันออกมาร่วม 2,000 ปีมาแล้ว เอเชียกลาง เป็นดินแดนที่อยู่กึ่งกลางของทวีปเอเชีย มีทะเลแคสเปียนเป็นศูนย์กลางล้อมรอบด้วยพื้นที่ 2 ลักษณะ ได้แก่ ดินแดนด้านตะวันออกของทะเลแคสเปียนเป็นทุ่งหญ้าแห้งแล้ง ส่วนดินแดนด้านตะวันตกของทะเลสาบแคสเปียนเป็นเขตภูเขา

ประเทศในเอเชียกลาง ได้แก่ คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน คีร์กีซสถาน เติร์กเมนิสถาน ทาจิกิสถาน อาเซอร์ไบจาน จอร์เจีย และอาร์เมเนีย

เรื่องที่ 2 เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย และประเทศในทวีปเอเชีย

การเทียบเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยกับประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเทียบเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ระหว่างไทยกับประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ใช้เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในยุคสมัยต่างๆ

ของไทยเป็นหลักแล้วจึงเทียบว่าเหตุการณ์นั้นอยู่ในช่วงประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยุคใด เพื่อให้เกิดความรู้และสามารถนำไปใช้เทียบเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์อื่นๆ ที่น่าสนใจได้ นอกจากนี้แล้วยังทำให้เกิดความเข้าใจว่าประวัติศาสตร์ไทยเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์เอเชีย ดังตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญดังแสดงในตารางในหน้าถัดไป

ตารางแสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ช่วงเวลา	เหตุการณ์ที่สำคัญ
พ.ศ. 2112	- ฟิลิปปินส์ถูกยึดครองโดยชาวสเปน - กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ 1
พ.ศ. 2127	- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพ
พ.ศ. 2133	- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขึ้นครองราชย์และขยายอาณาเขตอยุธยา
พ.ศ. 2155	- สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมขึ้นครองราชย์ อยุธยาติดต่อกับค้าขายกับนานาชาติเพิ่มขึ้น ในสมัยนี้อังกฤษเข้ามาติดต่อกับค้าขายที่อยุธยา
พ.ศ. 2184	- ฮอลันดายึดมะละกาจากโปรตุเกส
พ.ศ. 2199	- สมเด็จพระนารายณ์มหาราชขึ้นครองราชย์ อยุธยาติดต่อกับค้าขายกับนานาชาติอย่างกว้างขวาง
พ.ศ. 2216	- พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ส่งคณะราชทูตเข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นครั้งแรก
พ.ศ. 2294	- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศโปรดส่งสมณทูตไปสืบสานศาสนาที่ศรีลังกา
พ.ศ. 2310	- กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ 2 - สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกอบกู้ชาติและตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีใหม่
พ.ศ. 2325	- พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานี
พ.ศ. 2367	- สงครามพม่ากับอังกฤษ ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2369	- ไทยทำสนธิสัญญาเบอร์นีกับอังกฤษ
พ.ศ. 2394	- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์ทรงเริ่มปรับปรุงประเทศให้เป็นแบบสมัยใหม่
	- สงครามพม่ากับอังกฤษ ครั้งที่ 2
พ.ศ. 2398	- ไทยทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษ
พ.ศ. 2405	- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชทรงปฏิรูปประเทศทางด้านการปกครองและด้านต่างๆ
พ.ศ. 2411	- ไทยเสียดินแดนประเทศราชส่วนใหญ่ให้ฝรั่งเศส และอังกฤษ

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลาเดียวกันมีเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากมาย บางเหตุการณ์ไม่เกี่ยวเนื่องกัน แต่บางเหตุการณ์ก็ส่งผลกระทบต่อกัน ในหลายๆ ประเทศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยกตัวอย่างเช่น

ในปี พ.ศ.2112 ฟิลิปปินส์ถูกยึดครองโดยชาวสเปน ในศักราชเดียวกันก็เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย คือ กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ 1 จะเห็นได้ว่า เหตุการณ์ทั้งสองไม่ส่งผลกระทบต่อกัน

ในปี พ.ศ.2367 อังกฤษทำสงครามกับพม่าครั้งที่ 1 จากเหตุการณ์นี้ทำให้อีก 2 ปีต่อมา (พ.ศ.2369) ไทยต้องทำสนธิสัญญาเบอร์นีกับอังกฤษ เพื่อป้องกันการรุกรานของชาติตะวันตกและต่อมาในปี พ.ศ.2394 อังกฤษทำสงครามกับพม่าครั้งที่ 2 และอีก 4 ปีต่อมา (พ.ศ.2398) ไทยก็ต้องทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษเพื่อรักษาเอกราชไว้

จากเหตุการณ์ที่ทั้งอังกฤษทำสงครามกับพม่า และฝรั่งเศสยึดครองเวียดนามตอนล่างได้นั้นทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสขยายอำนาจออกไป ทำให้เมื่อ พ.ศ. 2411 ไทยต้องเสียดินแดนประเทศราชส่วนใหญ่ให้กับประเทศฝรั่งเศสกับประเทศอังกฤษ

ยุคล่าอาณานิคม

ชาวตะวันตกทำการปกครองอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังตารางต่อไปนี้

โปรตุเกส	- ปกครองติมอร์ ตั้งแต่ พ.ศ.2154 -2429 (โดยติมอร์ตะวันตกอยู่ภายใต้การปกครองของอินโดนีเซีย)
สเปนและสหรัฐอเมริกา	- สเปนปกครองฟิลิปปินส์ตั้งแต่ พ.ศ.2108 – 2441 - สหรัฐอเมริกาปกครองฟิลิปปินส์ ตั้งแต่ พ.ศ.2411 – 2489
ฮอลันดา	- ปกครองอินโดนีเซีย ตั้งแต่ พ.ศ.2143 – 2472
อังกฤษ	- ปกครองมาลายู ตั้งแต่ พ.ศ.2338 – 2500 - ปกครองสิงคโปร์ ตั้งแต่ พ.ศ.2362 – 2500
ฝรั่งเศส	- ปกครองพม่า ตั้งแต่ พ.ศ.2429 – 2491 - ปกครองเวียดนาม ตั้งแต่ พ.ศ.2401 – 2497 - ปกครองลาว ตั้งแต่ พ.ศ.2436 – 2497 - ปกครองกัมพูชา ตั้งแต่ พ.ศ.2405 – 2497

ดังนั้นการได้เห็นตัวอย่างชาวเอเชียต่อสู้กับมหาอำนาจชาติตะวันตก เช่น ชาวเอเชียขึ้นชมที่ประเทศญี่ปุ่นสามารถรบชนะรัสเซียในสงครามระหว่างปี พ.ศ.2447 – 2448 เป็นต้น เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าชาวตะวันตกมิได้เก่งกว่าชาวเอเชียไปเสียทุกอย่าง

การได้รับการสนับสนุนจากญี่ปุ่นให้เรียกร้องเอกราชจากเจ้าอาณานิคม ก่อนหน้าที่จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเสนอแผนการ เอเชียเพื่อเอเชีย

ขบวนการชาตินิยมและการเรียกร้องเอกราชในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ คือ ประเทศพม่า ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา และลาว โดยแต่ละประเทศมีบุคคลสำคัญที่มีบทบาทการเคลื่อนไหว

ขบวนการชาตินิยม เช่น อุ ออง ซาน แห่งพม่า พ.ศ. 2458 – 2490 ชูการ์โน พ.ศ.2444 – 2513 แห่งอินโดนีเซีย โฮ จี มินห์ แห่งเวียดนาม พ.ศ.2433 – 2512 เป็นต้น

ยุคสงครามเย็น

เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นการทะเลาะกันของ 2 ค่ายมหาอำนาจ คือ ค่ายเสรี นำโดยประเทศสหรัฐอเมริกา และค่ายโลกคอมมิวนิสต์ นำโดยประเทศสหภาพโซเวียต

ลักษณะของสงครามเย็น คือ จะไม่ได้ทำการสู้รบหรือทำสงครามกันโดยตรง (แต่อาจใช้ประเทศบริวารของตนรบแทนตัวเองก็ได้ เรียกว่า สงครามตัวแทน) ไม่มีการจับอาวุธขึ้นต่อสู้ เป็นสงครามจิตวิทยาการทูตและโฆษณาชวนเชื่อ มีการแข่งขันกันสะสมอาวุธนิวเคลียร์ เกิดยุคขีปนาวุธ และมีการแข่งขันกันสำรวจอวกาศ

บทบาทของสองมหาอำนาจในช่วงสงครามเย็น

ช่วงแรกๆ

ฝ่ายอเมริกา

1. หลักการทรูแมน คือ อเมริกาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ถูกคอมมิวนิสต์คุกคาม อเมริกาจัดตั้งองค์การทหาร คือ NATO การประกาศหลักการทรูแมนถือเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามเย็น

2. แผนการมาร์แชลล์ คือ เป็นแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจใน ยุโรปตะวันตก

3. มีหน่วยสืบราชการลับ CIA

ฝ่ายโซเวียต

1. ตั้งองค์การ Warsaw Pact (ด้านการทหาร) ตั้งองค์การ Comecom (ด้านเศรษฐกิจ)

2. มีนโยบายสร้างโลก คอมมิวนิสต์จึงจัดตั้งองค์การคอมมิวนิสต์สากล หรือ COMINTREN

3. มีสำนักงานข่าวคอมมิวนิสต์ เรียกว่า COMINFORM

4. ใช้ทฤษฎีโดมิโน คือ การทำให้ประเทศเพื่อนบ้านที่ติดกันต้องเป็นคอมมิวนิสต์

5. มีหน่วยสืบราชการลับ KGB

เหตุการณ์สำคัญ

- การปิดล้อมกำแพงเบอร์ลิน (ค.ศ. 1948)
- สงครามเกาหลี (ค.ศ. 1950)
- วิกฤตการณ์คิวบา (ค.ศ. 1962)
- สงครามเวียดนาม (ค.ศ. 1960 – 1975)

ช่วงกลางๆ (ระยะที่จีนมีบทบาทเป็นขั้วโลกที่ 3) หรือช่วงผ่อนคลายความ

ตึงเครียด

- Détente คือ ช่วงการผ่อนคลายความตึงเครียดของสองมหาอำนาจ
- การจัดประชุมร่วมมือกันครั้งแรก ที่เรียกว่า การประชุมเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือกันในยุโรป
- มีการประกาศหลักการนิกสัน คือ ลดบทบาททางทหารของอเมริกาลง
- การเจรจาจำกัดอาวุธยุทธศาสตร์
- โซเวียตมีนโยบาย แข่งขันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติของ ครุสชอฟ
- และเกิดความตึงเครียดอีกครั้งเมื่อ โซเวียตบุกยึดอัฟกานิสถาน (ค.ศ. 1979)

ช่วงสุดท้าย (แรงมากแล้ววูบ) หรือช่วงสิ้นสุดสงครามเย็น

- รุนแรงมากในช่วงของประธานาธิบดีเรแกน ซึ่งให้เพิ่มงบประมาณทางทหาร และไม่ผ่อนปรนในโครงการป้องกันทางยุทธศาสตร์ หรือ STAR WAR
- ประธานาธิบดีมิกฮาอิล กอร์บาชอฟ ประกาศนโยบาย Glasnost – Perestroika หรือกลาสนอสต์เปเรสทรอยกา (นโยบายเปิด – ปรับ) วัตถุประสงค์เพื่อปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น
- ประเทศในยุโรปตะวันออกเริ่มแยกตัว สหภาพโซเวียตล่มสลาย สงครามเย็นเป็นอันสิ้นสุด
- สมัยจอร์จ บุช สงครามเย็นสิ้นสุด

เหตุการณ์สำคัญ

- 1985 นโยบายเปิด - ปรับ

- การปฏิวัติ 1989 อำนาจอัฐในยุโรปตะวันออกพังทลาย เช่น โปแลนด์ มีการเลือกตั้งเสรี
- 9 พ.ย. 1989 กำแพงเบอร์ลินถูกทำลาย
- 3 ต.ค. 1990 การรวมเยอรมัน
- ธ.ค. 1991 จุดสิ้นสุดสงครามเย็น ตั้ง “เครือรัฐเอกราช CIS” โซเวียต ล่มสลาย (ถือเป็นจุดสิ้นสุดสงครามเย็นอย่างเป็นทางการ)

กิจกรรมที่ 2

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. ประวัติศาสตร์ หมายถึงอะไร

.....

.....

2. สมัยประวัติศาสตร์ หมายถึงอะไร

.....

.....

3. หลักฐานชั้นรองหมายถึงอะไร

.....

.....

4. หลักฐานที่เป็นตัวหนังสือคือหลักฐานประเภทใด

.....

.....

5. การตรวจสอบและประเมินภายนอก หมายถึงอะไร

.....

.....

6. ไทยรับจุลศักราชมาจากชาติไหน

.....

.....

7. รัตนโกสินทร์ศกใช้ในรัชกาลใด

.....

.....

8. การแบ่งสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทยตามราชธานีจะแบ่งเป็นสมัยอะไรบ้าง

.....

.....

9. หลักฐานทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญในการศึกษาเรื่องราวในอดีตของมนุษย์หรือไม่ อย่างไร

[illegible]

10. วิธีการทางประวัติศาสตร์คืออะไร มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง

[illegible]

ใบงานที่ 1

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. ผู้ศึกษาเรื่องชนชาติต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระบุว่า ชาวไทย
ชาวอินโดนีเซีย ชาวเวียดนาม ชาวฟิลิปปินส์ มีบรรพบุรุษดั้งเดิมเป็นพวกเดียวกัน
นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับแนวคิดดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การเข้ามาล่าอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของจักรวรรดินิยมตะวันตก
มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรกับการศึกษาค้นคว้าเรื่องถิ่นเดิมของชนชาติไทย

.....

.....

.....

.....

.....

3. เพราะเหตุใดคนไทยจึงนิยมตั้งถิ่นฐานในดินแดนแถบภาคกลางของประเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. งานโบราณคดีมีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. เพราะเหตุใดกษัตริย์ของรัฐโบราณหลายพระองค์ จึงต้องส่งไพร่พลหรือธิดาของตนไปอภิเษกสมรสกับไพร่พลหรือธิดาของกษัตริย์รัฐอื่น

.....

.....

.....

.....

.....

บทที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์
ในทวีปเอเชีย และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อความมั่นคงของชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์และระบบเศรษฐกิจ
2. เข้าใจหลักการ และวิธีการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต
สินค้าและบริการ
3. เลือกวิธีการที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการได้
4. รู้และเข้าใจการให้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
5. บอกแหล่งข้อมูล การคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายคุ้มครอง
ผู้บริโภค
6. ตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
ในทวีปเอเชีย
7. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับประเทศ
ต่าง ๆ ในทวีปเอเชียได้

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์
2. หลักการและวิธีการเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต
3. คุณธรรมในการผลิต
4. กฎหมาย และข้อมูล และหน่วยงานการคุ้มครองผู้บริโภค
5. กลุ่มทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย
6. สภาพเศรษฐกิจและระบบเศรษฐกิจ
7. สินค้าเข้าและสินค้าออกของประเทศในทวีปเอเชีย

จำนวน 15 ชั่วโมง

การประเมินผล จากการทำกิจกรรม

บทที่ 3 เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ เป็นแขนงวิชาหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเรา โดยเป็นวิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้ผลิตหรือผู้บริโภคหรือเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินต่างๆ

ความเป็นมา ความหมายของเศรษฐศาสตร์

แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่โบราณ อย่างหลักปรัชญาของนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียง เช่น เพลโต อริสโตเติล เป็นต้น หนังสือเรื่อง “ความมั่งคั่งแห่งชาติ” (The Wealth of Nation) เป็นแนวความคิดของ อัดัม สมิท ที่ได้แต่งขึ้น และเป็นหนังสือทางเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของโลก และได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์ ส่วนบิดาแห่งเศรษฐศาสตร์จุลภาค คือ อัลเฟรด มาแชล และบิดาแห่งเศรษฐศาสตร์มหภาค คือ จอห์น เมนาร์ด เคนส์

เศรษฐศาสตร์ หมายถึง เป็นวิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีที่สิ้นสุดอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การสอนเศรษฐศาสตร์อย่างจริงจังในประเทศไทยเกิดขึ้นหลังจากก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นแขนงหนึ่งของสังคมศาสตร์

เป้าหมายของเศรษฐศาสตร์

1. มุ่งทำความเข้าใจทางเศรษฐกิจของมนุษย์
2. มุ่งทำความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมถึงสภาพต่างๆ
3. มุ่งศึกษาเพื่อช่วยให้รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับ

ปัญหาเศรษฐกิจ

เศรษฐศาสตร์จุลภาค คือ เน้นศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระดับย่อยๆ เช่น ในระดับบุคคล

1. ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ด้านต่างๆ
 - ◆ ความชอบ ความพอใจ
 - ◆ การเลือก
 - ◆ การบริโภค
2. ศึกษาพฤติกรรมของผู้ผลิตด้านต่างๆ
 - ◆ การตั้ง / กำหนดราคา / ค่าจ้าง
 - ◆ การคิดต้นทุน / กำไร
 - ◆ การจำหน่ายและบริการ
 - ◆ การตลาด (ทฤษฎีที่ใช้ร่วม คือ ทฤษฎีราคา)

เศรษฐศาสตร์มหภาค คือ เน้นศึกษาพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ เช่น รายได้ประชาชาติ ราคาสินค้าทั่วไป การว่างงาน ภาวะการผลิตของประเทศ ภาวะการว่างจ้าง ภาวะการครองชีพ ระดับการว่างงาน ปริมาณเงินตรา การเงิน การธนาคาร นโยบายและการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคและผู้ผลิต การลงทุนและการออม (ทฤษฎีที่ใช้ร่วม คือ ทฤษฎีรายได้ประชาชาติ)

หน่วยเศรษฐกิจ

หน่วยเศรษฐกิจ คือ บุคคลหรือสถาบันที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่างในระบบเศรษฐกิจ

1. **หน่วยครัวเรือน** คือ หน่วยเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาศัยรวมกัน โดยมีเป้าหมาย คือ การแสวงหาความพอใจสูงสุด
2. **หน่วยธุรกิจ** คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ตัดสินใจในการเลือกใช้ปัจจัยการผลิตและบริการ โดยมีเป้าหมาย คือ แสวงหากำไรสูงสุดจากการประกอบกิจการของตนและลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำที่สุด

3. หน่วยรัฐบาล คือ หน่วยงานของรัฐหรือส่วนราชการต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมาย คือ ให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด มีความมั่นคง มั่งคั่ง ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

การผลิต

ปัจจัยการผลิต หมายถึง สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ผู้ผลิตนำมาผ่านกระบวนการผลิตจนเกิดเป็นสินค้าและบริการ

ปัจจัยการเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตสินค้าและบริการในหน่วยครัวเรือน

หลักการสำคัญในการเลือกใช้ทรัพยากร คือ การใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. การคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่จะนำไปใช้ให้คุ้มค่าที่สุด
2. การเลือกใช้ทรัพยากรประเภทต่างๆ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม

ปัจจัยการผลิตแบ่งออกเป็น 4 ประเภท

1. ที่ดิน หมายถึง พื้นดินหรือทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ที่อยู่ในดิน บนดิน และเหนือพื้นดิน

2. แรงงาน หมายถึง พลังแรงงาน กำลังแรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญเพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการ

◆ แรงงานมีฝีมือ หมายถึง แรงงานที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์หรือมีความสามารถเฉพาะด้าน

◆ แรงงานไร้ฝีมือ หมายถึง แรงงานที่ไม่มีความรู้ และขาดทักษะ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานที่ใช้กำลังร่างกาย

3. ทุน หมายถึง สินค้าที่ผลิตขึ้นมาแล้วไม่ใช่เพื่อการบริโภค แต่ใช้เพื่อการผลิตต่อ เรียกว่า สินค้าทุน เช่น โรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ เป็นต้น ผลตอบแทนคือ ดอกเบี้ย

4. การบริหารจัดการหรือผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ลงทุนและดำเนินการใช้ที่ดิน เครื่องจักร และว่าจ้างคนงานมาทำการผลิตสินค้าเพื่อขายในตลาด

◆ ตัดสินใจเกี่ยวกับธุรกิจ

- ◆ จัดองค์กรสำหรับการผลิต
 - ◆ ทำการพัฒนาหรือคิดค้นสิ่งใหม่ที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ
 - ◆ การตัดสินใจให้เหมาะสมกับภาวะความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง
- ลำดับขั้นในการผลิต**
- สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้
1. **การผลิตขั้นปฐมภูมิ** จัดเป็น การผลิตขั้นต้นหรือแบบดั้งเดิมโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก เช่น การเพาะปลูก การทำประมง
 2. **การผลิตขั้นทุติยภูมิ** จะอาศัยวัตถุดิบ เครื่องจักรกลโรงงาน และการจัดองค์กรขนาดใหญ่ทั้งหลายมาช่วยในการผลิต เช่น โรงงานผลิตอาหาร
 3. **การผลิตขั้นตติยภูมิ** เป็นการผลิตขั้นสุดท้ายในลักษณะที่เป็นการให้บริการคอยให้ความสะดวกสบาย เช่น การให้บริการด้านการคมนาคมขนส่ง การธนาคาร การประกันภัย การค้าส่ง
- พฤติกรรมผู้ผลิต มีดังนี้**
1. จุดมุ่งหมายของผู้ผลิต
 2. วิธีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
 3. ต้นทุนการผลิต
 4. การตัดสินใจเลือกของผู้ผลิต
- การบริการ**
- การบริการ** หมายถึง การผลิตสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถสนองความต้องการของผู้บริโภค บริการมีมากมาย อาทิ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย การรักษาพยาบาล การศึกษา การขนส่งเดินทาง เป็นต้น
- ประเภทของการบริการ**
- บริการที่มีอยู่สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ
1. **บริการส่วนบุคคล** เป็นบริการที่มุ่งตรงต่อผู้บริโภค เช่น ทางการเงิน การขนส่ง การเดินทาง ที่พักแรม การให้คำปรึกษาแนะนำ ความงาม การประกันชีวิต

2. บริการส่วนธุรกิจ เป็นการบริการที่มุ่งตรงต่อธุรกิจ เช่น บริการด้านการวิจัย ตัวแทนโฆษณา บริการให้คำปรึกษาทางการจัดการ บริการให้คำปรึกษาทางการตลาด เป็นต้น

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า บริการเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์หรือสินค้า ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

เรื่องที่ 2 หลักการและวิธีการเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต

วิธีการนำทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการของครัวเรือน

ครัวเรือนต้องพิจารณา นำเอาทรัพยากรต่างๆ มาเข้าสู่กระบวนการผลิต

เพื่อให้ได้ผลผลิตออกมาสู่ตลาดโดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. การเลือกเทคนิคการผลิต
2. การเลือกวัตถุดิบ
3. การเลือกเครื่องใช้อุปกรณ์

หรือสินค้าทุน

4. การจัดหาคน

อุปทานและอุปสงค์

อุปทาน หมายถึง ปริมาณสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ผลิตนำมาเสนอขายในตลาด

ปัจจัยในการกำหนดอุปทาน

1. ต้นทุนการผลิต
2. เทคโนโลยีในการผลิต
3. การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าชนิดอื่น
4. สภาพดินฟ้าอากาศ
5. การคาดคะเนราคาสินค้าในอนาคต

6. นโยบายของรัฐบาล

อุปสงค์ หมายถึง ปริมาณสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการจะซื้อ

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ของผู้บริโภค

1. รายได้ของผู้บริโภค
2. การเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าชนิดอื่นที่ใช้แทนกันได้
3. รสนิยมของผู้บริโภค
4. การคาดคะเนราคาสินค้าในอนาคต
5. ขนาดและโครงสร้างของประชากร
6. นโยบายด้านภาษีอากรของรัฐ

ราคาและปริมาณดุลยภาพ

ราคาดุลยภาพ คือ ราคาสินค้าที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความต้องการตรงกัน เป็นราคาสินค้าที่ไม่แพงเกินไปและไม่ถูกเกินไป

ปริมาณดุลยภาพ คือ ปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความต้องการตรงกัน ผู้ผลิตจะผลิตสินค้าออกวางจำหน่ายเท่าไร ผู้บริโภคก็ซื้อหมดไม่มีของเหลือ และไม่เกิดปัญหาสินค้าขาดตลาด

การบริโภค

การบริโภค หมายถึง ความต้องการสินค้าและบริการ เพื่อนำมาตอบสนองการบริโภคอุปโภคของมนุษย์โดยตรง

หลักการและวิธีการเลือกบริโภค

หลักการที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ ความประหยัด ประโยชน์ คุณภาพ ราคา และความปลอดภัย

เรื่องที่ 3 คุณธรรมในการผลิต

ผู้ผลิตสินค้าและบริการมีคุณธรรมพื้นฐานในการดำเนินการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค และเพื่อผลประโยชน์ของผู้ผลิตในระยะยาว ดังนี้

1. ผู้ผลิตต้องไม่ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การทำให้ผู้บริโภคได้รับอันตรายจากการใช้สินค้า หรือบริการของตนเองเป็นสิ่งที่น่าละอาย และขาดความรับผิดชอบ ผู้ผลิตควรละเว้นและต้องไม่กระทำ
2. ผู้ผลิตต้องพัฒนาคุณภาพสินค้าอยู่เสมอ ผู้ผลิตต้องถือว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน โดยการนำสินค้าของตนไปตรวจสอบคุณภาพก่อนที่จะนำไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภค เช่น นำสินค้าไปตรวจสอบที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้บริโภค
3. ผู้ผลิตต้องรักษาความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค การผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน เดียวกันหมดเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการสร้างความเชื่อมั่น และศรัทธาในสินค้า และถือว่าแสดงความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค
4. การรักษาสภาพแวดล้อม ผู้ผลิตต้องถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลาย รวมทั้งต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป เช่น จัดสภาพแวดล้อมในโรงงานให้น่าอยู่ สะอาด และถูกหลักอนามัย จัดระบบการบำบัดน้ำเสียอย่างดี เช่น มีการปลูกต้นไม้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

เรื่องที่ 4 กฎหมาย ข้อมูล และหน่วยงานการคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

เหตุผลสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ที่ทำให้รัฐบาลต้องคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่

1. ปัญหาการผูกขาดสินค้า
2. ปัญหาข้อจำกัดทางด้านข้อมูลข่าวสาร
3. ปัญหาความปลอดภัยและสุขภาพของผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่ประเทศไทยใช้ในปัจจุบัน คือ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมี 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการโดยความเห็นชอบของอัยการสูงสุด หรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ทันที

การดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

2. สิทธิของผู้บริโภคมี 5 ประการ คือ

2.1 สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้อง และเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าและบริการ

2.2 สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าและบริการ

2.3 สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

2.4 สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

2.5 สิทธิที่จะได้รับพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

3. ขั้นตอนการพิจารณาดำเนินการเมื่อผู้บริโภคร้องทุกข์

ขั้นตอนการพิจารณาดำเนินการเมื่อผู้บริโภคร้องทุกข์ ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อาจแบ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินการในส่วนกลาง และขั้นตอนการดำเนินการในส่วนภูมิภาค ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการพิจารณาดำเนินการเมื่อผู้บริโภคร้องทุกข์ในส่วนกลาง

3.1.1 ผู้บริโภคร้องทุกข์ต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

3.1.2 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะส่งไปยังคณะกรรมการต่าง ๆ ตามที่ได้รับร้องทุกข์ เช่น คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องราวร้องทุกข์ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค อาจจะทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยคู่กรณีเสียเอง ซึ่งถ้าตกลงกันได้ก็จะยุติเรื่อง แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็จะใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา 39

3.1.3 กรณีที่สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคไม่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเอง คณะอนุกรรมการที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์ตามข้อ 3.1.2 จะส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งอาจจะดำเนินการเปรียบเทียบปรับ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร หรือดำเนินคดีตามมาตรา 39 ซึ่งถ้าเป็นคดีแพ่ง เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคจะดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลต่อไป แต่ถ้าเป็นคดีอาญา พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลต่อไป

3.2 ขั้นตอนการพิจารณาดำเนินการเมื่อผู้บริโภคร้องทุกข์ในส่วนภูมิภาค

3.2.1 ผู้บริโภคร้องทุกข์ ต่อสำนักงานคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด

3.2.2 กรณีที่คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะส่งเรื่องต่อไปยัง

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือคณะกรรมการผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้น ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร หรือส่งให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 กรณีที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะส่งเรื่องต่อไปยังคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนกลาง เพื่อส่งไปดำเนินคดีตามมาตรา 39 โดยเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค อัยการจังหวัดและอัยการประจำศาลทุกจังหวัด เพื่อดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลต่อไป

ผู้บริโภคควรทำความเข้าใจและศึกษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง และใช้สิทธิดังกล่าวในการร้องเรียนต่อคณะกรรมการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อมิให้ผู้ประกอบการเอาเปรียบผู้บริโภคได้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและประกอบธุรกิจอย่างมีคุณธรรมต่อไป

หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค

1. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของอาหารและยา

2. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีหน้าที่ให้การคุ้มครองผู้บริโภค สามารถติดต่อได้ที่

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคาร B ชั้น 5 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 1166

E-Mail consumer@ocpb.go.th

Homepage <http://www.ocpb.go.th>

3. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม

4. กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค

“พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522” เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อป้องกันมิให้ผู้ขาย ผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการเอาเปรียบ

ระบบการแลกเปลี่ยน

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการแลกเปลี่ยน

ในระบบเศรษฐกิจหนึ่งจะมีองค์ประกอบสำคัญเป็นหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ แต่ระบบเศรษฐกิจจะทำงานได้ หน่วยเศรษฐกิจก็ต้องมีบทบาทหน้าที่สัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้เรียกว่า ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย

1. ความสัมพันธ์ทางการผลิต อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิต
2. ความสัมพันธ์ทางการแลกเปลี่ยน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้ที่ต้องการผลผลิต (ผู้บริโภค)

ประเภทของการแลกเปลี่ยน

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้าต่อสินค้า คือ ในระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมหรือแบบโบราณที่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้ากับสินค้า บุคคลที่ต้องการแลกเปลี่ยนสินค้าจะต้องอาศัยการพบปะเจรจากันโดยตรง
2. การแลกเปลี่ยนโดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง คือ เมื่อมีการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้าต่อสินค้าเป็นวิธีการแลกเปลี่ยนที่ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สะดวกเท่าที่ควรจึงทำให้เกิดการใช้สื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเป็นไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสิ่งที้นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนนี้ เราเรียกว่า เงิน

รายจ่ายและรายได้ของรัฐ

1. รายจ่ายของรัฐ

รัฐมีบทบาทในการบริหารเศรษฐกิจ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจผ่านระบบงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวง เช่น งบกลาง เป็นงบส่วนกลางที่จัดสรรโดยคณะรัฐมนตรีให้แก่กระทรวง กรมต่างๆ งบของกระทรวงต่างๆ หน่วยงานอิสระตาม

รัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ กองทุน และเงินทุนหมุนเวียน เช่น งบประมาณที่จัดสรรให้ กองทุนต่างๆ ของรัฐบาล

2. รายได้ของรัฐ

รายได้ของรัฐที่นำมาพัฒนา ประเทศ ที่สำคัญ คือ มาจากภาษีอากร และ นอกจากนี้มีรายได้อื่นๆ ดังนี้

1. ภาษีอากร
2. กิจกรรมของรัฐวิสาหกิจ
3. เงินกู้

เรื่องที่ 5 กลุ่มทางเศรษฐกิจต่างๆ ในทวีปเอเชีย

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

สาเหตุของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

1. เพื่อให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ประเทศยากจน
2. เพื่อประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศ
3. เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจการค้าร่วมกัน

รูปแบบของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

1. การทำข้อตกลงและการเจรจาการค้า 2 ฝ่ายหรือทวิภาคี หมายถึง การ ทำข้อตกลงระหว่างประเทศ 2 ประเทศ เพื่อให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าและการ ลงทุนเป็นพิเศษระหว่างกัน

2. การทำข้อตกลงและการเจรจาการค้าหลายฝ่ายหรือพหุภาคี หมายถึง ข้อตกลงและการเจรจาการค้าระหว่างประเทศต่างๆ มากกว่า 2 ประเทศขึ้นไป

องค์การทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1. สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย

จุดมุ่งหมาย “สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ” เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่าง 3 ประเทศ ที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ได้แก่ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เพื่อนำ

ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงานและเงินทุน ดังนี้ คือ การท่องเที่ยว การค้าชายแดน การลงทุน การเกษตรกรรม การประมง การอุตสาหกรรม การพลังงาน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ จีน พม่า ลาว และไทย

จุดมุ่งหมาย “สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ” เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน 4 ประเทศ คือ จีน (ตอนใต้) พม่า ลาว และไทย ดังนี้ คือ การท่องเที่ยว การค้าชายแดน การลงทุน การเงิน เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม พลังงาน แหล่งน้ำ ทรัพยากรมนุษย์ และการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ

3. หกเหลี่ยมเศรษฐกิจ จีน พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา และไทย

จุดมุ่งหมาย “หกเหลี่ยมเศรษฐกิจ” เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในแถบลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ จีน (ตอนใต้) พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา และไทย ดังนี้ คือ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร การพลังงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4. องค์การการค้าโลก (WTO) เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก ถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. 2538 มีประเทศสมาชิกรวมทั้งสิ้น 152 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ตั้งขึ้นเพื่อกำจัดอุปสรรคข้อขัดแย้งทางการค้า ปกกันมิให้มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างกัน รวมทั้งป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นในบรรดาประเทศสมาชิก

5. สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2510 มีประเทศสมาชิก 10 ชาติ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน พม่า เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคนี้ และให้ประชาชนในภูมิภาคนี้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

6. **เขตการค้าเสรีอาเซียน หรืออาฟตา (AFAT)** ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 เป็นการรวมกลุ่มทางการค้าของประเทศอาเซียน เพื่อให้ประเทศสมาชิกค้าขายกันอย่างเสรี โดยไม่มีข้อจำกัดหรือการกีดกันทางการค้าใดๆ และเพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับประเทศคู่ค้านอกภูมิภาค ในปัจจุบันมีสมาชิก 10 ชาติ มีข้อตกลงให้ประเทศสมาชิกลดอัตราภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้าของประเทศสมาชิกให้เหลือร้อยละ 0 – 5 ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าของกลุ่มประเทศสมาชิกมีราคาถูกกว่าเดิม เป็นผลดีต่อการผลิต การบริโภค และการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าของภูมิภาคนี้

7. **กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียและแปซิฟิก หรือเอเปก (APEC)** ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2532 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการค้าในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ในปัจจุบันเอเปก ประกอบด้วยประเทศสมาชิกรวมทั้งสิ้น 21 เขตเศรษฐกิจ ดังนี้ จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฮ่องกง ไต้หวัน สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน อินโดนีเซีย เวียดนาม สหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก ชิลี เปรู รัสเซีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ปาปัวนิวกินี ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ทางด้านการค้า การลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ลดปัญหาและอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิก สนับสนุนให้ดำเนินนโยบายการค้าเสรี โดยการกำจัดการกีดกันทางการค้าให้เหลือน้อยที่สุด และเป็นเวทีประชุมปรึกษาหารือ และหาข้อยุติในข้อขัดแย้ง เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน

เรื่องที่ 6 สภาพเศรษฐกิจ และระบบเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศในทวีปเอเชีย

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชีย

สาเหตุของวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในเอเชีย

1. เศรษฐกิจขยายตัวเร็วเกินไป ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง โดยเฉลี่ย

ร้อยละ 9 โดยเฉพาะอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีปัจจัยการลงทุนจากต่างประเทศสูง เช่น วัตถุดิบและค่าจ้างแรงงานสูง อสังหาริมทรัพย์ที่ราคาต่ำ ประกอบกับเป็นเงินที่กู้จากต่างประเทศในระยะสั้น เมื่อค่าเงินของประเทศเหล่านี้ลดลง มูลค่าหนี้สินส่วนใหญ่อิงกับดอลลาร์สหรัฐจึงเพิ่มมากขึ้น ผู้กู้ไม่สามารถใช้เงินต้นและดอกเบี้ยให้กับสถาบันการเงินในต่างประเทศตรงตามเวลาที่กำหนด จึงส่งผลให้ปริมาณหนี้สินเพิ่มขึ้นและอัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น

2. การเจริญเติบโตเศรษฐกิจชะลอตัว การที่ต่างประเทศในภูมิภาคนี้ผูกค่าเงินกับดอลลาร์สหรัฐ ทำให้อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราไม่ยืดหยุ่น และเมื่อสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐมีค่าแข็งขึ้น ความสามารถในการแข่งขันตลาดโลกของประเทศในเอเชียจึงน้อยลงและมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศสูงขึ้น เนื่องจากการจับจ่ายใช้สอยฟุ่มเฟือย ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล นอกจากนี้การดำเนินนโยบายดอกเบี้ยต่ำ จากการไหลเข้ามาของเงินทุนต่างประเทศส่งผลกระทบหลายประการด้วยกัน คือ สินเชื่อภาคเอกชนสูงขึ้น สภาพคล่องของธนาคารเพิ่มขึ้นและหนี้สินต่างประเทศก็เพิ่มขึ้นด้วย

3. ความอ่อนแอของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ประเทศต่าง ๆ มีปัญหาด้านความแข็งแกร่งของระบบการเงิน การบริหารและการจัดการไม่มีประสิทธิภาพ เงินกู้ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น นำไปเก็งกำไรที่ดิน เก็งกำไรในตลาดหุ้น จึงก่อให้เกิดหนี้สิน Non-Performing Loan -NPL

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้สถาบันการเงินเพิ่มความเข้มงวดในการให้สินเชื่อ ทำให้บริษัทต่างๆ ขาดสภาพคล่องตัวทางการเงิน ส่งผลให้บริษัทล้มละลายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้บางประเทศยังมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีปัญหาทั้งด้านการค้า การลงทุน นโยบายและการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส และขาดข้อมูลจำเป็นในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ

วิกฤตการณ์ในประเทศไทย

ใน ค.ศ. 1997 ประเทศไทยต้องประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ประกอบกัน ดังนี้

มีการไหลบ่าของเงินทุนต่างประเทศซึ่งได้จากการกู้เงินต่างประเทศเพราะมีดอกเบี้ยต่ำกว่ากู้ในไทย แต่เป็นเงินกู้ที่มีกำหนดใช้คืนระยะสั้น และเมื่อมูลค่าการส่งออกของไทยลดลงแต่มูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจับจ่ายสินค้าฟุ่มเฟือยจากต่างประเทศของคนไทย ส่งผลให้บัญชีเดินสะพัดของไทยขาดดุล เท่ากับว่าผู้นำเข้าซื้อสินค้าเงินดอลลาร์มากกว่าผู้ที่ส่งออกที่ขายไปโดยที่ค่าเงินบาทอิงกับค่าเงินดอลลาร์ ทำให้ค่าเงินบาทถูกพุงให้สูงตามไปด้วย นักเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศอ้างว่าเงินบาทถูกกำหนดค่าไว้สูงเกินจริง จึงโจมตีเงินบาทถึง 2 ระลอก คือในเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องสูญเสียทุนสำรองระหว่างประเทศซึ่งเป็นเงินดอลลาร์จำนวนมากเพื่อพุงค่าเงินบาทไว้ ประกอบกับเมื่อเศรษฐกิจตกต่ำแล้ว ภาคเอกชนส่วนใหญ่ย้ายหนีสินต่างประเทศในรูปเงินดอลลาร์ยังเป็นการทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยลดลงมากขึ้น รัฐบาลไทยต้องตัดสินใจปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามาเป็นระบบแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว managed float

วิกฤตการณ์ในอาเซียนและประเทศเกาหลีใต้

หลังจากที่ไทยเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจประเทศในกลุ่มอาเซียนและเกาหลีใต้ก็ได้ประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเช่นเดียว โดยเฉพาะปัญหาจากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ปัญหานี้สินเสียและปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัด นอกจากประเทศต่างๆเหล่านี้ต่างถูกโจมตีค่าเงินโดนนักเก็งกำไรค่าเงินเช่นกัน ทำให้ค่าเงินตกลงอย่างรวดเร็ว ธนาคารกลางพยายามหามาตรการป้องกันต่างๆ แต่ความกดดันทางการเงินทำให้ทั้งฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียต้องปล่อยค่าเงินเปโซและรูเปียห์ลอยตัว ส่วนมาเลเซียต้องปล่อยให้ค่าเงินริงกิตอ่อนตัวลงเช่นเดียวกัน ประเทศต่างในภูมิภาคเอเชียต่างต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1. อินโดนีเซีย ปัญหาจากค่าเงินรูเปียห์อ่อนตัวลง และปัญหาทางเศรษฐกิจและหนี้สินต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นสูง ระบบสถาบันการเงินที่อ่อนแอและขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ทำให้รัฐบาลต้องออกมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหา แต่ก็ไม่ได้ผล กลับสร้างความกดดันต่อธุรกิจต่างๆและสภาพทางการเงินประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง

อย่างรุนแรง ปัญหาเศรษฐกิจที่รุนแรงทำให้อินโดนีเซียต้องกู้เงินจากกองทุนระหว่างประเทศ

2. ฟิลิปปีนส์ ปัญหาจากการที่ค่าเงินเปโซถูกโจมตีจนทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องทุ่มขายเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่เป็นเงินดอลลาร์สหรัฐเพื่อรักษาค่าเงินเปโซ การสูญเสียเงินทุนสำรองทำให้ฟิลิปปินส์ต้องปล่อยค่าเงินเปโซลอยตัว การสูญเสียความเชื่อมั่นของนักลงทุนทำให้ค่าเงินเปโซอ่อนค่าลง เมื่อผลจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น ทำให้ฟิลิปปินส์ต้องกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

3. มาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียไม่ได้ป้องกันค่าเงินริงกิตด้วยการขายเงินดอลลาร์สหรัฐอย่างประเทศอื่นปฏิบัติ แต่ใช้มาตรการอื่นๆ แทน เช่น มาตรการควบคุมการทำธุรกรรมการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้มาเลเซียยังมีหนี้สินต่างประเทศและหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับต่ำ แต่มาเลเซียก็มีหนี้ภายในประเทศสูง

4. เกาหลีใต้ ประสบปัญหาขาดดุลงบประมาณ และการล้มละลายของธุรกิจขนาดใหญ่เนื่องจากหนี้สินสูงมาก และราคาหลักทรัพย์ที่ลดลงทำให้สถาบันการเงินมีปัญหา นอกจากนี้เกาหลีใต้ยังมีหนี้สินระยะสั้นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจต่อระบบเศรษฐกิจ ค่าเงินวอนถูกกดดันจากการที่บริษัทต่างๆ มีหนี้สินจำนวนมาก จนในที่สุดรัฐบาลเกาหลีใต้ต้องเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นระบบลอยตัวแล้วต้องเข้าโครงการเงินกู้ของกองทุนระหว่างประเทศ

นอกจากประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปีนส์ และเกาหลีใต้ที่ต้องประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ประเทศอื่นๆ ในเอเชียก็ต้องเผชิญผลกระทบจากวิกฤตการณ์ดังกล่าวด้วยเช่นกัน เช่น ใต้หวันต้องปล่อยให้เงินดอลลาร์ไต้หวันอ่อนตัวลง หรือเขตปกครองอิสระฮ่องกงต้องลดแรงกดดันการโจมตีค่าเงินการขึ้นอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชีย

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชียได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อทั้งประเทศที่ต้องเผชิญปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชียและประเทศนอกภูมิภาค ซึ่งสามารถสรุปผลกระทบของวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นได้ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อประเทศผู้ประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

1.1 การเมือง วิกฤตการณ์เศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองอย่างรุนแรง โดยเฉพาะประเทศไทยกับอินโดนีเซีย ในประเทศไทย ผลจากการบริหารเศรษฐกิจก่อให้เกิดการชุมนุมประท้วงรัฐบาลพลเอก เชาวลิต ทยไญยทจนรัฐบาลต้องลาออก แล้วเปลี่ยนรัฐบาลใหม่เป็นรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ส่วนอินโดนีเซียเกิดจลาจลขับไล่ประธานาธิบดีซูฮาร์โต จนประธานาธิบดีซูฮาร์โตต้องลาออกจากตำแหน่ง นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติจนถึงขั้นใช้กำลังปะทะกัน

1.2 เศรษฐกิจ ประเทศที่ประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจต่างประสบปัญหาอัตราเงินเฟ้อ ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ภาครัฐและภาคเอกชนต่างตัดเงินเดือนและลดคนงาน อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น เกิดความยากจนในหมู่ประชากร นอกจากนี้มาตรการต่างๆ ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่เป็นกรอบปฏิบัติให้ประเทศที่กู้เงินปฏิบัติตามยังส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจต้องถดถอยลงไปอีก ทั้งนี้ทำให้ธุรกิจต่างชาติโดยเฉพาะชาติตะวันตกเข้าไปควบคุมกิจการธุรกิจในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อสถาบันการเงินได้ในราคาถูก

1.3 สังคม วิกฤตการณ์เศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง โดยเฉพาะช่องว่างทางรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจน การว่างงานที่เพิ่มมากขึ้น เช่น คนว่างงานในประเทศไทยมีประมาณ 2 ล้านคน อินโดนีเซียประมาณ 10 ล้านคน เกาหลีใต้ประมาณ 2 ล้านคน เป็นต้น อัตราการว่างงานที่สูงขึ้น และรายได้ที่ต่ำลงทำให้เกิดความเคลื่อนไหวของประชาชนขึ้นในสังคมของดลละประเทศที่ประสบปัญหา

นอกจากนี้สภาวะเงินเฟ้อและราคาสินค้าที่ทางสูงขึ้น ยังทำให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจนลงไปอีก และการที่รัฐบาลของประเทศที่ประสบวิกฤต

การนี้จะต้องปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศต่างๆ เหล่านี้ต้องเปิดเสรีด้านต่างๆ เช่น แปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นภาคเอกชน เปิดเสรีให้ธุรกิจต่างประเทศเข้ามาลงทุน เป็นต้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้ได้สร้างความแตกแยกในสังคม เนื่องจากประชาชนและนักวิชาการบางกลุ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐบาลจนถึงมีการชุมนุมคัดค้าน

อย่างไรก็ตาม วิฤตการณ์ทางเศรษฐกิจก็ทำให้ชนชั้นนำและประชาชนบางส่วนกลับมาพิจารณาการพัฒนาสังคมในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากการพัฒนาสังคมแบบทุนนิยมตะวันตก เช่น ในประเทศไทยเริ่มพิจารณาถึงระบบเศรษฐกิจและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น หลังจากที่ได้แนวคิดดังกล่าวถูกละเลยมาตลอดในสมัยการพัฒนาประเทศถึง 4 ทศวรรษ ดังจะเห็นได้จากการพยายามฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจชุมชนขึ้นมาใหม่ในปัจจุบัน เป็นต้น

2. ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลก

ผลกระทบของวิกฤตการณ์ในเอเชียได้ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบเศรษฐกิจโลกและระบบเศรษฐกิจประเทศต่างๆ สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจ วิฤตการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบทำให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเติบโตช้าลง

ผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในเอเชียมากที่สุด จากเดิมที่ญี่ปุ่นต้องประสบปัญหาเศรษฐกิจมาตั้งแต่ ค.ศ.1991 วิกฤตเศรษฐกิจในเอเชียทำให้ปัญหาเศรษฐกิจของญี่ปุ่นมีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้การปล่อยกู้ของญี่ปุ่นแก่ประเทศต่างๆ ในเอเชียที่ประสบวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ญี่ปุ่นต้องประสบปัญหาทางการเงิน โดยเฉพาะปัญหานี้สินเสีย

อีกประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในเอเชีย คือ สหรัฐฯ ซึ่งกำลังปฏิรูปเศรษฐกิจ การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในเอเชีย ค.ศ. 1997 ทำให้สหรัฐฯ ต้องเผชิญวิกฤตการณ์ทางการเงินจนต้องลดค่าเงินรูเบิล ใน ค.ศ. 1998 ภาวะหนี้สินของรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้นและมาตรฐานการครองชีพของประชาชนลดต่ำลง เศรษฐกิจของสหรัฐฯ ต้องถดถอยลง

ส่วนประเทศในสหภาพยุโรปไม่ได้รับผลกระทบมากนักจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจเอเชียและกลุ่มธุรกิจในยุโรปยังสามารถเข้าไปลงทุนในประเทศเอเชียได้ง่าย

ขึ้นตามมาตรการของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียที่เปิดเสรีทางการค้าเพื่อดึงการลงทุนของต่างประเทศกลับคืนมา ตัวอย่างใดก็ตามกลุ่มสหภาพยุโรปก็ต้องเผชิญกับปัญหาหนี้สินเสียที่เกิดจากการปล่อยกู้ของสถาบันการเงินของยุโรปที่ปล่อยกู้ให้กับประเทศในเอเชีย

สำหรับสหรัฐอเมริกาได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์พอสหมควร โดยเฉพาะมนตรกิจส่งออกทำให้ส่งออกสินค้ามายังประเทศต่างๆ ในเอเชียได้น้อยลงเนื่องจากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาส่งขึ้นและการสั่งซื้อจากอเมริกัน้อยลง ขณะเดียวกันสินค้าราคาถูกจากเอเชียกลับถูกนำเข้าสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น เพราะค่าเงินเอเชียอ่อนตัวลงทำให้ราคาสินค้าเอเชียต่ำลงแต่เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาเจริญเติบโตขึ้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยต่ำลงและการไหลเข้าของเงินทุน พร้อมกับอัตราการบริโภคของประชาชนสหรัฐอเมริกาที่เพิ่มขึ้น

มาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในเอเชีย

กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้กำหนดให้ประเทศไทย อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้ ต้องดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อการฟื้นฟูความเชื่อมั่น และสนับสนุนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีมาตรการการเงินที่เข้มงวด รักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนจนกระทั่งอัตราดอกเบี้ยลดลงนโยบายการคลังเน้นการฟื้นฟูภาคการเงินและเน้นความเข้มงวดโดยคำนึงถึงเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจภาคการเงินจะต้องปฏิรูปโครงสร้างและเพิ่มทุน ตลอดจนเข้มงวดในการตรวจสอบสถาบันการเงิน และการปรับปรุงการบริหารและการจัดการภาครัฐและเอกชน

ระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจ หมายถึง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มของหน่วยเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหรือสถาบันที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่างในทางเศรษฐกิจ

ประเภทของระบบเศรษฐกิจ ดังนี้

1. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (หรือระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม) มีลักษณะสำคัญ คือ

1.1 เอกชนมีเสรีภาพในการผลิต หรือเลือกประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ได้

1.2 เอกชนมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือปัจจัยการผลิตได้

1.3 มีการแข่งขันระหว่างผู้ผลิต ทั้งในด้านคุณภาพและราคาของสินค้า เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยตรง เพราะได้ซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและมีราคาถูก

1.4 รัฐจะดำเนินการผลิตในกิจการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ฯลฯ และลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน สะพาน เขื่อน ทางรถไฟ ฯลฯ

1.5 ประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น ฯลฯ

2. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม มีลักษณะสำคัญ คือ

2.1 รัฐเป็นผู้กำหนดและวางแผนดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภท (จึงเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง) ทั้งการผลิตภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ

2.2 เอกชนไม่มีเสรีภาพในการผลิตหรือเลือกประกอบอาชีพใดๆ นอกจากปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐ เช่น ให้เป็นแรงงานในไร่นา หรือเป็นกรรมการในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.3 ทรัพย์สินและปัจจัยการผลิตเป็นของรัฐทั้งหมด เช่น ที่ดิน แรงงาน เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต อาคารสิ่งปลูกสร้าง โรงงาน ฯลฯ

2.4 ประชาชนขาดแรงจูงใจในการทำงาน เพราะผลกำไรจะตกเป็นของรัฐทั้งหมด ประชาชนจะได้รับค่าจ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2.5 ประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม คือ จีน เวียดนาม และเกาหลีเหนือ แต่ในปัจจุบันได้ผ่อนคลายความเข้มงวดลงมาแล้ว โดยเฉพาะประเทศจีนได้นำแนวทางของระบบทุนนิยมมาใช้มากขึ้น เช่น ยอมให้ประชาชนลงทุนดำเนินธุรกิจต่างๆ เป็นเจ้าของกิจการค้าปลีกหรือธุรกิจขนาดย่อมและเป็นเจ้าของทรัพย์สินต่างๆ ได้ เป็นต้น

3. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.1 นำข้อดีของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมกับสังคมนิยมมาผสมผสานกัน เป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก เช่น ประเทศไทย อินเดีย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฯลฯ

3.2 เอกชนยังคงมีเสรีภาพในการผลิตและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และมีสิทธิ์เป็นเจ้าของทรัพย์สินและปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้อย่างเสรี

3.3 รัฐจะเข้าแทรกแซงการผลิตของเอกชนค่อนข้างมาก เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เช่น ควบคุมราคาสินค้าและคุณภาพของสินค้าและป้องกันการกักตุนสินค้า เป็นต้น

3.4 รัฐเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชน โดยเฉพาะงานสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร การชลประทาน การสาธารณสุข และการศึกษา เป็นต้น

กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมหรือแบบตลาด

หมายถึง ราคาจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะตลาด ซึ่งขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในขณะนั้น

อุปสงค์ หมายถึง ปริมาณความต้องการสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้บริโภคที่เต็มใจจะซื้อ และซื้อหามาได้ ณ ระดับราคาต่างๆ ที่ตลาดกำหนดให้

อุปทาน หมายถึง ปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้ขายหรือผู้ผลิตยินดีขายหรือผลิตให้แก่ผู้ซื้อ ณ ระดับราคาต่างๆ ตามที่ตลาดกำหนดให้

*** มือที่มองไม่เห็นทางเศรษฐศาสตร์ เรียกว่า กลไกราคา

ตลาด

ตลาด หมายถึง สถานที่ที่ผู้ซื้อและผู้ขายมาแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้ากัน

ตลาดมี 2 ลักษณะ คือ

1. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ คือ มีผู้ซื้อ ผู้ขาย มีสินค้าและบริการเป็นจำนวนมาก และราคาสินค้าขึ้นอยู่กับกลไกราคา

2. ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ คือ มีผู้ขายน้อยราย มีลักษณะกึ่งแข่งขัน
ผูกขาด

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปัจจุบันประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 10 ฉบับ
และฉบับปัจจุบันอยู่ในช่วงระยะเวลาของการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 10

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549)
สาระสำคัญ คือ การอันเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญาในการพัฒนาประเทศ โดยเน้นการเร่ง
ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก
การบรรเทาปัญหาสังคมและการแก้ปัญหาความยากจน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554)
สาระสำคัญ คือ การอันเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระเจ้าอยู่หัวมาเป็น
ปรัชญาในการพัฒนาประเทศยังคงนำมาใช้อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 10

เงินและสถาบันการเงิน

เงิน คือ สิ่งที่เรากำหนดขึ้นมา เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน
สินค้าและบริการ

ความสำคัญของเงิน

1. เป็นปัจจัยสำคัญของการผลิต
2. ช่วยให้เกิดความสะดวกในการ
ดำเนินชีวิต
3. ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

หน้าที่ของเงิน

1. ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย
2. เป็นเครื่องรักษามูลค่าเพราะไม่น่าเสีย
3. ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
4. เป็นเครื่องกำหนดราคา

สถาบันการเงิน

สถาบันการเงิน คือ หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับเงิน เช่น การฝากเงิน การถอนเงิน การให้กู้ยืม สถาบันการเงินในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. สถาบันการเงินประเภทธนาคาร มีดังนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือธนาคารกลาง ธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาล และของเอกชน เช่น ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

ธนาคารกลาง มีหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. พิมพ์ธนบัตรใช้ภายในประเทศ
2. เป็นนายธนาคารของรัฐ โดยรักษาบัญชีเงินฝากของหน่วยงานรัฐ
3. เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์
4. รักษาเงินสำรองระหว่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ มีหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. รับฝากเงิน
2. ให้กู้ยืมเงิน
3. บริการอื่นๆ เช่น ให้บริการด้านชำระค่าบริการต่างๆ ค่าไฟฟ้า

ค่าน้ำประปา รับฝากสิ่งของมีค่า

2. สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร มีดังนี้

2.1 บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุน วัตถุประสงค์ระดมเงินฝากจากประชาชน โดยการขายตั๋วสัญญาใช้เงินไปให้เอกชนกู้ยืม เพื่อใช้ลงทุนในกิจการต่างๆ ส่วนบริษัทหลักทรัพย์ ทำหน้าที่เป็นนายหน้ารับซื้อ – ขาย แลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ ได้แก่ หุ้น พันธบัตร ตั๋วเงินและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุน

2.2 สหกรณ์การเกษตร ตั้งขึ้นเพื่อให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกได้ช่วยเหลือกันในการขายผลผลิต ตลอดจนการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ

2.3 บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์ส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ โดยให้เอกชนกู้ยืมเงินไปลงทุน

2.4 บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัย ทำหน้าที่รวบรวมเงินทุนโดยมีผลตอบแทนให้แก่ผู้เอาประกันตามสัญญาที่ระบุไว้ เรียกว่า ค่าเวนคืนกรมธรรม์

2.5 สหกรณ์ออมทรัพย์ ตั้งขึ้นเพื่อให้สมาชิกนำเงินฝากและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

2.6 บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ วัตถุประสงค์ ให้อั้ยืมเงินเพื่อนำไปซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้านและที่ดิน

2.7 โรงรับจำนำ มีหน้าที่ให้ประชาชนกู้ยืมเงินโดยนำสังหาริมทรัพย์มาจำนำ

2.8 บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือการระอุดสาหกรรมขนาดย่อม ให้ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินจำนวนมากขึ้น สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการให้สินเชื่อแก่การระอุดสาหกรรมขนาดย่อมมากยิ่งขึ้น

2.9 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นกองทุนที่ส่งเสริมการออม โดยนายจ้างและลูกจ้างสมัครใจร่วมกันจัดตั้งขึ้น ลูกจ้างจะจ่ายเงินสะสมเป็นรายเดือนในอัตราที่กำหนดเข้ากองทุนและนายจ้างจ่ายสมทบอีกส่วนหนึ่ง และจะจ่ายเงินให้กับลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างลาออกจากกองทุนหรือเสียชีวิต

2.10 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการ ส่งเสริมการออมทรัพย์ จัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นๆ ให้แก่สมาชิก

*** สถาบันการเงินที่เป็นธนาคารและสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร แตกต่างกันอย่างเด่นชัดตรงวิธีการ การระดมเงินทุนและการจัดสรรเงินทุนและธนาคารพาณิชย์สามารถสร้างเงินฝากกระแสรายวันได้ ในขณะที่สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารสร้างไม่ได้

เกร็ดความรู้

- ธนาคารเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยอียิปต์โบราณ
- แต่กิจกรรมธนาคารสมัยใหม่แบบธนาคารพาณิชย์มีที่ประเทศอังกฤษประเทศแรก
- ธนาคารแห่งแรกของประเทศไทย คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ ตั้งขึ้นโดยกรมหมื่นมหิศราชหฤทัย เสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5
- ธนาคารแห่งแรกของรัฐบาล คือ ธนาคารออมสิน ตั้งขึ้นในสมัย ร. 6

ภาษี

ภาษี หมายถึง เงินที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบุคคลหรือนิติบุคคล เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ

ความสำคัญของภาษี

ภาษีถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐ ซึ่งคณะผู้บริหารประเทศต้องนำมาจัดสรรและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ดังนี้

1. การนำเงินภาษีไปใช้จ่ายเป็นเงินเดือนของข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง (นักการเมือง) ซึ่งมีหน้าที่ทำงานเพื่อบริการประชาชน
2. การนำเงินภาษีไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ของรัฐบาล การสร้างถนน โรงพยาบาล อาคารเรียน

ประเภทของภาษี

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากบุคคลที่มีรายได้ เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัทค้าขาย รับจ้าง เป็นต้น ซึ่งจะต้องหักเงินส่วนหนึ่งจากรายได้ส่งให้รัฐบาล
2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าและบริการ โดยคำนวณเก็บจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการ แต่สินค้าบางอย่างได้รับการยกเว้นจากการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น หนังสือ เป็นต้น
3. ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากเจ้าของที่ดิน ตามจำนวนที่ดินที่มีอยู่ โดยคำนวณตามราคากลางของที่ดิน ตามที่ทางราชการได้ประกาศกำหนดไว้
4. ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่กฎหมายกำหนดให้กรมสรรพสามิตเรียกเก็บจากสินค้าที่มีการนำเข้า เช่น ภาษีบุหรี่ ภาษีสุรา หรือเก็บจากการให้บริการทางธุรกิจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กิจการบันเทิงการเสียภาษีจะคิดตามปีภาษี คือ วันที่ 1 เมษายน ถึง วันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี

การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ หมายถึง ข้อตกลงในการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการติดต่อซื้อ

ขายแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล รัฐบาลกับเอกชน หรือเอกชนกับเอกชนก็ได้ โดยการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนจะต้องประกอบด้วยผู้ซื้อและผู้ขายที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน เรียกว่า **ประเทศคู่ค้า**

สาเหตุที่ต้องการค้าระหว่างประเทศ

1. ทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
2. ความแตกต่างเกี่ยวกับความชำนาญในการผลิต
3. ความแตกต่างในด้านทุนการผลิตของแต่ละประเทศ
4. รสนิยมในการบริโภคที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ

จากการแตกต่างดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการไม่สามารถผลิตสินค้าทุกชนิดที่ต้องการได้เองภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนสินค้าบางอย่างที่ผลิตได้กับสินค้าที่ต้องการ แต่ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ หรือผลิตได้แต่คุณภาพไม่ดีพอ จึงทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติทางการค้ากับต่างประเทศที่แต่ละประเทศกำหนดขึ้นไว้เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศตน ในปัจจุบันมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. **นโยบายการค้าเสรี** คือ ส่งเสริมให้ประเทศคู่ค้าทำการค้าได้โดยเสรี ไม่มีเงื่อนไขข้อจำกัด หรือการกีดกันทางการค้า ไม่มีสิทธิพิเศษทางการค้าแก่ประเทศต่างๆ ข้อจำกัดของการค้าแบบนี้ คือ การขาดดุลการค้า โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาจะเสียเปรียบประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมการผลิตที่ทันสมัยกว่าประเทศกำลังพัฒนา

2. **นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน** คือ เป็นนโยบายการค้าที่มุ่งสนับสนุนและคุ้มกันการผลิตสินค้าและบริการภายในประเทศ โดยที่รัฐบาลจะใช้มาตรการส่งเสริมการส่งออกและกีดกันการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศด้วยการสร้างเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ เพื่อกีดกันสินค้าจากต่างประเทศไม่ให้เข้ามาตีตลาดหรือเป็นคู่แข่งกับสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศ

ปัจจุบันไม่มีประเทศใดใช้นโยบายการค้าเสรีอย่างชัดเจน เนื่องจากนโยบายการค้าแบบนี้จะทำให้เกิดการขาดดุลการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาที่ขาดศักยภาพในการพัฒนาสินค้า เพื่อแข่งขันในตลาดเสรี ประเทศส่วนใหญ่ในโลกนิยมใช้นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน โดยมีมาตรการสำคัญสำหรับใช้ปฏิบัติ ดังนี้

1. การตั้งกำแพงภาษี
2. จำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ
3. จำกัดปริมาณการส่งออก
4. ให้เงินช่วยเหลือผู้ผลิตและส่งออก
5. กำหนดมาตรฐานสินค้านำเข้าให้สูงขึ้น

ดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

ดุลการค้า หมายถึง การเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าส่งออกกับมูลค่าของสินค้านำเข้าของประเทศในรอบ 1 ปี

ลักษณะโดยทั่วไปของดุลการค้าแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. **ดุลการค้าเกินดุล** คือ มูลค่าของสินค้าส่งออกมากกว่ามูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศในรอบ 1 ปี
2. **ดุลการค้าสมดุล** คือ มูลค่าของสินค้าส่งออกเท่ากับมูลค่าของสินค้านำเข้าของประเทศในรอบ 1 ปี
3. **ดุลการค้าขาดดุล** คือ มูลค่าของสินค้าส่งออกน้อยกว่ามูลค่าของสินค้านำเข้าของประเทศในรอบ 1 ปี

ดุลการชำระเงิน

ดุลการชำระเงิน หมายถึง ความแตกต่างระหว่างรายรับและรายจ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศในรอบ 1 ปี ของประเทศใดประเทศหนึ่ง

ดุลชำระเงินเกินดุล คือ มีรายรับมากกว่ารายจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

ดุลชำระเงินสมดุล คือ มีรายรับเท่ากับรายจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

ดุลชำระเงินขาดดุล คือ มีรายรับน้อยกว่ารายจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หมายถึง การเปรียบเทียบค่าหรือราคาของเงินตราสกุลหนึ่งกับเงินตราอีกสกุลหนึ่ง

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบ่งออกเป็น 2 ระบบ ดังนี้

1. **อัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่** เป็นระบบที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างเสรี เพราะมีรัฐบาลควบคุม โดยรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดอัตราคงที่ไว้กับสกุลเงินหนึ่ง ซึ่งรัฐจะเป็นผู้ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

2. **อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว** เป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวขึ้น-ลงได้อย่างเสรี โดยรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ระบบย่อยๆ คือ

- ◆ **ระบบลอยตัวเสรี** เป็นระบบที่ปล่อยให้อัตราการแลกเปลี่ยนเป็นไปตามกลไกตลาดมากที่สุด

- ◆ **ระบบลอยตัวภายใต้การจัดการ** มีลักษณะเหมือนระบบลอยตัวเสรี แต่มีธนาคารกลางเข้าแทรกแซงตลาดให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ เพื่อควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

สำหรับอัตราการแลกเปลี่ยนในประเทศไทย เป็นหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงการคลัง โดยกำหนดนโยบายสำหรับอัตราแลกเปลี่ยนในปัจจุบัน คือ ตั้งแต่วันที่ 2 ก.ค. 2540 เป็นต้นมาไทยได้เปลี่ยนมาใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ซึ่งค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินสกุลต่างๆ ถูกกำหนดโดยกลไกตลาดตามอุปสงค์และอุปทานของตลาดเงินตราในประเทศ และต่างประเทศ โดยสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้าซื้อหรือขายเงินดอลลาร์ตามความจำเป็นเพื่อไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนเกินไป และให้บรรลุเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจ

การเคลื่อนย้ายเงินทุน

การเคลื่อนย้ายเงินทุน หมายถึง การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งนำเงินไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่ง โดยทำให้เกิดผลได้ 2 ลักษณะ คือ

เงินทุนไหลเข้า คือ การที่ชาวต่างชาตินำเงินเข้ามาลงทุนในประเทศไทย หรือปล่อยสินเชื่อนักธุรกิจของคนไทย

เงินทุนไหลออก คือ การที่คนไทยนำเงินไปลงทุนในต่างๆ ประเทศ หรือปล่อยสินเชื่อนักธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน

ประเภทของการเคลื่อนย้ายเงินทุน

1. การลงทุนทางตรง คือ การที่ชาวต่างประเทศนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนและเป็นเจ้าของธุรกิจบริการหรืออุตสาหกรรมในประเทศนั้นๆ เจ้าของทุนมีอำนาจในการบริหารกิจการโดยตรง ซึ่งมีลักษณะเป็นการลงทุนในระยะยาวก่อให้เกิดการจ้างงาน

2. การลงทุนทางอ้อม คือ การที่ชาวต่างชาตินำเงินตราต่างประเทศมาลงทุนซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์ แต่ไม่ได้มีสิทธิโดยตรงในการบริหารกิจการนั้น เพราะเป็นการลงทุนในระยะสั้น

3. เงินกู้ต่างประเทศ คือ การที่รัฐบาลหรือบริษัทเอกชนที่กู้ยืมเงินจากต่างประเทศ โดยให้ค่าตอบแทนในรูปอัตราดอกเบี้ย เช่น ขายพันธบัตรให้ชาวต่างประเทศ หรือกู้ยืมเงินจากธนาคารต่างประเทศ

สรุปการเงินและการธนาคาร

ภาวะเงินเฟ้อ - เงินฝืด

ภาวะเงินเฟ้อ หมายถึง การที่ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีมากเกินไป

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีดังนี้

- ◆ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นเรื่อยๆ
- ◆ เศรษฐกิจมีความคล่องตัวมากเพราะประชาชนมีเงินอยู่ในมือมาก
- ◆ ประชาชนมีงานทำ กินดีอยู่ดี
- ◆ แต่ค่าของเงินลด

สาเหตุของภาวะเงินเฟ้อ ดังนี้

- ◆ ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการสูงขึ้น
- ◆ ความต้องการสินค้าของผู้บริโภคมีมากกว่าจำนวนสินค้า ทำให้สินค้าขาดตลาดราคาสูงขึ้น
- ◆ ปริมาณเงินในระบบมีมากเกินไป

การแก้ปัญหาโดยรัฐบาล ดังนี้

1. ใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว

- ◆ เพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากธนาคารพาณิชย์
- ◆ เพิ่มอัตราเงินสดสำรอง หรือเงินสดสำรองธนาคารพาณิชย์
- ◆ ขายพันธบัตรรัฐบาลให้มากขึ้น ซื้อพันธบัตรรัฐบาลให้น้อยลง
- ◆ ลดเครดิตเงินกู้แก่ธนาคารพาณิชย์ (ลดการปล่อยสินเชื่อ)

2. ใช้นโยบายการคลังแบบหดตัว

- ◆ เพิ่มภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ◆ จัดงบประมาณแผ่นดินแบบเกินดุล (รัฐบาลลดค่าใช้จ่ายลง)

ควบคุมหนี้สาธารณะเพื่อลดการหมุนเวียนของปริมาณเงิน

ภาวะเงินฝืด หมายถึง การที่ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจน้อยเกินไป

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีดังนี้

- ◆ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าลดลงเรื่อยๆ
- ◆ เกิดการว่างงาน เพราะผู้ขายไม่สามารถขายสินค้าได้ทุนคืนมา จึงต้องปลดคนงานออก

- ◆ ค่าของเงินสูง

สาเหตุของภาวะเงินฝืด ดังนี้

- ◆ อุปสงค์ในสินค้าและบริการต่ำกว่าอุปทาน สินค้าเหลือล้นตลาด จึงลดราคาให้ต่ำลง
- ◆ ปริมาณเงินหมุนเวียนน้อยเกินไป เนื่องจากการออมสูง เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูง การขายพันธบัตรรัฐบาลมากเกินไป

การแก้ปัญหาโดยรัฐบาล ดังนี้

1. ใช้นโยบายการเงินแบบขยายตัว

- ◆ ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากธนาคารพาณิชย์
- ◆ ลดอัตราเงินสดสำรอง หรือเงินสดสำรองธนาคารพาณิชย์
- ◆ ขยายพันธบัตรรัฐบาลให้น้อยลง ซื้อพันธบัตรรัฐบาลให้มากขึ้น
- ◆ เพิ่มเครดิตเงินกู้แก่ธนาคารพาณิชย์ (เพิ่มการปล่อยสินเชื่อ)

2. ใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว

- ◆ ลดภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ◆ จัดงบประมาณแผ่นดินแบบขาดดุล (รัฐบาลเพิ่มค่าใช้จ่ายให้สูงขึ้น)
- ◆ ส่งเสริมการลงทุนจากชาวต่างชาติ

ระบบการคลังของไทย

การคลัง คือ การจัดหารายได้ และการใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อพัฒนาประเทศ

งบประมาณแผ่นดิน คือ แผนทางการเงินของรัฐบาลที่จัดทำเพื่อแสดงรายการรับและรายการจ่าย เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในรอบ 1 ปี

***งบประมาณแผ่นดินของไทยจะเริ่ม 1 ต.ค. จนถึงสิ้นสุด 30 ก.ย. ของปีถัดไป

ประเภทของงบประมาณแผ่นดิน

1. งบประมาณเกินดุล คือ กำหนดให้รายรับสูงกว่ารายจ่ายเกิดในช่วงที่เศรษฐกิจมีการขยายตัวสูง จนมีแนวโน้มว่าราคาสินค้าจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ (เงินเฟ้อ) จึงจำเป็นต้องลดการใช้จ่ายภาครัฐบาล และเก็บภาษีอากรจากภาคเอกชนให้มากขึ้น เพื่อลดความสามารถในการใช้จ่ายของประชาชนและภาคธุรกิจต่างๆ ลง รายรับจึงสูงกว่ารายจ่าย

2. งบประมาณขาดดุล คือ กำหนดให้รายรับน้อยกว่ารายจ่ายเกิดในช่วงที่เศรษฐกิจมีการชะลอตัวลง จึงตั้งงบรายจ่ายให้สูงกว่ารายรับเพื่อกระตุ้นการจ้างงาน

การผลิตสินค้าและบริการให้มากขึ้น เป็นการอัดฉีดเงินเข้าระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลจะกำหนดมาตรการต่างๆ ในการเก็บภาษีอากรให้น้อยลง เพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้จ่ายของประชาชนและภาคธุรกิจ

1. **งบประมาณสมดุล** คือ กำหนดให้รายรับเท่ากับรายจ่าย ในปีใดที่รัฐบาลเห็นว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในภาวะที่เหมาะสม ไม่จำเป็นต้องปรับค่าใช้จ่ายรวมของระบบเศรษฐกิจให้เพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็จะจัดทำงบประมาณสมดุล

รายการที่แสดงในบัญชีดุลการชำระเงิน มี 2 บัญชี คือ

1. **บัญชีเดินสะพัด** คือ บัญชีที่แสดงรายรับกับรายจ่ายของประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น ดุลการค้า ดุลบริการ เงินโอน รายได้

2. **บัญชีเงินทุน** คือ บัญชีที่แสดงรายรับกับรายจ่ายเกี่ยวกับการลงทุน เช่น การกู้เงินข้ามชาติ การลงทุนโดยตรง และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ทุนสำรองระหว่างประเทศ

ทุนสำรองระหว่างประเทศ คือ สินทรัพย์ของประเทศในรูปของเงินตราต่างประเทศ และทองคำแท่ง ซึ่งธนาคารกลางเป็นผู้ถือครองไว้

ความสำคัญของทุนสำรองระหว่างประเทศ คือ

1. นำมาชดเชยการขาดดุลการชำระเงิน
2. ใช้เป็นเครื่องมือดำเนินนโยบายเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

3. แสดงถึงฐานะความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

เรื่องที่ 7 สินค้าเข้าและสินค้าออกของประเทศในทวีปเอเชีย

สินค้านำเข้าและส่งออกของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ในที่นี้จะขอกล่าว เฉพาะในประเทศที่มีความสัมพันธ์กับประเทศไทยซึ่งส่งผลด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยพอสมควร ดังนี้

ประเทศจีน

สินค้าส่งออก เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ, เตาปฏิกิริยานิวเคลียร์ หม้อต้มและเครื่องจักร เหล็กและเหล็กกล้า แวนดา กล้องถ่ายรูป ยา และรถไฟ

สินค้านำเข้า ได้แก่ สายอากาศและเครื่องสะท้อนสัญญาณทางอากาศ พลาสติก มันสำปะหลัง คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ ไดโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ แผงวงจรไฟฟ้า ไม้ที่เลื่อยแล้ว ส่วนสินค้าที่จีนส่งออกมาไทยที่สำคัญ ผลิตภัณฑ์เหล็กกึ่งสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์แผ่นเหล็กรีดร้อน เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับโทรศัพท์หรือโทรเลขแบบใช้สาย เงิน ตะกั่ว

ประเทศอินเดีย

สินค้าส่งออก อัญมณี และกึ่งอัญมณี ไข่มุก เสื้อผ้าสำเร็จรูป ชา และกาแฟ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ ยาและเวชภัณฑ์

สินค้านำเข้า น้ำมันปิโตรเลียม เครื่องจักร อัญมณีและกึ่งอัญมณี แร่เหล็ก และน้ำมันพืช

ประเทศกัมพูชา

สินค้าที่ส่งออก ได้แก่ ข้าว ไม้ ยางพารา ข้าวโพด ถั่วเหลือง สัตว์มีชีวิต ผลไม้ ปลา เสื้อผ้า และเครื่องนุ่งห่ม

สินค้านำเข้า ได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง บุหรี่ ทอง วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรและเครื่องยนต์

ประเทศลาว

สินค้าส่งออก ได้แก่ แร่ธาตุ เครื่องตัดเย็บ พลังงานไฟฟ้า ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ทองคำ ผลิตภัณฑ์กสิกรรม ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กาแฟ ของป่า สัตว์เลี้ยง เครื่องหัตถกรรม หวายและไม้ไผ่

สินค้านำเข้า ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงและแก๊สหุงต้ม วัตถุดิบใช้ในอุตสาหกรรม วัสดุใช้ในการตัดเย็บ วัสดุก่อสร้าง เครื่องนุ่งห่ม เสิบียง อาหาร อะไหล่รถยนต์ เครื่องมือการเกษตร

ประเทศมาเลเซีย

สินค้าส่งออก น้ำมันปิโตรเลียม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยางพาราไม้แปรรูป สิ่งทอ ดินบุก แก๊สธรรมชาติ น้ำมันปาล์ม สัตว์น้ำมีชีวิต อาหารทะเลกระป๋องแปรรูป ผักสดผลไม้ ปลาป่น รถยนต์ ขนสัตว์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป สายเคเบิล อิฐ

สินค้านำเข้า เครื่องยนต์และอุปกรณ์ ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช เครื่องใช้ไฟฟ้า สัตว์น้ำมีชีวิต ผัก ส่วนประกอบโครงรถและตัวถัง เครื่องจักรไฟฟ้า ในการผลิตและส่วนประกอบ ไม้หมอนหนุนรางรถไฟ ดอกไม้สด อาหาร อุปกรณ์ขนส่ง เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก หนังสือและหนังสือพิมพ์

ประเทศพม่า

สินค้าส่งออก ได้แก่ สินค้าเกษตร และสินค้าทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ก๊าซ ไม้สัก เมล็ดพืช ข้าว ก๊าซธรรมชาติและผลิตภัณฑ์จากประมง สิ่งทอและเสื้อผ้า

สินค้านำเข้า ได้แก่ สินค้าจากเครื่องจักรกล อุปกรณ์ขนส่ง วัตถุดิบการผลิต

ประเทศอินโดนีเซีย

สินค้าส่งออก ได้แก่ น้ำมันและก๊าซ เครื่องใช้ไฟฟ้า ไม้อัด เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยางพารา

สินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ น้ำมันและก๊าซ อาหาร

ประเทศฟิลิปปินส์

สินค้าส่งออก ได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์
จากมะพร้าว เสื้อผ้าสำเร็จรูป

สินค้านำเข้า ได้แก่ น้ำมัน เครื่องจักร รถยนต์ อุปกรณ์ขนส่ง สินค้าบริโภค
เคมีภัณฑ์

ประเทศญี่ปุ่น

สินค้าส่งออก รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วน
อิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์

สินค้านำเข้า ได้แก่ น้ำมันดิบ และแร่เหล็ก ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า
อิเล็กทรอนิกส์

กิจกรรมที่ 3

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. ใครเป็นผู้เขียนหนังสือเศรษฐศาสตร์เล่มแรก
.....
.....
2. การสอนเศรษฐศาสตร์อย่างจริงจังในประเทศไทยเกิดขึ้นหลังจากก่อตั้งมหาวิทยาลัยใด
.....
.....
3. ใครได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์
.....
.....
4. การศึกษาถึงพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของทุกหน่วยเศรษฐกิจโดยส่วนรวมคืออะไร
.....
.....
5. การศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์สาขาใด
.....
.....
6. เศรษฐศาสตร์จัดเป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาอะไร
.....
.....
7. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
.....
.....

8. มือที่มองไม่เห็นทางเศรษฐศาสตร์คือ

.....

.....

9. ราคาดุลภาพ หมายถึง

.....

.....

10. กลไกราคา หมายถึง

.....

.....

11. กลไกตลาดในระบบเศรษฐกิจที่สำคัญมีอะไรบ้าง

.....

.....

12. ผู้ผลิตหวังจะได้อะไรจากการผลิตสินค้าและบริการ

.....

.....

13. ปัญหาคนงานนัดหยุดงานถือเป็นการศึกษาเศรษฐศาสตร์สาขาวิชาใด

.....

.....

14. รัฐบาลของประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสมจะเข้าแทรกแซงกลไกราคา
เพื่อมิให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน หมายถึงอะไร

.....

.....

15. เพราะเหตุใด ผู้ผลิตทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ
จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากร

.....

.....

16. บุคคลกลุ่มใดที่จะต้องวิเคราะห์เกี่ยวกับผลิตอะไร อย่างไร เพื่อใคร
-
-
17. ผู้บริโภคความต้องการอะไรจากการบริโภค
-
-
18. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฉบับปัจจุบันคือ
-
-
19. ถ้าผู้บริโภคกล่าวว่าราคาน้ำมันพืชจะสูงขึ้นพฤติกรรมที่สังเกตได้คืออะไร
-
-
20. วันคุ้มครองผู้บริโภคตรงกับวันเดือนปีอะไร
-
-
21. เขตการค้าเสรีอาเซียน หรืออาฟตา AFTA กำหนดให้ประเทศสมาชิกเก็บภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้า ระหว่างชาติสมาชิกด้วยกันอย่างไร
-
-
22. กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจแห่งภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกหรือเอเปกประกอบด้วยสมาชิก 21 เขตเศรษฐกิจ ชาติใดเป็นชาติที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเข้มแข็งที่สุด
-
-

บทที่ 4 การเมืองการปกครอง

มาตรฐานการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองในทวีปเอเชีย และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อความมั่นคงของชาติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้และเข้าใจระบอบการเมืองการปกครองต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย และระบอบอื่น ๆ รวมทั้งตระหนักในคุณค่าของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

ขอบข่ายเนื้อหา

การปกครองระบอบต่าง ๆ และการเปรียบเทียบรูปแบบระบอบการปกครอง

เวลาในการศึกษา 20 ชั่วโมง

การประเมินผล จากกิจกรรมและใบงาน

บทที่ 4 การเมืองการปกครอง

การปกครองระบอบต่างๆและการเปรียบเทียบรูปแบบการเมืองการปกครอง

การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และอื่น ๆ

ระบอบการเมืองการปกครองในปัจจุบัน

ที่สำคัญมี 2 ระบอบ ได้แก่ ระบอบประชาธิปไตย และเผด็จการ

โครงสร้างของการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นมีรัฐธรรมนูญเป็น

กฎหมายสูงสุด

รูปแบบของระบอบประชาธิปไตย

1. มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย

1. อำนาจอธิปไตย
2. ประชาชนมีสิทธิในการมอบอำนาจการปกครองให้แก่ประชาชนด้วยกันโดยการเลือกตั้ง
3. รัฐบาลต้องเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น การอ่าน เขียน แสดงความคิดเห็น
4. ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสมอกัน
5. รัฐบาลถือกฎหมายและให้ความเป็นธรรม มีกฎหมายที่เป็นบรรทัดฐานเดียวกันไม่แบ่งคนรวยคนจน

ข้อดี

1. เปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนมากมาดำเนินการปกครองประเทศ
2. ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพได้อย่างเสมอกัน
3. ถือกฎหมายเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. ระวังความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนด้วยสันติวิธี ด้วยกฎหมาย
อย่างเป็นธรรม

ข้อเสีย

1. มีความล่าช้าในการตัดสินใจ
2. เสียค่าใช้จ่ายมาก
3. ไม่เหมาะกับประเทศยากจนหรือประชาชนด้อยการศึกษา

รูปแบบเผด็จการ

รูปแบบเผด็จการสามารถแบ่งออกได้ 2 รูปแบบ คือ

1. เผด็จการแบบอำนาจนิยม
2. เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ
 - ◆ เผด็จการฟาสซิสต์
 - ◆ เผด็จการนาซี
 - ◆ เผด็จการคอมมิวนิสต์

หลักการของเผด็จการ

1. อำนาจอธิปไตยอยู่เหนือประชาชน
2. แก้ปัญหาโดยการใช้อำนาจ
3. มุ่งเน้นประโยชน์ของภาครัฐ
4. เชื่อผู้นำ
5. รวบอำนาจปกครอง

ข้อดี

1. รวดเร็ว
2. รัฐบาลสามารถแก้ปัญหาประชาชนจำนวนมากได้รวดเร็ว เพราะรัฐ

เป็นผู้ดำเนินการ

3. ทำให้ประชากรในประเทศเกิดวินัย

ข้อเสีย

1. เกิดการผิดพลาดในการบริหารประเทศได้ง่าย
2. ประชาชนไม่มีสิทธิเสรีภาพ

3. ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายของรัฐ

รูปแบบของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ปัจจุบันสามารถจัดรูปแบบได้ 3 ลักษณะ คือ

1. แบบรัฐสภา
2. แบบประธานาธิบดี
3. แบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี

1. แบบรัฐสภา มี 2 อย่าง คือ

- ◆ แบบสภาเดียว คือ มีเฉพาะสภาผู้แทนราษฎรเพียงอย่างเดียว
- ◆ แบบสองสภา คือ มีทั้งสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง และ

วุฒิสภาที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสมาชิกอาจมาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งก็ได้

การเรียกชื่อสภาอาจแตกต่างกันก็ได้ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร เรียกสภาผู้แทนราษฎรว่า “สภาล่างหรือสภาสามัญ” ส่วนวุฒิสภาเรียกว่า “สภาสูงหรือสภาขุนนาง” แต่ทั้งสองสภาต้องประชุมร่วมกันเป็นรัฐสภา แต่อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการมีลักษณะคานอำนาจซึ่งกันและกันไม่ให้แต่ละอำนาจใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจ ประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาในปัจจุบัน คือ อังกฤษ อินเดีย ญี่ปุ่น เดนมาร์ก เบลเยียมและไทย

2. แบบประธานาธิบดี

มีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบรัฐสภา คือ การมีรัฐสภาเหมือนกัน แต่มีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ มีประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร มีสิทธิและหน้าที่แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีเพื่อบริหารประเทศ ส่วนอำนาจนิติบัญญัตินั้นอยู่ที่รัฐสภา ประธานาธิบดีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน ส่วนอำนาจตุลาการเป็นอิสระทั้ง 3 อำนาจจึงคานอำนาจซึ่งกันและกัน ประธานาธิบดีไม่สามารถยุบสภาได้และสภาไม่สามารถลงมติไม่ไว้วางใจประธานาธิบดีได้ ประเทศที่ใช้ คือ สหรัฐอเมริกา อูรุกวัย บราซิล เป็นต้น

3. แบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี

ประธานาธิบดีจะทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐและผู้บริหารประเทศร่วมกับนายกรัฐมนตรี การบริหารนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามประกาศใช้กฎหมาย และ

คณะรัฐมนตรียังเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร รัฐสภาทำหน้าที่ออกกฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ประธานาธิบดีทำหน้าที่กำหนดนโยบายต่างประเทศและการเมืองต่างๆ และทำหน้าที่อนุญาตตุลาการระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรี ที่สำคัญมีอำนาจยุบสภาได้ จะเห็นได้ว่าประธานาธิบดีมีอำนาจมากกว่านายกรัฐมนตรีประเทศที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ สิงคโปร์ ศรีลังกา เป็นต้น

*** **อนุญาตตุลาการ** คือ วิธีการระงับข้อพิพาทที่คู่กรณีตกลงกันเสนอข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้บุคคลภายนอกซึ่งเรียกว่าอนุญาตตุลาการ ทำการพิจารณาชี้ขาด โดยคู่กรณีผูกพันที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

การเมืองการปกครองของประเทศไทย

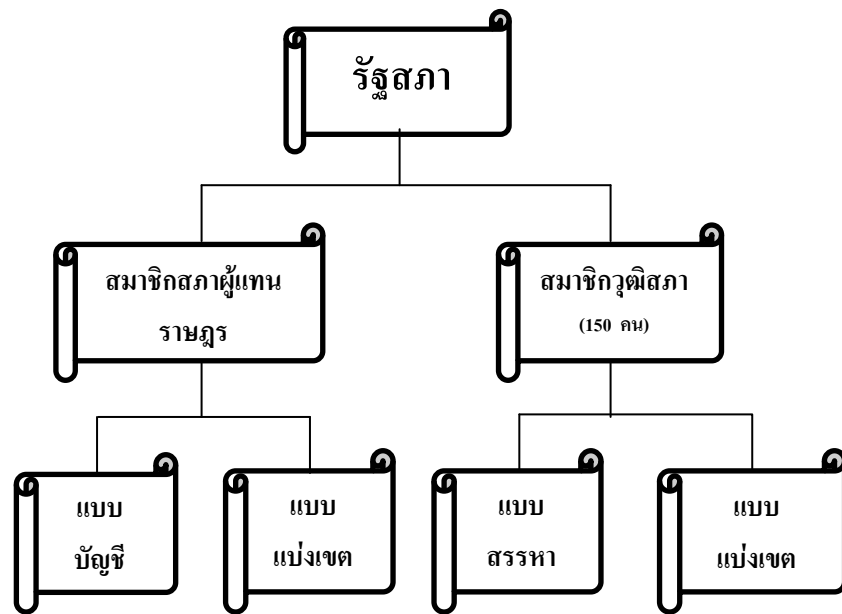
โครงสร้างทางการเมืองการปกครองของไทย

1. มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. รูปแบบการเมืองการปกครองของไทย
3. อำนาจอธิปไตย

อำนาจอธิปไตย หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

อำนาจอธิปไตย มีดังนี้

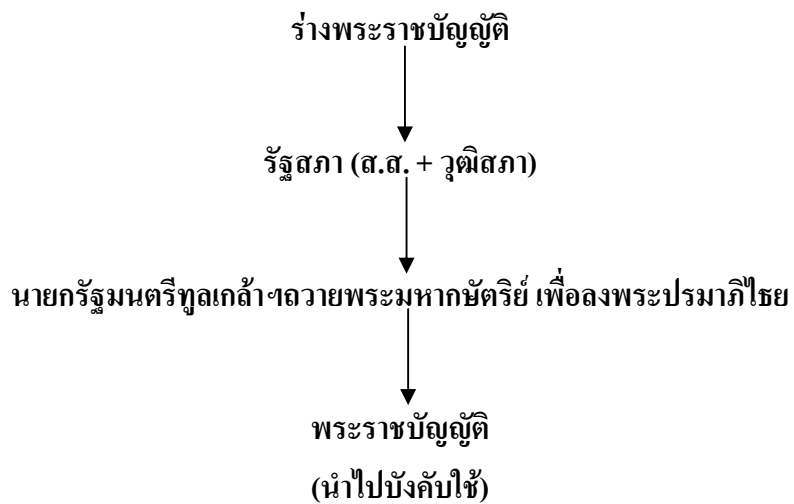
1. **อำนาจนิตินบัญญัติ** คือ อำนาจในการตรากฎหมาย รัฐสภาเป็นผู้ทำหน้าที่นี้โดยตรง อำนาจนิตินบัญญัติ ผู้ใช้คือ รัฐสภา ปัจจุบันไทยมี 2 สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา

หน้าที่ของนิติบัญญัติ คือ

1. การตรากฎหมาย
2. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี
3. การให้ความเห็นชอบ

1. การตรากฎหมาย

2. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี

2.1 การอภิปรายทั่วไป

- ◆ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ทำได้ก็ต่อเมื่อมีเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- ◆ การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ ทำได้ก็ต่อเมื่อมีเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

2.2 การตั้งกระทู้ถาม

3. การให้ความเห็นชอบ

- ◆ การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- ◆ การสืบราชสมบัติ
- ◆ การปิดสมัยประชุม
- ◆ การเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ
- ◆ การเห็นชอบหรือการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ
- ◆ การประกาศสงคราม
- ◆ การทำหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรืออำนาจแห่งรัฐ

2. **อำนาจบริหาร** คือ อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย บริหาร และจัดการปกครองบ้านเมืองให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ทำหน้าที่ด้านบริหารโดยตรง คือ รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี

อำนาจหน้าที่รัฐบาล

1. กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน
2. บริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา
3. ทำหน้าที่ประสานระหว่าง กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ เพื่อให้การบริหารเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
4. กำหนดระเบียบข้อบังคับให้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ยึดเป็นแนวปฏิบัติ

5. พิจารณาและลงมติเรื่องต่างๆ ที่กระทรวง ทบวง กรม เสนอให้
คณะรัฐมนตรีวินิจฉัย

3. อำนาจตุลาการ คือ อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตาม
กฎหมาย โดยศาลเป็นผู้ใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่นี้โดยตรง ศาลมี 3 ชั้น คือ

1. ศาลชั้นต้น เป็นศาลที่พิจารณาในตอนเริ่มคดี คดีทุกคดีต้องเริ่มต้น
ดำเนินการที่ศาลชั้นต้น

2. ศาลอุทธรณ์ เป็นศาลชั้นกลาง คู่ความได้อุทธรณ์มาจากศาลชั้นต้นซึ่ง
ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

3. ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์พิพากษาคดีแล้วแต่คู่ความยังไม่พอใจและฎีกา
ขึ้น คดีที่ศาลฎีกาพิพากษาถือว่าเป็นที่สุดและเด็ดขาด

ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

อำนาจนิติบัญญัติ คือ อำนาจในการออกกฎหมายที่เรียกว่า
พระราชบัญญัติ

พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา คือ รัฐสภามีหน้าที่
ร่างพระราชบัญญัติขึ้น แล้วทูลเกล้าฯถวายให้พระมหากษัตริย์ลงพระปรมาภิไธย

อำนาจบริหาร คือ อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมาย

พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี
ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี 1 คน กับรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 35 คน

ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหาร คือ
คณะรัฐมนตรีผู้ใช้อำนาจบริหารต้องบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมาย จึง
จำเป็นต้องออกกฎหมายตามความจำเป็น เพื่อให้สามารถดำเนินการตามนโยบายที่
แถลงไว้ต่อรัฐสภาได้ แต่การออกกฎหมายเป็นหน้าที่ของรัฐสภา โดยเฉพาะสภา
ผู้แทนราษฎร แม้วุฒิสภามีอำนาจยับยั้งร่างกฎหมายได้แต่ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติ
ยืนยันก็สามารถประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นๆ ได้

อำนาจตุลาการ คือ อำนาจในการวินิจฉัยบรรดาคดี และมีคำสั่งตามบทบัญญัติของกฎหมาย

พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล หมายความว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกระทำในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์

ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจตุลาการกับอำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ คือ การควบคุมผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติและผู้ใช้อำนาจบริหารโดยศาล เห็นได้จากอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม

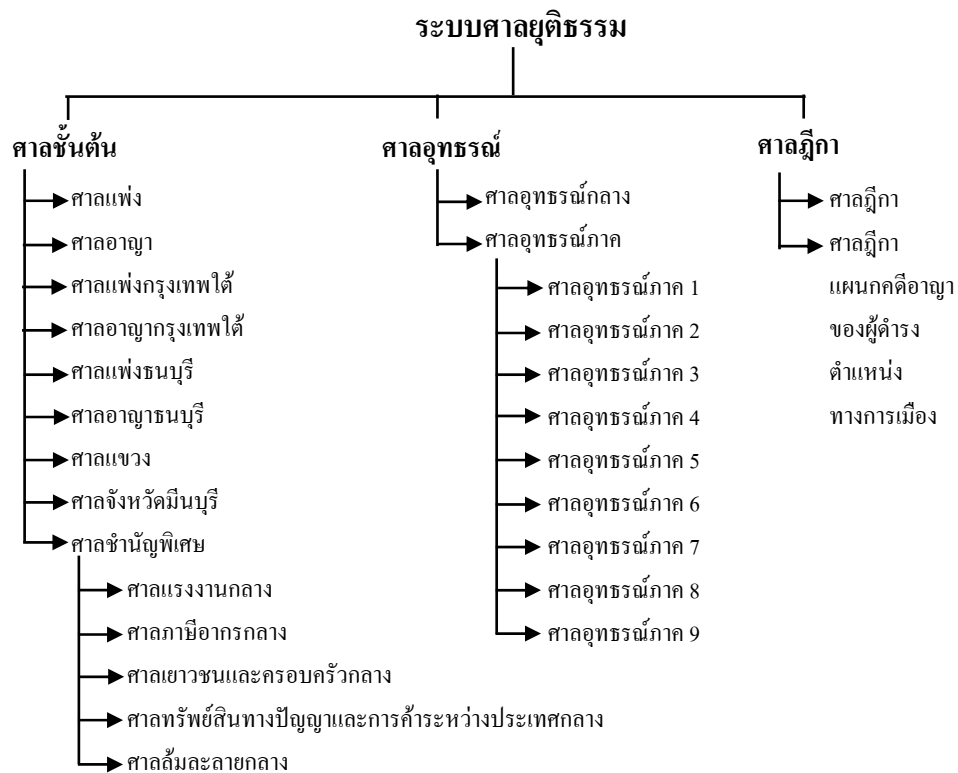
ความสำคัญของอำนาจอริปไตย คือ

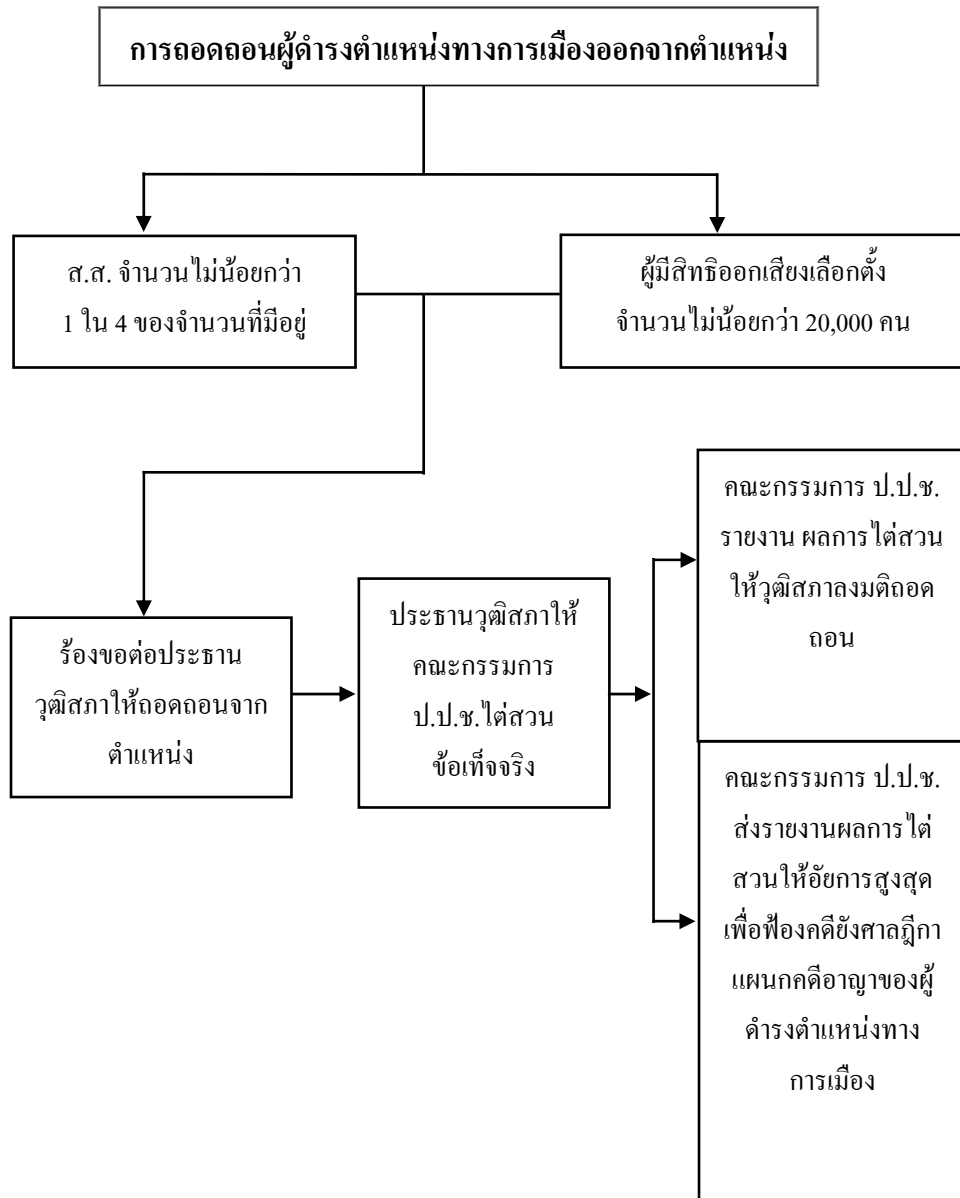
1. แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย
2. แสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติ

การตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจอริปไตย มีดังนี้

1. ศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ตรวจสอบมิให้รัฐสภาออกกฎหมายขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ
2. ศาลปกครอง มีหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหาร มิให้ใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตของกฎหมายหรือพิจารณาคดีที่ประชาชนยื่นฟ้อง เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ
3. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) เพื่อตรวจสอบการทำทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากรในสถาบันทั้งสามข้างต้น
4. คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ทำหน้าที่จัดการเลือกตั้ง และควบคุมดูแลให้การเลือกตั้งทุกระดับเป็นไปอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรม
5. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถาบันทั้งสาม และหน่วยงานราชการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

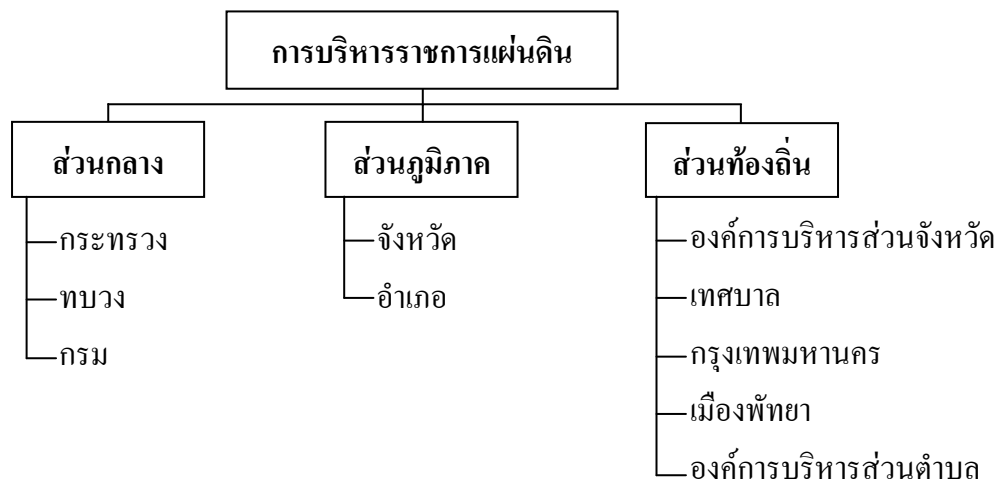
โครงสร้างศาลยุติธรรม

รูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินไทย

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยแบ่งเป็นการปกครองส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม การปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองทั้ง 3 ประเภท ดังนี้

การปกครองของชุมชนและรัฐในระดับท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของการจัดรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินที่เรียกว่า การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นกิจการที่รัฐบาลจัดทำกันเองเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยเฉพาะ และเพื่อเป็นการกระจายอำนาจการปกครอง

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 รูปแบบ

1. **องค์การบริหารส่วนจังหวัด** มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งจังหวัด โดยทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้น

2. **องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)** มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การ

บริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยประธานกรรมการบริหารหนึ่งคน และกรรมการบริหารจำนวน 2 คน

3. เทศบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน กิจการสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งการศึกษาอบรม การรักษาพยาบาล เทศบาลแบ่งออกเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และ เทศบาลนคร เทศบาลมีรายได้จากประชาชนในท้องถิ่น เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ รายได้จากสาธารณูปโภคต่างๆ

สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีราษฎรเลือกตั้ง จำนวนสมาชิกมีมากน้อยตามประเภทของเทศบาล เทศบาลตำบล 12 คน เทศบาลเมือง 18 คน และ เทศบาลนคร 24 คน สมาชิกอยู่ตำแหน่งคราวละ 5 ปี สภาเทศบาลมีประธานสภาเทศบาล 1 คน และรองประธาน 1 คน ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

คณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ตามจำนวนที่กำหนดแต่ละประเภทของเทศบาล เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองมีเทศมนตรี จำนวน 2 คน เทศบาลนครมีเทศมนตรีจำนวน 4 คน ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งจากสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรี โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

4. กรุงเทพมหานคร เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โครงสร้างของกรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบ 2 ส่วน

4.1 ราชการกรุงเทพมหานคร เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของ กรุงเทพมหานคร โดยมีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 4 คน ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

4.2 สภากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยตามจำนวนราษฎร คือ จำนวนราษฎร 100,000 คน ต่อสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สภากรุงเทพมหานคร จะมีการเลือกประธานสภา และรองประธานสภาไม่เกิน 2 คน ให้ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครประกาศชื่อผู้ที่ได้รับเลือก

5. เมืองพัทยา เป็นการบริหารราชการท้องถิ่น รูปแบบพิเศษมีการกระจายอำนาจบางส่วนให้แก่ท้องถิ่นไปดำเนินการเอง เพื่อแก้ไขความเสื่อมโทรมของเมืองพัทยา โครงสร้างเมืองพัทยามีก้องประกอบ 2 ส่วน

1. สภาเมืองพัทยา ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 24 คน มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สภาเมืองพัทยาเลือกสมาชิกเป็นประธานสภาเมืองพัทยา 1 คน และรองประธานสภาเมืองพัทยาจำนวน 2 คน และเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง

2. ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี โดยได้มาจากการแต่งตั้ง

ใบงานที่ 2

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. เหตุใดจึงกล่าวว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะเน้นที่ความสำคัญของประชาชน

2. อำนาจอธิปไตย ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญสัมพันธ์กันอย่างไร

3. นักเรียนคิดว่าถ้าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างเต็มที่ จะเกิดผลดีต่อสังคมและประเทศชาติอย่างไร

กิจกรรมที่ 4.1

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องที่สุด

1. ระบอบการปกครองแบบเผด็จการ คือ
.....
.....
2. รูปแบบของอุดมการณ์เผด็จการแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่
.....
.....
3. การปกครองที่ผู้นำมีอำนาจสูงสุดเป็นผู้ใช้อำนาจเด็ดขาดแต่ผู้เดียว หมายถึง
การปกครองแบบใด
.....
.....
4. ผลดีของการปกครองแบบเผด็จการ คือ
.....
.....
5. สาเหตุทำให้ระบอบการปกครองแบบเผด็จการผิดพลาดง่าย เพราะ
.....
.....
.....
.....
6. ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
คือ
.....
.....

7. ประเทศสหรัฐอเมริกามีการปกครองแบบใด

.....
.....

8. ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยและอำนาจบริหาร คือ

.....
.....

9. ประเทศที่มีการปกครองแบบกึ่งรัฐสภาถึงประธานาธิบดี คือ

.....
.....

10. ผู้ปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย คือ

.....
.....

กิจกรรมที่ 4.2

ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกและเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด

- 1. ระบอบประชาธิปไตยอำนาจสูงสุดอยู่ที่ประชาชน
- 2. ระบอบการปกครองแบบเผด็จการผู้นำหรือผู้ปกครองมีอำนาจสูงสุด
- 3. การปกครองแบบเผด็จการประชาชนมีเสรีภาพทำอะไรก็ได้เหมือนกับระบอบประชาธิปไตย
- 4. ในระบอบการปกครองแบบเผด็จการประชาชนไม่มีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์การเมือง
- 5. การปกครองแบบเผด็จการทำให้บ้านเมืองเจริญก้าวหน้ามากกว่าการปกครองแบบประชาธิปไตย
- 6. การปกครองแบบเผด็จการเป็นการปกครองที่อำนาจอยู่ที่คนเดียวหรือบุคคลคณะเดียว
- 7. ระบอบเผด็จการการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ทุกคนต้องช่วยกัน
- 8. ข้อดีของการปกครองแบบเผด็จการคือทำงานได้รวดเร็ว เนื่องจากผู้นำเป็นผู้ตัดสินใจเอง
- 9. ในระบอบประชาธิปไตย นโยบายและการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ ผู้นำหรือผู้ปกครองมักเป็นไปเพื่อครอบครองอำนาจให้นานที่สุด
- 10. ในระบอบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนไม่พอใจก็สามารถเปลี่ยนคณะรัฐบาลได้ แต่ระบอบเผด็จการไม่สามารถที่จะทำได้

แบบทดสอบ

จงทำเครื่องหมาย ☒ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ใดที่ต้องใช้กล้องถ่ายรูปในการบันทึกข้อมูล

ก. แผนที่	ข. ภาพถ่ายทางอากาศ
ค. ภาพจากดาวเทียม	ง. ภาพถ่ายจากเครื่องบิน
2. แผนที่ที่แสดงเขตการปกครองหรือขอบเขตของรัฐเรียกว่าอะไร

ก. แผนที่เล่ม	ข. แผนที่รัฐกิจ
ค. แผนที่ประเทศ	ง. แผนที่ภูมิประเทศ
3. การนำเอาแผนที่รัฐกิจ แผนที่ภูมิอากาศ แผนที่ธรณีวิทยา และแผนที่อื่นๆ มารวมไว้ในเล่มเดียวกันเรียกว่าอะไร

ก. แผนที่เฉพาะเรื่อง	ข. แผนที่เล่ม
ค. แผนที่ธรณีวิทยา	ง. แผนที่ภูมิประเทศ
4. การที่ผู้ให้บริการข้อมูลนำเว็บเพจต่างๆ มาไว้ในแหล่งเดียวกันและใช้แอดเดรสเดียวกันเรียกว่าอะไร

ก. โฮมเพจ	ข. เว็บไซต์
ค. ไฮเปอร์สเปซ	ง. เว็บเพจ
5. อักษรย่อ .org ในที่อยู่ของเว็บไซต์ บอกให้ทราบถึงหน่วยงานใด

ก. องค์กรเอกชน	ข. องค์กรทางทหาร
ค. องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร	ง. โรงเรียน
6. www.nasa.gov เป็นเว็บไซต์ของประเทศใด

ก. แคนาดา	ข. อังกฤษ
ค. สหรัฐอเมริกา	ง. ฝรั่งเศส
7. ประเทศใดกำหนดเวลามาตรฐานมากกว่า 1 เวลา

ก. แคนาดา สหรัฐอเมริกา	ข. อาร์เจนตินา เม็กซิโก
ค. นอร์เวย์ อินเดีย	ง. มาเลเซีย ฝรั่งเศส

8. พรมแดนธรรมชาติที่กั้นระหว่างทวีปเอเชียกับทวีปยุโรป คือช่องแคบ
 - ก. ทะเลดำ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลแดง
 - ข. ทะเลแคสเปียน เทือกเขาเอปเพนไนน์ ทะเลดำ
 - ค. เทือกเขาคอเคซัส ทะเลแคสเปียน เทือกเขายูราล
 - ง. เทือกเขายูราล ทะเลดำ
9. น่านน้ำอะไรเป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างทวีปเอเชียและทวีปแอฟริกา
 - ก. ทะเลดำ
 - ข. ทะเลอาหรับ
 - ค. ทะเลแดง
 - ง. ทะเลอ่าวไทย
10. ถ้าสามารถเดินทางด้วยรถยนต์จากทวีปเอเชียไปยังทวีปใดได้โดยไม่ต้องใช้ยานพาหนะอื่น
 - ก. ทวีปยุโรป
 - ข. ทวีปแอฟริกา
 - ค. ทวีปออสเตรเลีย
 - ง. ทวีปอเมริกาเหนือ
11. ทะเลอะไรกั้นระหว่าง 3 ทวีป คือ เอเชีย ยุโรป และ แอฟริกา
 - ก. ทะเลดำ
 - ข. ทะเลแดง
 - ค. ทะเลแคสเปียน
 - ง. ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
12. จุฬารวมเทือกเขาสูง ที่เรียกว่า “ปาร์มินอต” อยู่ในเขตภูมิประเทศใดของทวีปเอเชีย
 - ก. เขตเทือกเขาและที่ราบสูง (ตอนกลางของทวีป)
 - ข. เขตที่ราบต่ำ (ตอนเหนือของทวีป)
 - ค. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ (ด้านตะวันออกของทวีป)
 - ง. เขตที่ราบสูงเก่า (ตอนใต้ของทวีป)
13. ปัจจัยสำคัญที่สุดข้อใด เป็นตัวกำหนดลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชียในแต่ละพื้นที่
 - ก. ที่ตั้งหรือละติจูด
 - ข. ความใกล้หรือไกลจากทะเล
 - ค. ลมมรสุมที่พัดผ่าน
 - ง. ความสูงต่ำของพื้นที่
14. พื้นที่ป่าส่วนใหญ่ของทวีปเอเชีย เป็นประเภทใด
 - ก. ป่าไผ่หรือป่าสนในไซบีเรีย
 - ข. ป่าดงดิบแล้งมรสุมเขตร้อน
 - ค. ป่าไม้ผลัดใบเขตอบอุ่น
 - ง. ป่าไม้ผลัดใบเขตร้อน

15. ทรัพยากรแร่ธาตุของทวีปเอเชียข้อใด เป็นแหล่งที่มีปริมาณสำรองมากที่สุดของโลก
 - ก. ดีบุก
 - ข. ถ่านหิน
 - ค. เหล็ก
 - ง. ปิโตรเลียม
16. เขตน้ำจืดใกล้กับเกาะชอกโกโดของญี่ปุ่น ที่เรียกว่า “คูริลเบงค์” เป็นแหล่งทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ ประเภทใด
 - ก. แหล่งก๊าซธรรมชาติ
 - ข. แหล่งปะการัง
 - ค. แหล่งเลี้ยงหอยมุก
 - ง. แหล่งประมง
17. การปกครองของประเทศในเอเชียประเทศใดในปัจจุบัน ถูกสังคมนานาชาติเรียกร้องให้แก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับสังคมอารยะ
 - ก. ระบบเจ้าผู้ครองนครของบรูไน
 - ข. ระบบสังคมนิยมในเวียดนาม
 - ค. ระบบเผด็จการทางรัฐสภาของสิงคโปร์
 - ง. ระบบเผด็จการทหารของพม่า
18. การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจเรื่องใด
 - ก. การกระจายรายได้
 - ข. การเงินการธนาคาร
 - ค. การพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ง. การจัดสรรทรัพยากร
19. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของผู้ผลิตสินค้าและบริหาร
 - ก. ปริมาณการผลิต
 - ข. คุณภาพของสินค้า
 - ค. ความพอใจของผู้บริโภค
 - ง. กำไรที่จะได้รับ
20. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของปัจจัย 4 ที่เป็นการต้องการพื้นฐานของมนุษย์
 - ก. อาหาร
 - ข. ที่อยู่อาศัย
 - ค. เครื่องอำนวยความสะดวก
 - ง. เครื่องนุ่งห่ม
21. การผลิตน้ำตาลทรายเป็นการผลิตในขั้นใด
 - ก. ขั้นปฐมภูมิ
 - ข. ขั้นทุติยภูมิ
 - ค. ขั้นผลิต
 - ง. ขั้นบริการ

22. การผลิตในข้อใดเป็นการผลิตขั้นปฐมภูมิ
 - ก. การเลี้ยงสัตว์
 - ข. การผลิตเสื้อผ้า
 - ค. การทำน้ำผลไม้กระป๋อง
 - ง. การขนส่งสินค้า
23. ปัจจัยใดเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการกำหนดการบริโภค
 - ก. ราคาสินค้า
 - ข. ระบบเงินผ่อน
 - ค. ค่านิยม
 - ง. รายได้
24. เพราะเหตุใดในปัจจุบันผู้บริโภคจึงมีโอกาสนในการบริโภคสินค้าได้มากขึ้น
 - ก. รายได้แน่นอน
 - ข. ระบบเงินผ่อน
 - ค. เพื่อนชักชวน
 - ง. ดอกเบี้ยต่ำ
25. ใครปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้องมากที่สุด
 - ก. ดาวใจ ใช้ทีวีขนาดเล็กเหมาะสมกับฐานะของตนเอง
 - ข. วารี ชอบซื้อเสื้อผ้าตามสมัยนิยม
 - ค. อริยา รับประทานข้าววันละ 1 มื้อ เพราะอยากประหยัด
 - ง. วารุณี อดข้าวเพื่อนำเงินไปซื้อหนังสือการ์ตูน
27. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมดีกว่าระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในเรื่องใดสำคัญที่สุด
 - ก. เทคโนโลยี
 - ข. การใช้ทรัพยากร
 - ค. การกระจายรายได้
 - ง. ความเป็นธรรมในสังคม
28. เอสแคป มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ใด
 - ก. มาเลเซีย
 - ข. อินโดนีเซีย
 - ค. กัวลาลัมเปอร์
 - ง. กรุงเทพมหานคร
29. คำว่า AFTA ย่อมาจากคำว่าอะไร
 - ก. Asia Free Trade Area
 - ข. ASEAN Free Trade Area
 - ค. Asian and Free Trade Area
 - ง. Association Free Trade Area
30. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของเขตการค้าเสรีอาเซียน
 - ก. เพื่อลดภาษี
 - ข. เพื่อส่งเสริมการค้า
 - ค. เพื่อแข่งขันทางการค้า
 - ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยใบงานและกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1.1

1. ชิกโลกเหนือ
2. ปามีร์นอต
3. ด้านหลังของภูเขา
4. มรสุมเขตร้อน
5. โอเอซิส
6. ไชบีเรีย
7. มอสส์ ไคเคน
8. ประเทศอินเดีย
9. มองโกเลีย
10. ข้าวเจ้า
11. คูริลแบงก์
12. อุฐ
13. สิงคโปร์
14. อุตสาหกรรมในครัวเรือน
15. น้ำมันและผลิตภัณฑ์ ปิโตรเลียม

กิจกรรมที่ 1.2

1. เส้นลองจิจูด
2. ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ระบบคอมพิวเตอร์ บุคลากร
3. เพราะภาพที่ได้จากดาวเทียมนั้นสามารถสำรวจพื้นที่ได้มากกว่า
ให้ข้อมูลได้รวดเร็วและทันสมัยกว่า และเกิดสัญญาณภาพที่สถานีรับ
ภาคพื้นดิน ได้ทันที
4. แผนที่ยุทธศาสตร์รัชกาลพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1
5. ดาวเทียมแลนด์แซตเป็นดาวเทียมที่ใช้สำรวจทรัพยากร
ส่วนดาวเทียมสปอตใช้สำหรับสังเกตการณ์โลก
6. ข้อดีของการใช้ดาวเทียมคือ
 1. ได้ข้อมูลอย่างรวดเร็วและทันสมัย
 2. เป็นข้อมูลตัวเลข
 3. ประหยัดงบประมาณ
 4. ไม่จำกัดพื้นที่

7. เป็นของชาวเมโสโปเตเมีย
8. พิจารณาจากคำตอบของนักศึกษา
9. GIS เป็นโปรแกรมในการศึกษาข้อมูลและลักษณะพื้นผิวโลกที่เหมือนจริง ส่วน GPS คือ ระบบค้นหาที่ตั้งด้วยการส่งข้อมูลผ่านระบบดาวเทียม
10. อีแรสตอเติส

กิจกรรมที่ 2

1. การศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ในอดีต
2. สมัยที่มนุษย์รู้จักใช้ตัวอักษรจดบันทึก
3. หลักฐานที่ผู้บันทึกมิได้อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง แต่รับรู้จากผู้อื่นแล้วนำมาถ่ายทอดอีกต่อหนึ่ง
4. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
5. การพิจารณาสภาพของหลักฐานว่าเป็นของจริงหรือของปลอม
6. พม่า
7. รัชกาลที่ 5 ถึงต้นรัชกาลที่ 6
8. สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์
9. แนวคำตอบ มีความสำคัญ เพราะหลักฐานทางประวัติศาสตร์สามารถบอกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในอดีตของมนุษย์ ถ้าไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็จะไม่สามารถศึกษาความจริงที่เกิดขึ้นในอดีตของมนุษย์
10. แนวคำตอบ วิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ กระบวนการในการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้
 1. การกำหนดหัวข้อ
 2. การรวบรวมข้อมูล
 3. การตรวจสอบและประเมินหลักฐาน
 4. การวิเคราะห์ข้อมูล
 5. การเรียบเรียงนำเสนอ

กิจกรรมที่ 3

1. อาคัม สมิธ
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. อาคัม สมิธ
4. เศรษฐศาสตร์มหภาค
5. เศรษฐศาสตร์จุลภาค
6. สังคมศาสตร์
7. ทฤษฎีราคา
8. กลไกราคา
9. ราคาสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคและผู้ผลิตมีความต้องการซื้อและขาย
ที่ตรงกัน
10. ตัวกำหนดการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ
11. ตลาด อุปสงค์ อุปทาน ราคา
12. กำไรสูงสุด
13. เศรษฐศาสตร์จุลภาค
14. ความคุ้มราคาสินค้าบางชนิด
15. ทรัพยากรที่ใช้ผลิตมีจำกัด
16. ผู้ประกอบการ
17. ได้รับความพอใจสูงสุดจากการบริโภค
18. ฉบับที่ 2 พ.ศ.2541
19. ซื่อน้ำมันพืชมากักตุน
20. 30 เมษายนของทุกปี
21. เก็บในอัตราร้อยละ 0 – 5
22. สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น

กิจกรรมที่ 4.1

1. คือ ระบอบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองหรือรัฐบาลมากกว่าเสรีภาพส่วนบุคคล
2. มี 2 แบบ คือ เผด็จการอำนาจนิยม และเผด็จการเบ็ดเสร็จ
3. เผด็จการเบ็ดเสร็จ
4. ผลดี ทำให้กระบวนการในการทำงานเกิดความคล่องตัว รวดเร็ว แก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่
5. การตัดสินใจอยู่ที่ผู้นำเพียงคนเดียว
6. อำนาจอธิปไตย
7. ประชาชนรับดี
8. รัฐสภา
9. ประเทศฝรั่งเศส
10. ประชาชน

กิจกรรมที่ 4.2

1. ✓	2. ✓
3. ✗	4. ✓
5. ✗	6. ✓
7. ✗	8. ✓
9. ✗	10. ✓

เฉลยแบบทดสอบ

1. ง	2. ข
3. ข	4. ข
5. ค	6. ค
7. ก	8. ง
9. ค	10. ก
11. ง	12. ก
13. ก	14. ก
15. ง	16. ง
17. ง	18. ง
19. ง	20. ค
21. ข	22. ก
23. ง	24. ข
25. ข	26. ก
27. ค	28. ง
29. ข	30. ง

บรรณานุกรม

กรมการค้าภายใน, กระทรวงพาณิชย์. การคุ้มครองผู้บริโภค. <http://www.dit.go.th/>.

2546.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ความหมาย

แนวคิดและสาระสำคัญ. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

(ร.ส.พ.), กรุงเทพมหานคร : 2545.

กรมสรรพากร. กระทรวงการคลัง. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. <http://www.rd.go.th/>.

2546.

กองแผนงาน. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549). มปป. (เอกสารอัดสำเนา)

กิริติ บุญเจือ. ศาสนาศาสตร์เบื้องต้น. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 3. 2538.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งประเทศไทย. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.

<http://www.nhrc.or.th/> .2546.

คมกริช วัฒนเสถียร. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. สำนักพิมพ์บัณฑิตไทย,

กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2 : 2539.

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์และคณะ. ความรู้พื้นฐานทางศาสนา. สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : 2540.

รัชชี วายลี. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

กรุงเทพมหานคร : 2535.

ทวี ทองสว่างและคณะ. การอ่านแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,

พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : 2537.

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. ประวัติธนาคาร. (ออนไลน์).

2547. แหล่งที่มา: <http://www.exim.go.th/about.exim/about.asp>

ประสิทธิ์ บุญเสริม. กฎหมายน่ารู้. บริษัท ทิชชิงเอ็ด จำกัด, กรุงเทพมหานคร : 2543.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. **ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : 2535.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์**. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 14 นนทบุรี : 2544.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **เศรษฐศาสตร์สำหรับชาวบ้าน** หน่วยที่ 1 – 8, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี : 2543.

วิเชียร ชานุกรบุญทริก. **พุทธศาสตร์**. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. กรุงเทพมหานคร : 2535.

สมาน รังสิโยภุญช์. **การบริหารราชการไทยอดีต ปัจจุบันและอนาคต**. บริษัทสำนักพิมพ์ บรรณกิจ (1991) จำกัด, กรุงเทพมหานคร: 2541.

สันนิบาตสหกรณ์แห่งชาติประเทศไทย. **สหกรณ์สากล**. <http://www.clt.or.th/>. 2546.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. **สำนักนายกรัฐมนตรี. การคุ้มครองผู้บริโภค**, [Online] <http://www.thaicconsumer.go.th/> .2546.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. **การเลือกตั้ง ส.ส.** <http://www.ect.go.th/>. 2546

สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9**. <http://www.nesdb.go.th/>. 2546.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **มรดกไทย**. <http://www.culture.go.th/>. 2546.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. มปท. มปป.

สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา**. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพมหานคร : 2536.

สุพิศวง ธรรมพันทา. **มนุษย์กับสังคม**. คีดี.บุ๊คสโตร์, กรุงเทพมหานคร : 2540.

นันท์ จันตะนี. **เศรษฐศาสตร์จุลภาค 1**. สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร, กรุงเทพมหานคร : มปป.

อเนก เขียวถาวรและอเนก พ.อนุกุลบุตร. **การเงิน การธนาคารและการคลัง**. สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพมหานคร : 2535.

ที่ปรึกษา

นางกาญจนา	รักษกุลบุตร	ที่ปรึกษาด้านหลักสูตร
Mr. Ruel Ramos		ที่ปรึกษาด้านภาษาต่างประเทศ
Mr. Manish Kumar		ที่ปรึกษาด้านภาษาต่างประเทศ

ฝ่ายบริหาร

นางพัฒนนิภา	เชาว์พัชรทวีกิจ	ประธานบริหาร
นางสาวพัชรลีดา	พิมพ์อภิวานิช	รองประธานบริหาร

คณะทำงาน

นายทวีศักดิ์	หงสาภินันท์	บรรณาธิการอำนวยการ
นายชานันท์	ถ้ำคู่	รองบรรณาธิการอำนวยการ
นายไพโรจน์	วูวรรณดี	ผู้ช่วยรองบรรณาธิการอำนวยการ
ว่าที่ร้อยตรีเขม	อภิภัทรวโรดม	หัวหน้าฝ่ายพิสูจน์อักษร
นายชาติ	ฉิรวรกุล	กรรมการพิสูจน์อักษร
นางสาวทักษิณี	วงศ์ศรี	กรรมการพิสูจน์อักษร
นายสมจริง	พุ่มสุวรรณ	กรรมการพิสูจน์อักษร
นายวรเทพ	หล้าพิศาล	กรรมการพิสูจน์อักษร
นางสาวสุประวีณ์	โพธิ์เต็มย์	ฝ่ายประสานงานการพิสูจน์อักษร
นายวรปรัชญ์	ศรีสุขคำ	ฝ่ายประสานงานการผลิต
นายณัฐ	อมรบรรอุดมวงศ์	ผู้ช่วยฝ่ายประสานการผลิต
Mr.Joey Baliton Romasanta		ฝ่ายศิลปกรรม
นายณัฐพล	วามานนท์	ฝ่ายศิลปกรรม